

ગાથા જૈન મઘ સિરિઝ અથા- ૧

મા ન વ ધ મ્મં

ભેદ

૩૧ ૧૨૧૬

શ્રી યશોનિજય જૈન મયમાળા

લાલનગર

બાર આના

ભેદ

નિવેદન

આજે યોનેર^૨માનવતા જીવાઈ દોષ એમ જણાય છે ચારે બાજુ સ્વાર્થ, અનીતિ, કાળાનજર, સમઢખોરી જેવા દુર્ગુણો વધતા જાય છે તેવા દુર્ગુણોના સકલમાયો જયવા માટે માનવતા અને તેને માટે જરૂરી ગુણો વિકસાવવાની જરૂર છે તે માટે કલિ-કાલ સર્વથા આચાર્યશ્રી હેમચંદ્રસૂરિએ તેમના યોગશાસ્ત્રમાં મૃદસ્થિ માટે દર્શાવેલ ના ઈનુમારીના પાત્રીયા ગુણોનું ચિંતન, મનન અને આચરણ પૂન જરૂરી છે તે ગુણોનું વિસ્તારથી વિવેચન કરતુ આ પુસ્તક પશુ તમાજને ઉપયોગી મનશે એવી આશા છે

વાચકો આ ગુણોને જીવનમાં વળી લેવા પ્રયત્નશીલ બને તેમાં આ પુસ્તક-પ્રમથનની સાથ તા છે લેખક મહાનયે ઉપશક્ત ગુણોનું આધુનિક દષ્ટિએ વિવેચન કરવા ધણો પ્રયત્ન કરી નવી વિવેચન દષ્ટિનો માર્ગ ખુ યો કરેન છે એ ચેનીને વિકાસાવવાની હમુ ખૂન ચક્રવર્તી અને જરૂરીઆત છે આશા છે કે વાચકોને આ પુસ્તક ઉપયોગી બનશે

ગોધા નૈઃ સઘ તરુથી આ પુસ્તક પ્રમથિત કરવા માટે સહાય મળેલી છે તેથી આ પ્રકટ કરવાનું શક્ય બનેલ છે

આ ગ્રંથ આ ચ કા હ B A L L B)

માન મત્રી - ના ગંગોપિગ્રય જૈન મથમાળા

ગાંધી ચોક પાર્શ્વનગર (સૌરાષ્ટ્ર)

ધમ રા ૨૬ ૧૨ સવત ૨૪૭૭

પ્રકાશક

અર્પણ

દાનવીર શેઠશ્રી ભોગીલાલ મગનલાલ

વિ કે માનવ ધર્મને પુષ્ટ આલેખનરૂપ સહૃદયતા,
 સરળતા, નમ્રતા, વ્યવહાર કુશળતા, વ્યાપાર
 નિપુણતા, મન્નનતા, દાનવીરતા વગેરે
 આપના સદ્ગુણોથી આકર્ષાઈ આ
 'માનવધર્મ' નામ ધરાવતી પુસ્તિકા
 આપને મસ્નેહ અર્પણ કરું છું.

હી સ્નેહાધીન,

ભાવનગર
 નિર્મળચંદ્ર કુશ ૪૨૦
 માર્ગશીર્ષ સુદી ૧ ૨૦૦૭

વકીલ ન્યાયલય દ લક્ષ્મીચંદ
 બી એ એલએવ બી
 નિવૃત્ત એજન્સી વકીલ

યોગશાસ્ત્રના—આ પુસ્તકમાં આપેલા

પાંત્રીશ બોલ

- ૧ ન્યાયથી ધન ઉપાજન કરવું
- ૨ સારા પુરૂષના આચારની પ્રતિષ્ઠા કરવી
- ૩ સમાન કુળસ્ત્રીગણ પશુ અન્યગોત્રીની સાથે લગ્ન કરવું
- ૪ પાપનો કર રાખવો
- ૫ દેસના પ્રસિદ્ધ આચારિનું પાનન કરવું
કેદના અવશ્યવા બોલવા નહિ તેમાં ખાસ કરી રાજની
નિંદા કરવી જ નહિ
- ૭ અતિ ગુપ્ત તથા અતિ પ્રગટ નહિ તેવા તથા સાગ પાડેલ
વાળા રથાનમાં જેમાં જવા આવવા મટિના અનેક દ્વાર ન
હોય તેવા ઘરમાં રહેવું
- ૮ દમેશા સારા આચરણવાળા સાથે સુખ રાખવો
- ૯ માતાપિતાની સેવાભક્તિ કરવી
- ૧૦ ઉપવ્રજવાળા રથાનનો ત્યાગ કરવો
- ૧૧ નિંદિત કાર્યોમાં પ્રવૃત્તિ ન કરવી
- ૧૨ આવકના પ્રમાણમા ખર્ચ કરવો
- ૧૩ લક્ષ્મી (ધન) ના અનુસારે વેષ ધારણ કરવો
- ૧૪ ભુદ્ધિના આઠ ગુણો મેળવવા
- ૧૫ નિરતર ધર્મનું શ્રવણ કરવું

- ૧૬ અજીજી દોય તર્કસુધી ભોજન કરુ નહિ
- ૧૭ હમેશાં વખત પ્રમાણે પચ્યાપચ્વનો વિચાર કરી ભોજન કરવું
- ૧૮ પરસ્પર વિરોધ ન આવે તેમ ધમ, અર્થ અને હામ એ ત્રણ વર્ગને સાધવા
- ૧૯ અતિથિ દીન પુરોનો ચોખ્ખતા પ્રમાણે સતકાગ કરવો.
- ૨૦ દાહપણ વાતમાં કદામદ કરવો નહિ
- ૨૧ ગુણીજનોનો પક્ષપાત કરવો
- ૨૨ દેશ તથા કાળ વિરુદ્ધ આચારનો ત્યાગ કરવો
- ૨૩ કાર્યના આરંભમાં પોતાના બગાજગતે જાણવું
- ૨૪ વ્રત અને જ્ઞાનવડે મોટા હોય એવા પુરોની સેવા કરવી
- ૨૫ પોષણ કરવા ચેત્ત્ય જનોનું પોષણ કરવું
- ૨૬ દીવદર્શી થવું રોક કામમાં પૂર્વાપરનો વિચાર કરવો
- ૨૭ કૃત્યાકૃત્યના તફાવતની વિશેષ પ્રકારે જ્ઞાતા થવું
- ૨૮ કરેલા ગુણ (ઉપકાર) ને જાણવા કૃતજ્ઞ થવું
- ૨૯ લોકની પ્રીતિ મેળવી
- ૩૦ લજ્જાવાન રહેવું
- ૩૧ દયા રાખવી
- ૩૨ શાંત સ્વભાવવાળા થવું
- ૩૩ પરાપકાર કરવામાં તત્પર રહેવું
- ૩૪ હામ કેદ આદિ છ આતમ શત્રુઓને જીતવા
- ૩૫ ઉદ્વિગ્નને વશ રાખવી

(નીતિ માર્ગાનુસારીના ૩૫ ગુણ)

ઉપોદ્ધાત

કલિકાલ સર્વેષાં આચાર્યશ્રી હંમયસ્યુગિ પ્રણીત યોગદાસ ના અભ્યાસ દરમિયાન સાધુ ધર્માનુચારી ગ્રંથ આવકને આવશ્યક ગણવામાં આવતા (ધર્માધિકારો) માર્ગાનુચારીના પાંચીસ ગુણો (લક્ષણો) ઉપર અત્યુચ્ચ વૃત્તિથી વિચારણા કરના-ગુણપ્રાદક દૃષ્ટિથી ગવેષણા કરતાં તે ગદ્યા ગુણો ઉપર કષક મનન પૂર્વક લખવાની પ્રેરણા થવાથી આકેક વર્ષ પહેલાં આ લઘુ પ્રસ્તિકાનુ વગ્ધ (મેટર) તૈયાર કરવાનું બની ચક્યુ હતું પરંતુ તે કોઈ માસિકમાં પ્રગટ કરાવવાનું અસક્ય જણાતા પુસ્તકરૂપે પ્રગટ કરવાનું નહીં કરવામાં આવેલ તેમા વળી કાગળો તેમજ છાપવાના ભાવ ધણા ઉચા રહેતા હોવાથી કેટલાક વર્ષો સુધી તે બહાર પાડવાનું મુલતલી રાખવું પડ્યું હવે શ્રી ગોધા જૈન મંથની આર્થિક સહાય મળતાં ગોધા જૈન સમ સિંગ્લિ અયાક ન ૧ તરીકે શ્રી યશોવિજય જૈન ત્રયમાળા તરફથી તે પ્રસિદ્ધ થાન છે ત્યારે શ્રી ગોધા જૈન સમના હિતમાંથી મળવાકાને તેમજ પ્રકાશક સરથા શ્રી યશોવિજય જૈન ત્રયમાળાના બવસ્થાપકોનો આભાર માનવાની તક જની કરી રહ્યો નથી

પ્રત્યેક વિવેચી અને વિચારણીય મનુષ્યને પોતાના જીવનનું અતીમ ધ્યેય વિવિધ પ્રમાણના મન્ન કમોનો દાર કરી પરમ સાચત મોક્ષ મુખ પ્રાપ્ત કરવાનું હોય છે આ અપર મમાગમાં અનાદિ કાળથી જનમમયુ કરના જીર્ણમાન પુરુષિ જ મ પુરુગિ મગુરુપ ધમાગ અનતા રૂ મનુ કરચુ સમગ્ર, આર્વિમૌનિક મુખ કેવળ

કુખના આભાસરૂપ જલામ સર્વ આનંદ સ્વરૂપ પોતાનો આત્મા
 મૂળ સ્વરૂપે તમામ જડ-પૌંદ્રલિક વસ્તુથી તદ્દન મિલ-સ્વનત
 હોવાની વિરેક જુદી વ્યક્ત થાય અને તેથી સમગ્રજી અને જનમૃતિના
 પરિણામે જીવાત્માને પોતાનું આત્મ મૂળ સ્વરૂપ પ્રાપ્ત કરવાની
 આવાવેની જાગે તોજ તે સ્વભાવિક રીતે તે પ્રાપ્ત કરવા માટેના
 સાધનોનો-ઉપાયોનો વિચાર કરતો થઈ જાય એટલું જ નહિ પરંતુ
 તે સાધનોને દસ્તગત કરવા માટે દસ્તગત થયા બાદ વધારેને વધાર
 પુષ્ટ બનાવવા માટે તેમજ તેમાં નડતરરૂપ ચર્તા પ્રત્યેક બાધક તત્વને
 દૂર કરવા માટે કળીનદ્ધ થઈ જાય

ઉપરોક્ત જીવનના અતીત ધ્યેય સુધી પહોંચવા માટે કરાને
 કરાને મતિભિંજા એ ન્યાયે વિવિધ ધર્મના સરચાપકો-મહાપ્રભા
 વિક પુરુષો પોતપોતાના ક્ષેત્રપરામ પ્રમાણે અનેક રસ્તાઓ-માર્ગોની
 પ્રરૂપણા કરી ગયા છે નાના અગર મોટા વર્ણુલની મધ્યમાં આવેલ
 નિહુએ પહોંચવા માટે જુદી જુદી અનેક સીધી-આડી અવગાં લામી
 ટુકી, અને અનેક લીંગીઓ દોરી યકામ તે ગણતરીએ લક્ષ્ય સ્થાને
 પહોંચવા માટેની આવા માર્ગોની કલ્પના કરી જરા અમ અને
 વિવેક પૂવક ચિંતન કરીએ તો તેવા માર્ગો લાંબા ટુકા હોવા
 બદલ કે તદ્દન સરવ કે અતિશય વિકટ હોવા બદલ કે સુખસરપુર
 કે દુઃખરૂપ કટક પૂણુ હોવા બદલની વિધિવિધ બાંધછોડ કરવાથી
 કે ધર્મ ઝંતુનથી પ્રેરણ અનેક પ્રકારના અચાઓ ઉભા કરી તેમાં
 સુખવાઈ જઈ અતરીઆજ રખડી જવાથી તો ભવમમણુનો કદીપણુ
 અત આવવાનો નહિ અને લક્ષ્ય સ્થાન દુરનું દુરજ રહેવાનું
 તેને પરિણામે લક્ષ્યસ્થાન કંઈક નજીક હોવા છતાં પણ વન વગડામાં
 કે અધાર જંગલમાં અધારી મેઘવી રાતે જાનુજીવા જની જતાં
 માર્ગમાં જૂના પ્રકેત, મુસાફર જેવી સ્થિતિ થઈ પડવાની આવી
 પરિસ્થિતિમાંથી જવાની લેવા માર્ગ વીતરાજ પરમાત્માએ પરમ

યાની માફક આપણને જે ધોરી માર્ગનો નિર્દેશ કરેલ છે તે માર્ગે આમાનીથી પ્રવાણ કરવા મટે શુદ્ધ દિલના શ્રદ્ધાળુ ભવિષ્ય જનોના કન્યાપુત્ર અર્થે પ્રખર જ્યોતિર્ધર અને મુગ્ધપ્રધાન આચાર્યશ્રી હિમચંદ્ર સૂરિએ માર્ગાનુસારીના પાત્રીશ ગુણોની આવશ્યકતા જણાવી છે તે પાત્રીશ ગુણો ઉપર આ સવિસ્તર વિવેચન ઉપરોક્ત કૃતિનકલ થયેલા વિવંકી મુમુક્ષુઓને અવશ્ય પ્રેરણાદાયી અને મદદગાર થઈ પડશે એવી આશા રાખવામા આવે છે

જૈન દષ્ટિએ દસ દશાન્તે દુર્લભ ગણાતો મનુષ્ય જન્મ મદ્દા-મુદીનતે અથાગ પુણ્યમળના પ્રતાપે જ-સદ્ભાગ્યના યોગેજ પ્રાપ્ત થાય છે તેમાં પણ દેવોને પણ દુઃખ જોવા મનુષ્ય જન્મને સાધક સદ્ગુણનાથી રમ્યા તેવી સાધન સામગ્રી તેમજ સર્વ રીતે અનુકૂળ સંયોગો અને સુખ સમવક તો વિરલાજ મેળવી શકે છે આવી કષ્ટ સાધ્ય પરિસ્થિતિમા યોગ્ય સ્થાન મેળવવાનું સદ્ભાગ્ય સાપડ્યા પછી પણ જો લક્ષ્ય સ્થાને પહોંચવા માટેની પ્રાથમિક તૈયારીરૂપે જરૂર પુરતા પ્રયાસરૂપ માર્ગાનુસારીના પાત્રીશ ગુણોનું પરમ ગુણુ આદર શુદ્ધિથી અનુશીલન કરવામાં જોડાઈ ઉત્થપ કે કચ્છાશ ગાખીશુ તેદલાજ પ્રમાણમાં મુદ્દાનું લક્ષ્ય સ્થાન આપણાથી દૂરનું દૂરજ રહેવાનું જોડાઈ ઉપરોક્ત પાત્રીશ ગુણો ઉપર જોડાઈ કાર મૂકીએ તે ઓછાજ ગણાવેા જોઈએ

આ પાત્રીશ ગુણોની સંકેતના કઈક એવાજ પ્રકારની છે કે ને દુનીયાબરમાં અસ્તિત્વધરાવતા ન્યાય અને નીતિના પાવા ઉપર રચાયેલ વિધિવિધિ ધર્મોને એકી અવાજે શાઈપણુ પ્રકારના વાદવિવાદ કે મતભેદ સિવાય, સર્વાંગે સમત અને મદદશુ કરતા ચોગ્દ થઈ પડે તેમ છે આ પાત્રીસે ગુણો તેના સતત અભ્યાસ અને સદ્દેવ પરિશીલનથી

મનુષ્ય માત્રને અન્ય તમામ પ્રાણીઓ-જીવાત્માઓની-સરખામણીમાં સાચા અને ઉત્તમ મનુષ્યનો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરાવે છે. પરમ વિવેક અને ગુણુપાદક બુદ્ધિથી તેની સાચી સમજણ મેળવી આ તમામ ગુણોનું આદ્વાન કરી અપ્રતિમ આદર અને માનની ભાવનાથી પોતાના ચારિત્ર બધાગુણમાં (Character-building) તેમને યોગ્ય સ્થાન આપવામાં આવે તો પોતાનું નનુષ્યત્વ સર્વાંગે ખીની નીકળે છે. ઝનકી ઉઠે છે. આવા ગુણુપાદક મનુષ્યો જ સાચી માનવતાની અગર તો સાચા માનવધર્મની જાપ સૌ કોઈના ઉપર પાડો શકે છે. આવા ગુણુધી જ સૌ કોઈને સમત સાચો માનવધર્મ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે એટલું જ નહિ પણ તે સર્વાંગ ખીલવી શકાય છે અને તેથી જ આ પુસ્તકનું નામ ‘માનવધર્મ’ રાખવામાં આવેલ છે અને તેના મનન પૂવકના વાચનથી વાચક બધું વધતા ઓછા અર્થે પણ પોતાના ચારિત્રમાં માનવધર્મની ગ્થાપના કરવા માટે ઉત્તમશીન થા. તો લેખક પોતાનો પ્રયાસ સાર્થક થવાનું આશ્વાસન મેળવી શકશે.

અર્ધાંશીન મુધારાની વિચારિત દૃષ્ટિએ દુનીયા આગળ વધતી જતી હોવાનું માનવામાં આવે તોપણ જગા ઉઠા ઉતરી દીર્ઘંદિ પૂર્વક વિચાર કરવામાં આવશે તો તરતજ જણાઈ આવશે કે ઉચ્ચ પ્રકારના વિશુદ્ધ ધાર્મિક જીવનનો ખ્યાલ ધરીબર બાળુ ઉપર રાખીએ તો પણ દુનીયામરના જનસમુદાયનું નૈતિક જીવન એટલી બધી નીચી કોડી સુધી ઉતરી જાય છે કે નજીકના સમાજમાં ઉત્તમગુણ ભરિષ્ય માટે આશા રાખવાનું મુશ્કેલ મઠ પડ્યું છે. સારાએ જગ તમા જ્યાં જો કોઈ બક્ષિત વચ સમુદાય કે સરચા તરફ નજર કરીએ ત્યાં મોટા ભાગે નૈતિક અધ પતન જ દૃષ્ટિમત થાય છે. દભ, પાખડ આડગર, ઉપનકીઓ દેખાવ વગેરે એટલા બધા વધી પડ્યા છે કે હૃદયને સતોષ આપે તેવા સુદર મનોહર ઉત્તમોત્તમ ચારિત્ર-

થીવ સજ્જનો કવચિત્તજ નજરે પડે છે મદને મદ્યની ચોટ જામતી
 ટોવાયો સુકા બેગુ લીધુ પણ જળી જાય તેની સ્થિતિમાં છેવટ
 સુધી ઉત્તમ ડોળીનું ચારિત્ર સજાળી રાખવાની ટેકને વળગી રહેવાનું
 મુશ્કેલ થઈ પડ્યું છે જીવન નિર્વાહ માટેના પ્રત્યેક સાધનો અને
 અનિવાર્ય જરૂરિયાતવાળી ચીજ વસ્તુઓના ભાવ એટલી હદ સુધી
 ની ટોચે જઈ પહોંચ્યા છે કે પરિમિત મર્યાદામાં જ કમાણી કરતા નીચે
 ફાળીના મંજુર વર્ગ નોકર વર્ગ કે બ્યાચારી વર્ગને-મધ્યમ વર્ગને-ચારે
 બાજુથી બીજાઈ મરના સમુદાયને મુજે મોઝે સ ન કરવાનું જ રહે છે
 સરખાના અમાવારયુ પ્રયાગ અને અવનવા પ્રયોગે છતાં પણ વિન્ય
 પ્રતિવિન્ય અવનવા મમલ મનુષ્યો અને ધારાધા ણો થયે જતા હોવાનું છતાં
 પણ, તેનો સખ્તાઈથી અમલ થતો હોવા જતા પણ રશ્વતખોગી,
 નફાખોગી, સમ્રાટખોગી, કાગા જાનગીવા પ્રવૃત્તિઓ કામમાં દીવચેરી
 તેમજ ફાણુઓગીઓ છુટા છુટા ટેસોમાંથી જળી જવાની છટકમારીઓ
 દર્શાવેલા પૂણ્ય વ્યવહારો ઘટવાને નહતે વધતા જાય છે ટેકીલા મનુ-
 ધ્યોને પણ ન્યાય નીતિના ધોરણે વ્યવહાર ચલાવવાનું તેમજ ઉપદેશ
 પ્રવૃત્તિઓને સીધી કે આડખતરી રીતે અનેક પ્રકારોનું ઉત્તેજન આપતા
 અટકી જવાનું લમજમજ અશક્ય થઈ પડ્યું છે જ્યાં જોઈએ ત્યાં
 એકજ પ્રકારનો સુર નીકળતો સજગાર છે કે જીવન દમચી રાખવા
 માટે ની જરૂરી વસ્તુઓ પણ કાવલાના જાધનમાં જકાઈ રહીને
 સીધા અને સરળ વ્યવહારથી મેળવી શકાતી નથી એન કેન પ્રકારેણુ
 હરકોઈ ઉપારો ન્યાય, ન્યાય-નીતિનો વિચાર બાલુ પર રાખી ન્યા
 ઉપાર્જન કરતા મનુષ્યની અત્યારેતો પ્રચલિત અવાય છે, અને
 ન્યોપાર્જન માટેના સાધનોનો વિચાર કરવા બેસનાર-તેવા વિચાર
 વમળના પ્રવાહમાં તણાતા મનુષ્યોને દમ વગરના ગળી કાઢવામાં
 આવે છે હરકોઈ ઉપાયે ઇલેક્ટ્રિક પ્રાપ્ત કરી લેવાની મોગી રકમ
 કમાઈ લેવાની દુઃપ્રાપ્ય-કવચિત્તજ મળતી તક જતી કરનારને
 અણુવડ વેવનો કે મૂર્ખ માની લેવામાં આવે છે

જ્યારે દલી માણુમે પોતાની બાહોશી બવદાર કુશળતા અને સરનારતા કાપી કાઢીને એ તેવા છટકામાંથી દોડી નીચના પગ- માંથી કે નીચે કોઈના સકળમાંથી છટકી જવા માટેની તાકાત ધરાવવા માટે ગવ અને ગોરવ અનુભવતા જણાય છે સામાન્ય રીતે મર્દન આવીજ પરિસ્થિતિ પ્રવર્તતી હોવાથી આવા ‘માનવધર્મ’ જેવા એક તો શુ મધ્યે સેકડો પુસ્તકો જન સમાજના હાથમાં મૂકવામાં આવે, અગ્નિની વક્તા અને પ્રખર પ્રવચનકાર મુનિમહારાજો ન્યાય સપ્ત વિભવ જેવા વિષય ઉપર સતત દિવસોના વિષયો સુની ઉત્તમોત્તમ દર્શાવે અને દાખલા દનીત ભરપૂર પ્રવચનો કરે ત્યજ તો પણ આનુ પરિસ્થિતિમાં એકમ આવશ્યક પાટો લાવવાનુ ધણુ કહીન અને વિકટ જણાય છે જરૂર પૂરતા તાકાત અને મનો બળ નહિ ધરાવતા માણુસોને તો એમ મ્દેના સામગ્રીએ હીએ કે આવા કપરા કાળમાં ધણી નીચી સપાળી પર જઈ યોગેદ ન્યાય નીતિના સમયમાં ન્યાયસપ્ત વિભવની તો ચાંતોજ ધર્મ રથાન કામાં કરવાની રહે છે બાકી કચની કથ સૌ માં રહેણી કુલ જ હોઈ જેવી પરિસ્થિતિ પ્રવર્તતી હોવાથી રાજના આનુ બવદાર કાર્યમાં અને બાપાર ધધામાં તો આને છે તેવુ જ આવવા દેવાનુ કાર્ય અશક્ય પરિહાર જેવુ થઈ પડ્યુ છે ‘હીડીરે અડે એ ચોર એ કહેવત બરાબર ખ્યાલમાં રાખી સામાન્ય મનુષ્ય દાંતીક નૃત્તિની એવા સારા દેખાવા મરત્ન કરતો જણાય છે કે આગે આને ગોરખ ભજે ની માફક માથુ પોત ઉધાકુ પડી જવાનો પ્રસન્ન આવશે ત્યાર દેખ્યુ જશે એવા મનમનામણા કરો પોતા ના જ આત્માને પણ હેતરવાના અપ્રસન્ન નિશ્ચિન મશમુદ રહે છે આવા માણુસોને કદી પણ એવો ખવાવ આવતો નથી કે જાહેર પ્રભને, પોતીસને કે ન્યાયની મેટને કદાચ બેધા પાટા અધાવી બાહોશ વધીત જેરીસ્ટરની મદદથી કે દમ્બની હીએ ઉડ’

વાથી કે વગવસીલાથી છેતરી સહાજે પરતુ પરમાત્માને કી પણ
 છેતરી સહાય તેમ નથી ન્યાય નીતિ બ્રહ્માણુ કે હરકોઈ ગુ દાહિત
 કૃત્યોનુ પાપ વહેતુ મોકુ પણ ઉત્તમ પદ્મા વિના રહેવાનુ નથી
 અને કદાચ દુનીયાની નજરથી તે છુપુ રહેશે તો હવેટે આગામી
 ભવે તેના ફગાવ સખ ભોગવવાની જવાબદારીમાથી કદીપણ
 છટકી સહાય તેમ નથી જ

આવા સયોગો વચ્ચે અતિમ લક્ષ્ય નજર મનમુખ રાખી
 પ્રથમ દરજ્જે માર્ગાનુસારોપણ જ પ્રાપ્ત કરવા માટે મો કોઈ
 ભાવિક સમજને તેને માટેના આવશ્યક પંચોશ મુશ્કેલી યથાથ, પરમ
 શુદ્ધિ વૃત્તિથી માચી સમજણ મેળવી લઈ કમે કમે મુશ્કે
 આહક વૃત્તિને મ પૂજા ઉત્તમ અને ઉદ્ધાસપૂર્વક શુદ્ધ દીપ્તિ કેળ
 વવાની જરૂર છે મુશ્કેલી વૃત્તિ જેમ જેમ ખીનતી જશે અને
 સાચી સમજણને સાચા અને શુદ્ધ માર્ગે ઉપયોગ કરવા માટેની
 ધર્મ વધની જગે તેમ તેમ તે તે મુશ્કેલી ઓછા વધુ અંગે આપણા
 ચારિત્રમા થોડર સ્થાન મેળવી તેને વિશુદ્ધ બનાવશે નિશ્ચય ચારિત્ર
 મોક્ષમાર્ગ તરફના પ્રવાણમાં આપણને અસાધારણ સહાયના મની
 જઈ આપણી જીવનયાત્રાને તેની આગે ક મ પૂર્વકની કૃત્યમાં
 આર્મજને આગળ ધપાવશે

એમ. સંમાય મુશ્કેલી પણ હતા પૂર્વક અલ્પ કરવામાં
 આવે અને તેો સ પૂર્વક સાવધાની પૂર્વક સર્વાંશ ખીનવવામાં આવે
 તો તે જ મુશ્કેલી અથ અનેક સદ્ગુણોને આવકારવાયક
 થઈ પડે, એટલું જ નહિ પણ આપણા ઉત્કર્ષ અને ઉત્તિ માટેના
 પ્રયામમાં ખીન રૂપ મની વિકાસ પામી વ્યક્તિ ગરજ માટે છે
 અને બાકી જીવનયાત્રામાં અનેક રીતે લાભદાયી થઈ જીવનને
 સફળ અને આર્થિક મનાવે છે અનેક પ્રકારના અવરોધો અને

અડચણો તેમજ ઉપસર્ગો ખડા થતાં પણ મધુન ધનશ અોચીવ
 ટથી દરેકોઈ સદ્ગુણને ઝેરટ મુધી નભાવી રાખવામાં આવે તો
 આ ભર તેમજ પરભર સુધેરી જાય છે મેકની જાગી કમે કમે
 અન્ય સદ્ગુણોનું ભાજન બનવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થતા અતિમ
 જોય-મોક્ષ-દાય વેતમા આવી પડે છે મનુષ્ય જ મની સાર્યજ્ઞાજ
 'માનવધર્મ'નું સાચું સ્વરૂપ સમજી લઈ તેને ઇવનમાં દરેક કાર્યમાં
 ચોખ્ખું રથાન આપી, હૃદયના આદેશ મુજબ શુદ્ધ અને સાત્ત્વિક
 ભાવનાથી તેને ખીડવતા રહી તે ઉવટ મુધી ટકાની રાખવા માટે
 પરમ વીતરાગ દેવની આજ્ઞા મુજબ તેને પ્રતિબિંબ અમનમાં મૂકતા
 રહી આપણે આપણા દેહ હં રસા કે ભાગવામની જાગવા તો માટે
 જોટલા ઉદ્ભવત અો પ્રવલચીલ રહીએ છીએ તેનાજ બરકે
 તેથી નિર્દોષ આત્મા ફરજે અો જવાનતરી આ દરવા માટે
 મીનક થઈએ તો આપણો માગ ધરોજ સરગ અને સુવલ થઈ
 પડે માગોનુમરીના પાનીં ગુણો ઉપરના મરિમ્તર વિવેચનના
 વાચનથી વાચક બધુઓ ભેદ શકો કે તમામ ગુણો હાનનો દુની
 આમાં તદ્દન બુવાઈ ગયેન 'માનવ ધર્મ'ની આપણને સાચી
 જોળખ ખુ કરાવે ■ બીજા કોઈ સમય ફરતા આધુનિક મોડનીના
 અમયમાં જેની વધારે જરૂરીઆત છે તે માનવધર્મને સર્વોચ્ચ
 અપનાવી લેવા માટે સૌ કોઈ સર્વત્ર પ્રવલચીલ થવાનું મનમાં
 લઈ તે માટે યથ શક્તિ પ્રયત્ન કરતા રહે તો આજની દુનીયાને
 અનેક રીતે મુજની રહેન જોકે જટીલ પ્રયોગો ઉકેલ સરગ થઈ પડે

દુનિયા ભરમા કાયમો માટે વિશ્વશાંતિ રથપાય તો વિશ્વ
 વિગ્રહનો ભય ઘણુંક થાય અને તમામ દેશની પ્રજા હચમચો અને
 સૈનિકો તયાર કે વા પાછા ખસાતા અનુભવી દ્રવ્ય અો શક્તિનો
 વ્યય ઇવનની અગિયે જરૂરીઆતવાળી નીજ વસ્તુઓ ઉત્પન્ન
 કરવા પાછા કરી સમય અને લોગ કાષ્ટક નહકતા સમયમાં

પ્રત્યેક વરણની ત્રાસજનક મોંઘવારીનું પશ્ચાત્ત્ય નંચુ નમે અને મધ્યમ વર્ષ કંઈક સદૃશ અને આસાચેસ મેળની રૂકે, અને તોજ અને માનેક મદ્મુજોના પાચાર્પ ન્યાયનીતિના ધોરણુ તરફ સૌ કોઈનું કંઈક આકર્ષણ થાય

હાલ દુરત તે આપણે ધણાજ દોડાનીના કપરા કાળમાથી અને આકરી દોડાનીમાંથી પચાઝ થઈ રહ્યા છીએ એવા સમયમાં આવા સામાન્ય પુસ્તકોનો જમે તેનો બીજો પ્રચાર થાય તે પશ્ચ તેવા વાચક વર્તે ન્યાય નીતિના ઉચ્ચ ધ્યાન ઉપર પહેચવાનું તેા મડીભર બાલુ દેખ રહે તેા પણ તે નીતિભ્રષ્ટતાનો નીચી અને નીચી કાગી ઉપર ઉતરી જવામાંથી કંઈક અંગે બચાવી શકે તેા તેથી પશ્ચ કંઈક ન્યાયાસન મેળવવાનું બની રહેશે

ઉપરોક્ત પાત્રીય ગુણોના પાચાર્પ અણૂતા વાયસ પત્ર વિભવ નામના ગુણુ ઉપરનું સવિરતર વિવેચન કંઈક લબાણુ થઈ જવાથી કોઈ અવાકિક કે મામિકમાં પ્રગટ કરાવવાનું નહિ બની શક્યાથી તમામ ગુણુ ઉપરના વિવેચનને પુસ્તક રૂપે પ્રગટ કરવાની તક મળતી તે તમામ ગુણુ, અર્વાચીન જાતના તમામ પ્રગળનો મારે, આધુનિક મમયનો વિચાર કરતા ‘માનવધર્મ’ નામના પ્રધાન ગુણુને-પ્રત્યેક મનુષ્યના પ્રાયમિક ધર્મને સર્વ રીતે સમાન્ય સમત અને આવશ્યક જણાતા આ પુસ્તકનું નામ ‘માનવધર્મ’ રાખવાનું યોગ્ય ધાર્યું છે અત્યારે જન મમાજને માનવતા કે માનવધર્મની જોટતી જરૂર છે તેવી અને તેટલી પહેલા મદી પશ્ચ નહોતી, એ મુદ્દાની દબીકત સહેજે સમજાત તેવી છે એટલે તે તાત્વ વિશેષ વિવેચની જરૂર નથી

આ બધા ગુણોમાં ન્યાયસ પત્ર વિભવને મુખ્ય અને પ્રગમ સ્થાન મળેલ છે તેથી સ્પષ્ટ થાય છે કે દરેક દેશમાં, દરેક સમયે

સમુદગત ગીતે કે વ્યક્તિગત ગીતે દરેકોઈ ધર્મના અનુયાયીને તેમજ નારિતમ્ને પણ માનવજીવનને સફળ અને સાર્થક બનાવવા મટે આ વિશિષ્ટ ગુણની આવશ્યકતા છે દરેકોઈ વાદ કે પક્ષમાં માનનારને પણ આ ગુણની કોઈ પણ રીતે ઝોલી જરૂર નથી

સામાય રીતે આપણે ઉત્તમ ગુણોવી વેગળા રહી બધાદારમાં તો એમ જ ચાલે એવા મામનામણા કરી આપણુ જીવનનાવ આગળ ચનારવામાં એટલા ધોરિંગ અને પાવરવા થઈ ગયા છીએ કે આપણી ગુણુ આદર સંકિત એટલી બધી મ પરી ગઈ છે કે ઉજ્જવળ બલિષ્ઠ માટે આપણને લેણ માત્ર પરવા હોય તેમ જણાતુ નથી આવી પરિસ્થિતિ વચ્ચે આવા મુનક પ્રસાસ માટે સત્ક્રિયિત સદ્ગતીની આઠો તાખની તે કર્મક વધારે પડતુ છે છતાં પણ શુભે ચતનીયમ્ એ સૂત્ર અનુસાર સામાન્ય દરજ્જા અભિનિ કષ્ટક સંતોન મેળવી ગૌરવ અનુભવુ છુ બીજા ગુણોના માન નામ નિર્દેશથી પણ લબાણુ થઈ જવાના બનથી અદિ જ વિરમુ છુ આખુ પુસ્તક સાચીત મનન પૂર્વક વાચી જવાની બનામણુ કરતા નિર્મિત કરવાની કે સુચ વાચક બધે કષ્ટ બૂન કે મુગી તરફ માત્ર લક્ષ્ય ખેચવા કૃપા કરમે તો આભારી થઈશ અમર્યાના એજ

ભાવનગર માણેકવાડી
૪૨૦ નિર્મળચંદ્ર કુજ
સ ૨ ૦૭ પોષ વદી ૧૩
(મેરૂ તેરછ)

વધેન ન્યાયચંદ લક્ષ્મીચંદ સોર્ન
બી એ એનમેન બી
નિશ્વત એજ સી વકીલ

ॐ परमात्मने नमः

मानव धर्म

मानव धर्म

अपनावतु अने सार्थक कृत

श्री योगदासप्रणीत भार्गवभारतीना पंथीय शुद्ध
उपनिषद् मन्त्रिणा विरचित

भगवत् कथन

नमो दुर्धररागादि ग्रैष्टिगर्निगर्नि ॥

अर्हते यागिनाथाय महागोराय नारायणे ॥ १ ॥

पद्मगे न सुरेन्द्रे ॥ कौशिके पादसंपृशे ।

निर्विशेषमनस्काय श्रीगोरक्षामिने नमः ॥ २ ॥

हृतापराधेषु जने हृषामश्चरतामयो ।

इन्द्रापादयो नन्द श्री वारचिनेश्वरो ॥ ३ ॥

मोक्षसर्वस्य नेतार नेतार कर्मभूभुना

ज्ञातार स्वयन्त्यज्जा धम्द श्रीज्ञातनन्दन ॥ ४ ॥

जगन्निर्मितसंधावा ज्ञानाजनशलाकया ।

नेत्रमुमिलितयनतस्मै योगुरवे नमः ॥ ५ ॥

पत्नी भूषण्वीथी वगी सप्तम्य ज्येष्ठा सम्भवेति दुस्मन दशने द्वे
उरनार, (नमस्तत्त्ववेत्ता) स्वयं, योगिनाथ, अदत्त ज्ञानवान् महा-

ને નમ કાર ૧ દેવાધિદેવ ઇદ્ર ભક્તિભાવથી ચરણ-
 શ કરે કે દેવ મધ્ય ભક્તિક દશગુણિયી ચરણ-શ કરે છતાં
 ને વિશે મમભાવ રાજનાર શ્રી વીરપ્રભુને પ્રણામ ૨
 તો ૬ ખ રનાર જ ૧-નાગીજેત પ્રતે પત્ર કૃપા રી માર્મક ગ્રેતા
 મ આ ૧ કમ્પાથી અશ્રનીતા શ્રી રીરપ્રભુના નેત્રોનુ ક નામ
 જો ૩

મોક્ષ મા નેતા નેતા, કમ ૧ મમ્મને બે નાગ ચર્વ નરવોના
 પ્રભુમાર શ્રી રા નન્દન વીગલગસનને નમન ૩ છુ ૪
 અસ ૧ પી અધર રી અધનાલીને ૫ નેન જેમો રાનરૂપી
 જનલભાકો ૧ ઉસકતુ જે તે ગુ રેવને નમ માર ૧

માર્ગાનુસારીના ૫ ગુણ પદો પ્રથમ ગુણ

ન્યાય ૧ પન્નવિમન

શ્રીમદ્ ભુમચનાચ મદારાજગણીત ગો રાત્રમા ચારિનના
 પ્રકાર- ૧ સર્વવિરતિ ચારિન ૨ દગનિરતિ ચારિત્ર
 જ્યારી મ્હેરામા આવેન ૭ કે પહેલાનુ પાવન માત્ર કરે છે અને
 મીજનુ મેવન સાધુ ધર્માનરાગી ગૃન્થ-આવ- કહે છે આ રીતે
 ગૃન્થ-આવકો ૧૭ માધુવમ ૧૧ અનુસન્વાગો જ્યારી ધર્મા
 ધિમરી માર્ગાનુસારી ગૃન્થ ૧૧ પાત્રીસ લક્ષણોની પ્રકૃષ્ટા કૃપામા
 આવેન છે તેમાંના પ્રથમ અને મુખ્ય લક્ષણ ગુરુ મથાતો
 ન્યાયર ૧ પન્નવિમનનામા ગુણ આ આગળ વર્તા કે પરમ
 ધાર્મિક પુ રી નજરે પછી હતા જમા તમા આપગી ખાસ
 વિચારના માગી રહે છે

પૈર નિક નજરે કેટલાક પુરો-મમુક વર્ગ જમાનાને આગળ
 વધતો મને છે અને વિદ્યાનના વિષયમાં જે તે વિષયના મહાન

વિજ્ઞાનોને તનતોડ મહેનત કરી જીવનભરના પ્રયાગથી જીવ જીવ
અનેક વિરોધોમાં આવી ચોરો અને દુષ્ટતામયની પ્રજાને મોજ
રહીયો જોરોપેન ટોળી ટેળીન ટેલીની જેન વોરો આનો
ઉપરાત, અને અહાર સાનોતો પજુ ને દુષ્ટતા લાભ આપે
છે તે આગળ પરી પોતાની માન્યતાને મિલક કરે છે ત્યાં ખીજો
વર્ગ આધુનિક ભરતો વિચાર તરફ અચૂરિનિરેશ કરી, દગ્ગો
મનુષ્યોનો અત્યંત ગોળગા સાવન-સામગ્રીની અને પનાથી ઘરઘરી
જર્મ દુનિયાને નવરખાન નહક આવે માની લઈ દુનિયાને
ઉપર મજાની ગોરોથી નાક દગ્ગા નુ ગાન વધાઈ થતુ હોવાથી
તેમજ ભરત યદોથી ઉપગ્રિય થતા આકરી કસોટી અને કટોકટી
ભરેલા કપડા કળામાં કમાઈ પડેન જગતભરમાં ન્યાય-નીતિના
નિરમો તદ્દન નાજી ઉપર મુકા હોવા ની-જમાનને પાછળ દગ્ગો
માની લે છે અને વર્ગ તરફથી પોતપોતાની માન્યતાની પુષ્ટિ મળે
આગળ કરવામાં આવતી દલીલો ધરીભર પ્રખર વિચારકને પણ
પૂરી મુશ્કેલીમાં નાખી દે છે અને જમાનાનો પ્રવાહ કઈ આજી
વધે જાય છે તે નખી કરવાનું મુશ્કેલ થઈ પડે છે

રાષ્ટ્રીય જોન દિગ્ગે આ દુઃસાવનમર્ષિની કાગતો પામશે
આરો પ્રાપ્તિ હોવાથી ઉત્તરો-પૂર્વો કાગ મજામાં આવે છે
સ્તિમ્મિતિ આપુજ પ્રમાણ શરીર સધવણ-સારીરિક બળ વર્ગે
ધટના જાય છે જાનીનના રમ કસ પણ ધટના જાય છે સમુચ્ચ
રીતે મુખ-રાતિ ધટના જાય છે અને દુખ-દર્ અને અશાંતિમાં
નિદ્રિ થતી જાય છે નીતિની આમતમા પણ સમાજ પાછળ દગ્ગો
જાય છે, આમ જઈ પજુ અમાઈ મહોલસો ઉભાપનો ઉપધાન
પ્રયોગ-પુરતકા થી ધામધુમપૂર્વકના વરોડા અને સામુદાયિક
જમણ પ્રસંગે પ્રવર્તતા હોય છે જ્યારે ચોથો આરો વર્તતો હોવાના
મન-મનામણ કરવામાં આવે છે

આ પ્રકારનો જમાનો છતાં પણ ન્યાયસંપન્નવિજ્ઞાનનામાં
 મુશ્કેલી વ્યાપ્યા છે વિવેચનમાં કાઈપણ પ્રકારની સિધ્ધિતા કે
 છટાટ નબારી લેઈ સમય નહિ ન્યાય-નીતિની જાગતમાં લેસ
 માત્ર છટાટ મૂક્યા જતા જનગવજાવ અને માનસિક વાતો
 ગેટવા મધ્ય અમરમરીત હાવ છે કે નીતિ-પ્રદતાને જરાપણ
 અવકાશ મળતાં કેટલી કે સુરી નીચા ઉતરી જવાનું થાય છે તેની
 કલ્પના જરી મરજેત છે સામાન્ય ગૃહ ય જીવનના પરિપાતનમાં
 પણ મુખ્ય લક્ષ્ય-સાધ્ય દૃષ્ટિ આત્માની ક્રમગત કૃતિ આધારની
 ગણતરી રાખી મોક્ષ ગતિ તરફ-આ માની સર્વ પ્રમરણ ક્રમ-
 મનથી મુક્તિ મેળવવા તરફ, મિદ્દ દશા પ્રાપ્ત જવા તરફ જ રહેવો
 જોઈએ જુ। જુ। ધર્માવલંબીયો તરફથી મોક્ષની મિદ્દ દશાની
 ન્યાયના ભને જુદી જુદી રીતે કરવામાં આવતી જોઈ તેમ કે તેના
 જુદા જુદા અનેક પ્રમરણ સાધનો માટે પણ જને મતએ હોય
 છતાં પણ પ્રત્યેક આય ધર્મની સાધ્ય દૃષ્ટિ તો મોક્ષ તરફ મીટ
 માડી રહેતી હોય છે એને પ્રત્યેક ધર્મનું લક્ષ્યનિદુ સમગ્ર ક્રમના
 સુચી પ્રાપ્ત થતાં મરવિ નહ સુખ મેળવવાનું હોય છે

આતુ ઉત્તમોત્તમ લક્ષ્ય નિદુ-આધ્ય અને તેટલું દૂર હોય તેને
 પહોચવા માટેના માર્ગ અને તેટલો વિકટ અને દીર્ઘ જ્ઞાન, સદર
 માર્ગની લાગી મુસાફરી માટે પ્રગળ પુરો જ્ઞાન પ્રતાપે માધનોની
 વિપુલતા પ્રાપ્ત કરી શક્યા હોઈએ અવરજે પુરવગતની કયાથ
 આજે જોઈએ તેથી સાધન સામગ્રી દાઘ ન કરી શક્યા હોઈએ
 તોપણ જો આપણે ઉ-માર્ગમાં નહીં થતાં મોક્ષમાર્ગનુસારી થયા
 હોઈએ તો કાળાતરે પણ લક્ષ્યનિદુ સુધી જરૂર પહોચવાના અને
 સાધ્ય જરૂર સિદ્ધ કરવાના એમાં જગપણુ મસાવ કે શકો રહેવા
 જોઈએ નહિ

આ દૃષ્ટિએ માર્ગનુસારીપણાની અત્યંત આવશ્યકતા છે અને
 તેમાં જમે તેટલી લાવચો મુશીનતો કે ઉપાધિ આવી પડે તો પણ

માર્ગદર્શક થઈ ઉન્માર્ગગામી ન થઈ જઈએ તેવી આપણે ખાસ સલાહ અને કાળજી રાખવાની જરૂર છે

માર્ગાનુચારીપણ કામને માર્ગે અખડિત ગીને જળવાઈ રહે તે ખાસ લક્ષ્યમાં રાખવાની જરૂર છે જોન શાસ્ત્રમરેગે આવા પુનિત લક્ષ્યની માધના માટે માર્ગાનુચારીપણના પાતન માટે ગંદ થ આવડેને જરૂરના ચાંચીસ ગુણો-લક્ષણો જતાવેના છે અને તેમાં ન્યાયનય નિવિભવને પડેનું સ્થાન મોટું છે

આ પડવા ગુણ-લક્ષણનું વિવેચન કરતા કહેવામાં આવે છે કે જેને સોનાનો અપત્તિ ન્યાયપૂર્વક પેલ કરી હાથ તેજ ગૃહસ્થ જાવડો આ ગુણનો ધારક કહી શકાય

ન્યાય અને નીતિપૂર્વક જ નિર્ણયીય જીવન ગુપ્તસ્વાનો જેને દુષ્ટિ ચર હોય મનથી વચનથી અને કારણથી કદી પણ ન્યાય-નીતિના સૂત્રોનું પ્રચિત્ત પણ ઉલ્લંઘન કરવામાં નવે ચરચરાગી અને કપાગી છટકા હોય, મરજીત કહે પણ ચાલ-ચલ પ્રવિચલિતિ વદ મ ધાલ એ સૂત્ર અનુસાર જે ધૈર્યશીલ પુત્રો ન્યાય મામળાં એકમાત્ર અખલિત થતા રથી તેવા સમજાએ જ ન્યાય, ન્યાય, ન્યાય નોકરી પે ક જે પ્રમાણિકપણ અને ન્યાયપૂર્વક જ આ કર છે

પરંપરાની તીવ્ર દરીદ્રાઈ વણિક વૃત્તિને સ્વાભાવિકપણાની ઈર્ષ્યા પૂર્ણ અ માચકરી અને બીજોરી સંકષ્પજેર પનટાની પરિસ્થિતિના શરણે દુનિરામરના જાળરોની અસ્થિરતા, રજનજાતની હદ ઉપ-રાત ની દમતગીગીથી અણુધાવા આવી પડતા અકેમે જીવનો ઉપોગી અનેક વસ્તુઓના ભાવમાં પ્રતિબિંબ અને કવચિત્ પ્રતિ-કલ્પન થ ની ઉચ્ચપાયાના વગેરે અનેક કારણોને લીધે સ્વતંત્ર ગણાતા ધંધા, વાગા વ્યાપાર રોજમારમાં પણ દમચિત્ અણુધારી રીતિ એવી મુરકેરીઓ ઉભી થઈ જાય છે એવો જ અવાત આવી પડે

છે કે ન્યાયપુર સર વ્યાપાર ખેડી પોતાની અદિ નિભાવી
 સખવાનુ મુશ્કેલ બની જાય છે અને તેવા પ્રસંગે વ્યાપારી વપમાં
 ખેડા લાખને ન્યાય-ન નિના ધોરણની પરવા કરતા જોડવી થીમ
 રહેતી નથી અને સમાન્ય રીતે મતાનુભવિક નોક એ સુત્ર અનુ ૧૨
 દેખાડેખી ૧૧ દોગાઈ જઈ ન્યાય ન નિના સુત્રને માન આપા ૧૨
 સત્તાનો પણ કવચિત્ નજગાઈને વસ થઈ, ખરી કમોની પ્રસને
 અખલિત થઈ જાય છે અને પૂરેપૂરી જામેથી આગર અને આંદ
 સુભાવી મેસે છે વચી વિવેકદિની ઉચ્ચતા કારણ કે પાર્શ્વિક
 જાવનાની કયાણના કાન્સે થતો ધર્મીને ધેર ધાડ અને કસાઈને
 ધેર કુટાળ-તેરી કહેવેલું રદમ્બ જરાગર ન સમજાયુ દેવ તેણ
 કસેલે અમર તો પુનિત સરકૃતિના દ' કરકારોતી જાપ જાછેતે
 પ્રમાણમા ૧ પડી હોય તવા કસેલે મનની નજગાઈને વસ થઈ
 વણાખત મનુષ્યાં કોવો જ આમ-રાખી રસા હોય છે કે નવ
 દુર કે ધધાતે અમે ન્યાય-નીતિ અને પ્રમાણકતાના સિદ્ધાંતે
 જાગી રાખવાનુ તદ્દન અસકલ છે અને તેથી કવને અને પગમે
 થતી અખના કૃતબ્ધ છે આત્રા નિર્ગળ માન્યતાનુ ૫ જ્ઞાન ગો જ
 ન્યાયે છે કે તેવા મા જગા ધરાવનારામાના પ્રત્યેક જીવન વ્યવહારમા
 ન્યાય, નીતિ ૧૧ ને પ્રમથિકવજા ૧૧ જગપણુ જાગી થતી ૧૧ અને
 સદા જો આ જગમા કે હવટ પરમવમા મમે તેવા કુ ખો અ મુલી-
 થનો ભોગવવાની સર્વાવિતા નર ર મ મુખદેખાતી હોય વા ૧૧૫ના
 સુદિમ ખગી થતી હુમ છતાં પણ તેઓ પોતા ૧૧ જીવન વ્યવહારમા
 જોઈએ તેજો પવટો લાવી સમતા નથી અને સાપને ધેર સાપ
 પરાણ જોવી ઈચ્છી આનનમાનન ૧ વ્યવહારમાં માટે જામે
 પ્રવતતી છાગથી મનમતાની નકટમા જે કા પે તેજ જદાદુર મને
 જાતેરા અણી લવામા આવ ૧ નીચી કાગી ૧૧ રામાન્ય જગસમુ
 રાપને ન્યાય-નીતિ વિરુદ્ધ વ્યવહાર ૧૧ અનિષ્ટ પા લા મની
 સંવિધનાની રસામવક વ ખાત્રા ખરી જાવાનુ કઈક મુશ્કેલ છે,

વળી કાષ્ઠ કામ તો તે જાણવાની દરમર પણ કરતાં છીં અને મન-
કાવની ગતિ પોતાનું નાવ હકારે જાય છે અને ઉજળા તુમ્હાના
અંદર હોવાની નાખ્યામાં વૃદ્ધિ કરી જાય છે જય-વાની માધક આવ્યા
કમ-મકતો હમેશાં મુખ્ય જન્મેને પોતાના કાંચકામાં સપડાવવાની
પેરવી કરતા રહે છે, આધુનિક જમાનામાં દાંભિલા એટલી બધી વધી
પડી કે-નાસ્ત્રદેખાવ આકર્ષક અને ગાંધી છ પ પાડી સકાય તેવો રાખ
વાની વૃત્તિ એટલી બધી સતેજ થઈ પડી છે કે જનસમુદાયને 'માટે
આમ હનવા અને છતરપીડીની આવજા છતી દરીકાઈમાં જ ઉતરી પડ્યો
છે અને સર્વત્ર ટાપીપ જ નજરે પડે છે બાકી બીનરહી તો ગમજ
જ નહોતું' છે કહેવાતી મુસદ્દીમીનીના-કુસંગતા પૂર્વક ॥ કાચકાવાના
છતરપીડીના-પરવચનાની સાથે માથે આત્મવચનના પણ એવા
એવા કી માંગે જહાર આવતા જણાય છે કે અદમની ખગી વસ્તુ-
સ્થિતિ સમજવાનું મુશ્કેલ થઈ પડે છે લેબીલા હાથ થી પુતારા
બૂખે ન નરે એ કહેવાનું અનુભવ પૂતતા કેળવી જાણ્યાર મહેલ
હોય ॥ જોઈ તેવા સીકાર મળી રહે છે અને લોખવચાર તેમના
પગમાં ફેલાઈ પડનાર મુગજનોને ખગી વસ્તુ અમજવનાર કાષ્ઠ
અનાપામે મળી જાય તો પત્ર તેવા સમજવારોની મહેલ ॥ ધણી
વખત ૧૨ નર છે મુશ્કેતાની ૧ ॥ કાષ્ઠ એટલી બધે પહોંચી હોય
છે કે ખુ સર્વત્ર સામા આવી ॥ ખગી વસ્તુ સમજવનાર પ્રામ
કરે તો નમના વચનોમાં વિશાસ મૂકતા પત્ર ધરી ન આવ્યકા
આવે છે

આવા પ્રકારની રેગી તો જનસમુદાય આ કુદમ કાગમાં એવા
મોટા પ્રમાણમાં ફક્તિત થાય છે કે તેમની ભાવનાઓ અત્યંત
માટે પ્રુદ્ધવાગી બન્યું જોવાને ગમતા મઠ ઘૂંટા અને દા જ ઉપર
નીચી કાગીમાં રહેલા નિર્ભય મંદ્ર સામુદ્ય જામણ ૧૨ ત્રીન
જ ધણી ભા ॥ એવું જોઈને જી રે-તેમની નિર્ભય-જન બરતા

અવન ૧૧ ૨૦૧૨ મુખ્યતાએ ગેણુ હોય છે કે યન યન પ્રધારન
 દ્રવ્ય હવે નથી. ૬ કોઈ ઉપાધીના પ મેળવનું-૬મ મેળવવાના
 ઉપાયો ફરી ફરીના છે-૬મ પ્રાપ્તિ મળેના સ્થિતિ જેવા મુલ્યદોષ
 વાળા ૮ તે સમ રીતો કષ્ટ પ્રિયાર કે ક પનાજ નેમને આવના
 નથી જા અન્ય મોડા તો પ જલ્દ મળે દોડા? એવી અવમ પ્રાપ્તિની
 આવના જ તેમ ૧ હવેના રમી રહેલી હોય છે

પુલક ૧ ૧ ગીત પુલક પ્રતાપે તેવા મનુષ્ય નાથ નેજરે
 કઈક સુખી જણાય છે પરંતુ પુલક ૧૧ ધરી ૧૧૧ છે કે પરિવારી
 જાય છે ત્યારે પ્રાગ દિવસનું આ ૩ અને પરી વેર અ તરી રાત
 નેરી ચિતિ તેમની ઘણ પડે છે વાલા ૧૨મ કમ ૧૧ દોડા ૧૨મથી
 મનુષ્ય જાનના લાભ મેળવી શકે પરંતુ તે માટે જેવા માધ્યમોના
 ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે તેની વિચારણા તો થકી મર પણ
 સુજાની નથી

આ કલિયુગના જમાનામાં-પડતા મગમા માટા કુટુંબના
 અગીશૂનોના ભરખ-પોષણનો બોમ્બો-જેના શીર પર આરી પડે ૮
 તેની વ્યક્તિગતને દુઝાળ જવા પ્રસંગે પ્રવર્તતી મોત્તવારી કરતા
 પમ્પુ વડે તીવ અને સખત આ મોત્તવારીના જમાનામાં
 આવક અને ખર્ચના પાંચા સખા મખવાનું પા જોડનું બધું
 મુશ્કેલ ૧૬ પડે છે કે પેતાનો જીવન વ્યવહાર મઈ રીતે
 અલાવશે તે તો વિચાર ઘણ પડે છે અનેક પ્રકારની જિંદગીની
 જરૂરીયાતોમાં વૃદ્ધિ થતી જતી હોય હરીફાઈ વગેરેના માર્ગો ખાણીના
 સાધો નનજા પડતા જતા હોય પસંધીન અને મુશ્કેલી દસા મોત્ત
 વતી પ્રજા વગના માણુમને ઔદ્યોગિક બાબતોમાં પણ રાજ્યસત્તા
 તરફના અને પ્રમરના અકુશ મોત્તવા પડતા હોય અમુકધારી
 સચોગો ઉપરિયત થતા અનેક પ્રકારની યાં ૧૨૦ મોત્તવાનો
 પ્રસંગ આવી પડે ત્યારે અમમાં પડતા તોડને પહોચી વળવાનું

સામાન્ય વર્ગી ધણ જ મુશ્કેલ થઈ પડે છે અને તેવા પ્રસંગોએ સયોગોવન્તાને કેટલાક મનુષ્યોને યોગ્ય અવમૂર્તિ તરીકે ન્યાયના ખામ પરથી રજાનિત બનારી અનેક પ્રકારની લાન્યાને તાને મળુ પડે છે જમતના મનુષ્ય સાચેના અનેક પ્રકારના નવધારિક મરોમા ક્રોધ ક્રોધ વખતે એવી મુશ્કેલી આવી પડે છે કે સામાન્ય મનુષ્ય મનની નબળાઈના મેરજો-લાલચોમાં ફસાઈ પડે છે

સામાન્ય કે નીના પ્રાપ્ત ન્યાય રીના જીવનજરના કાર્યોની મમીક્ષા કરવા મેમીંગે અગર તે ક્રોધ નોકરીમાં વગ ॥ મનુષ્યના ગોકરી દરમીયાનના જીવનમનના પાના ઉઠેવા આડીએ તે જ બાગીક તપામના પરિણામે તેમા વધારે ઊંડા ઉતરતા જઈએ તે અનેક પ્રકારની ત્રુટીઓ આપને રહેજે જમ્મણ આવ અન આવી ત્રુટીઓ જેમ તેમ વધતી જાય તેમ સર વ્યક્તિને ન્યાયના માર્ગથી દુર-દુર જતી જઈ શકે.

મહાતા દોગ કરોડપતિ અને લખપતિ મીલ એજન્ટોથી માંડીને છેવટ દુક બડેમથી નાની કુમાર અભવતા બ્યાપારીના જીવનમાર્ગની આરીકાઈ ॥ કમેગી કરવામા આવે તે-બાલ નજરે ધધાને અંગેની કેટલીક નિપુણતા જણાતી હોય છતાં પણ તે પશ્ચિમ તેને ન્યાયના માર્ગથી અવિત કરનારી ત્રુટીઓરૂપે જ જણાઈ આવે

મોડોને એક વસ્તુ બાવ દરાવતી વખતે બનારી તેની જગ્યાએ બીજી વસ્તુ બાદોશીપૂર્વક મુઆગી હેરી તેન-માપમાં પણ મુક્તિપૂર્વક દ્યા-પ્રપચનો આશ્રય લેવા અને હિંચાડ પડી જવાનો પ્રસંગ આવે ત્યારે 'દેખા બાવ ॥' તેરી બાવના ખપરી કુશળ વેચનાર Salesman તરીકે વાચ જાપખાથી નેમજ મુક્તિ-પ્રયુક્તિથી આડીઅવળી વાતો કહી મુવ આક્રમને આંજ નાખવા અગરતો અહેસાનીથી શીકવમા ઉતારી દેવા/ વંદ-આધીના સકીયારા બ્યાપાર

માફખતા વ્યવહારનો આશ્રય નેનો ખરીદ કરનાર ખીજની વળી
ખ. ૬ તો કોય તેણ પ્રયત્ને તેને ખુશામત ખાનગન, સરખર
કે આથક લાવયથી વચ કગી લેવો, આવા-નેવાના કાગલા
જી. રાખવા કમર ચોપડા રાખવા ખગીના એ જાના
જી. જી. મીલો રાખવા સપકાનકે-આજ નાખવાના દેમાવો
રાખવા દદ ઉપરાંતનો માર્જન નકામી રાખવો વગેરે ખામનો અજ-
કાલ સામાન્ય થઈ પડેલ છે અને વચખમ ખવા આપાગીગો એજ
મોરલે પોતાનું નાવ દકારે જતા છેવ ત્યાંકોને, કેલ્લે કહેવાપછ-
રહે ગે નિચારવા જેવી ખામત છે

અથ મદવના વિરાની ચર્ચા, સર્વમાલી નજરે આમગ કરતા
કહેવું જોઈએ કે રાજ્યમત્તા જોમવતી પદેથી પ્રખ આ દેશમા
આપાર નિમિત્તેજ આવેલ અને દુનરપૂર્વક આપાર વૃત્તિ કેગવી
થીમે ધીમ-તાનાની રાજ્યમત્તા જમાવતા આ મા ખડ જેવડા
દેશો મનેક પ્રકારની મુક્તિ-પ્રવૃત્તિથી તેમજ સવગ સઅમામમો
અને વિપુલ સાધનમ પલ્લતાઓ પેતાને કવ? કગી લીસા એવું
જ નહ પમ આપણા દેશની વગને મુનખીડી જ-રથો કંકડી
લઈ જાવયતા અને પૂર દમામર્ફકતથી રાજ્યમમવતા છેવડ
મુધી ગોા ગીતનો ઉપરોચ કરતા રથા કે આપણા દેશની ૪૪
દરેક મામનમા પાછગ પડતી ગઈ તેમ તેમ તેમ મા ગોરમુતિને
અન દમ. ૧૧ને ફેર્ષપણ પ્રકારડી દલ-મર્ષાદા રથા નહિ અને
આપાડી ધા ધણી જ લાચાર થઈ પડી.

અ રીતે દેશમરમા સર્વિ પેતાડી રાજ્યમત્તા છુગ દેરથી
પૂરમાનડી જમાવેલ ધીગીલ, પ્રખતર મૂરોપ ખડતા અન્ય
કેગેલી ૧૧ *maxim of, upkeep* ૧ દુકાન લીગોની પ્રખ
લચીક યોગવાવ છે તેડી પ્રવળી આપાર શૂંચનો પ્રી ૧૫ગી ખીજ
અનેક કાલ કેપસા *Honesty is the best policy* નર

મિદાતને આગારી છે જ્યાં તે કહેવતનો સમ્બંધ થયાં રીતે વિચારતા જણાવે છે કે પ્રમાણિકપણને સામાન્ય રીતે એક ઉત્તમ policy (યુક્ત-કર્મ-કુનેદ) ની મજબૂત માજ મૂકેલ છે અને તેમાં કેવળ વચ્ચે નીતિને જાત સાચાકપનીતિની મુસદ્દીગીની જ દૃષ્ટિ તરવરતી હોવાનું જણાવે છે અને ને કારણે-પ્રમાણિકપણ જેવા ઉત્તમ સદ્ગુણ પણ આધિક લાભ અને પ્રાપ્તિની દૃષ્ટિ જ મુસદ્દીગીરીના વાયા નીચે આગળ કરવામાં આવે છે, પરંતુ સેકેડો વરમોની જુમળની ઉત્તમ આર્થિક સરકૃતિનું પીડનના ધરાવતી આપણી આર્થિકપ્રણાલી જીવનભરના વ્યાપારને, તમામ જીવન-વ્યવહારને પરમ-પ્રવિત ધાર્મિક સ્વરૂપ જ બાળની આવેદ છે અને બધી બાબતોની જાણવટ ધાર્મિક નજરે જ કરવાની આવશ્યકતા પ્રતિપાદન કરે છે અને તે પ્રમાણે આપણે જૈન મતાનુવાદીઓ માણ તરફના કન્યા ભાગને પથે ચાલતા માર્ગ-નુમારીના લક્ષ્યોના આવશ્યકતાનિર્ભરને પ્રથમ સ્થાન આપતા આ વા છીએ

સાહિત્યના સામાન્ય ધોરણ મુજબ, કાર્યપ્રદેશ જોડેના કુર્મ મુશ્કેલી આગીજીવિતો અને કટલાન તેડી જ તેડના પ્રમાણમાં જ-તેણે ફગામિ મહત્વવાળી અને અર્થસાધક નીવડે છે કોઈપણ વસ્તુની પ્રાપ્તિ કાર્યસિદ્ધિ કે ફળપ્રાપ્તિ તેનું પૂરપૂરું મૂલ્ય બાંધ્યા વિના મહેનત, સમય કે દ્રવ્યના ભોગ કે વ્યય વિવાદ હાથ-વેતમાં આગાનું જણાવું નથી

ઉત્તમ ગણાતા સદ્ગુણો આપોઆપ સ્વાભાવિક રીતે-વખર મહેનતે આપી જતા નથી સદ્ગુણોના ભાજક થવા માટે, તેની બચત-રૂપોમિતિ અને મીઠાસમગી ફળ લખતાના પ્રમાણમાં મનની અને સમર્પણકનું શુદ્ધ વચન પ્રેરવાની જરૂર છે એટલું જ નહિ પણ તે માટેની શુદ્ધ લેખપૂવકની તમજા પણ

હોતી જોઈએ સ ગુણની પ્રાપ્તિ અને ખીનવગી થતા પહેલાં-જે તે
મહાત્માની વચાચ કોઈમન વિનિદ્ય મૂલ્યાંકન મરતજ સમજના જાઈએ,
ગુણમદકદષ્ટિ પૂરેપૂરી વિનિમિત થતી જોઈએ અને તે પછી તેની
પ્રાપ્તિ મળેતો અતત પ્રયાગ આતુ રાખતો જોઈએ સ, ગમના અભિ
લાષીને CP જામ્યા મુજમ તેનું વચાચ મૂલ્યાંકન કરાવે તેની
પ્રાપ્તિ માટેના પ્રયત્ન માટેને બારીક અભ્યાસ અને દુદ્ધ દીસતું
પરિશીલન દાથ ધરતા જોઈએ, એટલું જ નહીં પરંતુ તમ દુગીઓ
અને મુસનીઓ આ આ-કેવા ગણનાનો આવવા સતત કે તેની
પણ પ્રમાણે જ મનનપૂર્વક વિચારણા કરી નવી જામ્યા કે
તેથી વૃત્તિથી દરના દર રતી રાત્ર અને મુશ્કેલીઓને આશક્તિ
આમળા કરી રોકાઈ સાધો પણ વિરુદ્ધ પસંદ કરના જોઈએ
એટલે તેના જાનનીમા પણ અપૂર્ણ વિરેક ઉપસે અને સાચી
સમજણની અવરજવરતા રહે છે

મોક્ષાભિલાષી: જોઈ મુદ્ધ થ મળે માર્ગદુર્ગાતીના પ્રે
પ્રથમ દરજની પદમ આવશ્યકતા છે ■ માગજામી તે
અનની કાગીમાં જ મુકો સકાય અમમ્મો નથી પરતા ફોની
મોક્ષની કે નામાય કાગીની કાઈ કિમ્બ દયાની નવા જાનવી
જીવેને મદન તીર્થ કરેને અમોક ઉદ્દેશ પણ કેઈ ની રીતે
કેકાત્ર તરી શકેને નથી પરંતુ માગાનુકારી જાન્ય જીવે મળે
શાસ્ત્રકારાને જે લક્ષણે કે મુજો જાન્ય છે તે જાન્ય કુશાને પૂર
બહારની ન આવતામા આવેતે જ તેમનું માર્ગાનુકારીનું કારમને
મળે દુગી શકે અને તેમાં તે આગમ વધી શકે

આવા ઉત્તમ આવશ્યક મુજોમાં કાઈ પણ પ્રકારની પ્રિયિરતા
આવવા દેવામાં આવે તો આપણા જાગને રસ્તા ઉપરથી ઉતરી જતા
વાર લાગે નહીં અને એક વખત રસ્તા ઉપરથી ગાડું ઉતરી ગયું

તે પગી તેને માર્ગે ચાલવામાં ફેટી મુશીનતો વેડવી પડે તે
મો કાઇના અનુભવનો વિષય છે

માર્ગાનુસારીપણાના જીવન જીવન ગુણોનો સામાન્ય નજરે વિચાર
જતાં પણ વાંચી મકાવ તેમ છે કે જે તે ગુણોની જાટલી ઉત્તમતા
અથવા કાળીની તેના પ્રમાણમાં તે તે ગુણોમાં આવી જતી શિથિલતા
પણ વધાર-ઓગ્રી નુકસાનકારક અને અનર્થકારી આ પ્રમાણની
પરિસ્થિતિ દૃષ્ટિગમ્ય અને અનુભવશીલ હોવાથી આ લેખનો
મુખ્ય વિષય બની રહેવ 'વાચનપત્રિકાવ' નામના ગુણપૂર્ણ
ગીતે આપણે જાળવી રાખીએ ખીનથી શકીએ તો જ આપણી
શિક્ષિ બેઠેને-મોડે સુખાખ્ય થઇ શકે

માર્ગમાં આગળ વલતા બેઠેના રસ્તામાં આવતા વાક-ધોષ
દુર્ગમ અટવાઓ પવતો અને ખીણો તથા ખાડા-ખડીયા, નદી-
નાળા અને મરનાળા તેમજ અપ્રાપ્ય-ચેતવણીના સૂત્રો ૧૧ મોડેનો
ખગજર ખ્યાલ રાખતા રહીએ, પહે-નયોજનજર પૂગની તૈયારી સખેતી
તેણે પુરૂ ૧૧ ફળી જરૂર પૂરતું સચવ-જાતું રાખી શકીએ અને
મતલ સાધવાની અને કાવચેતીપૂર્વક આગળ વધવા હોઈએ તોજ
આપણે પુનિત માર્ગાનુસારીપણ અખડિત રીતે જાળવાઈ રહે-મફે
તેમાં આગળ વધવાનું બની શકે માર્ગમાં નહીં મુશ્કેલીઓ અને
અણપારી રીતે થઈ જતા અકસ્માતોમાંથી બચવાની બચ થા સહાગ
પૂર્વક પ્રથમથીજ કરી લેવી જોઈએ

સાચી ઝગર દુકા મુસાફરીએ જતાં પહેલ, પ્રમથાન કાર્ય
સર કરતા અવલ સાધ્ય સ્થળે પહોંચવા માટે સરવતાથી અને
મુન્યવચિત રીતે આગળ વધવા માટે, ફેટી પૂર્વ તૈયારીની
અપેક્ષા રહે છે તે આપણે સારી રીતે સમજીએ છીએ અને તે
અમજાવનો ઉપયોગ સાધન-શક્તિ મુજબ કરી લેવાનું આપણે જાણી

ચૂકતા નથી મુનશીની બાવનચા જવા માટે ઠીકાત પડેલા વ
 તમર-પત્રદારાં મિત્રોને અમર અગધીગોને અમ । । - ઠીરમખા
 સ્ટેશન આ-નાગતાનો જાણવરા કરવા માટે ખાત આપવાનું
 ગુણ કાચ તેા એમ મ તારી ખાતર પટે આડીએ છીએ એ જાણ
 જરૂરની સમવેલે મળી લઈએ છીએ તે પડી માત્રુ દા
 પ્રાપ્ત્ય તેા માત્રુ તરફ છે તે ધણુ દુ સાધ્ય અત મુનશીએ
 જરૂર છે એને આપણા માટે કેમ પ્રમારની ધાત્રી મળતી મા
 મળી કાચ તેા અભવ નથી આપણા પગ ઉપર ઉમા રી
 પૂર્ણ આત્મગતી જ આ મુનશી કરવાની રહે છે કેટલી
 માધ્ય નજો પોથી સમ । તેા તેા કેમ ખાત પગ અ ઠી રા
 નથી ગાતા લખાઈનો પગ કર્ત ક પના થઈ ગઈ નથી
 વચે અમ અને ગેમાની-અટુત માધનવીન દશામા આ
 ધારણા મુનશી એ કોઈ આ રીકે માધદશક એમીતે પગ મ
 દાંદ્રિ ધરાવતા પરમ પેમી આનંદધનજ જેવા મહાત્માને
 મળી સકો નહિ તેા આપણા જેવાની મુ રિધિત મા
 લિકાના આ વિગતતા શ્રીઅધિનંદનસ્વામિના સતવનમઃ અ
 ચેમીજ એ આપણને પે રાએ પે રાએ તેા પુનરાની
 ખરખર અમજારી દીરી છે આ અથ સરોતે વચે કરી
 પૂર્વ તમરીત-પુણ જગદેવી સાધન-અપનાતા માગી
 પછ દનગરી રાખવા માટે અત તેમાં આગળ વધતા
 આપણને જરૂર છે જેનો અથ આપવાનું પછ અથ અ
 છે છતાં આ લેખ દાગ તેની આગી પાતળી ગપ-રેખા દો
 દિ મત હારી જવાનું ચેમ લાગતું નથી

ઉપર જણાવેલ પૂર્વ તમરી માટેના સાધનોમાં આ અમગે
 રચાન ' આસ્થ પર્માવશવ ' ને આપે છે તે સદ્ગુણ
 પ્રવાસથી પ્રાપ્ત કરવે-અગરી તખવો એ પૂર્ણ કાળે ખી
 જે પ્રતેક માર્ગનુસારીની આવશ્યક ફરજ છે

આભરચના અને પરચચના માટેના પ્રયાસને તો દુ સુધી સ્ફુળ થઈ તો તેવા સયોગોમા સામાન્ય રીતે આપણામા આ સ્ફુળથી ૧૨ પ્રમાણમાં ખીલેના જ છે એવું માની લેવા તેમજ મનાવી લેવા તો પ્રત્યેક વ્યક્તિની નયમણી હોય છે પરંતુ વિવેકી જનગણ ૨૦૧૨ તેની પગીયા કમવસન ખરી કમોળી ૧ ચન્વતો પ્રસંગ પામે ચાર ૬ ત્યાં કેટલું નિરાશાજનક પરજામ આવે છે તે ખામ નિવારક જેવું છે

ભ ભ ૧-અહમ મહોટા મોડરતિ શાજ વ્યપારી પણ આ પરીણામ કેને આ ૧ મહમ શર સમો ન મોકે પ્રત છે ૧૨મો જ ૧ ૧૨૧ કપિયાની વારિ કમાણી ૧૨ના મારસદ્ધ મીલ જેટા તેમજ રાદ-તો ૧૨ના ન્યાપાગી જવન પરનેના માનમિક પગિ વર્તનો મયાગણા-જકમથનોનો બાગીક અજામ કરવાની તમ મળે તો સમદ્ધ મ ૧૨ કે નમની વડની જતી લાભજતેને તમ પ્રવા મટે ન્યાર ગીનિના નિરમોનો વિરુદ્ધ જતા અને પ્રકા ના કવા દવા સુખિત-પ્રતુખિમા જ તેઓ રવા રવા હોવાનું જખાય છે મીન ૨ જ દો ૧૨દે જગના દિમામે અને નિખમે અોક પ્રકારના સાદમો ખેડે ૧ જે હોતરે મા ૧૨ગી દિતના બો પોતાની કમાણીમા ૧૨૨ મો જુલ ૨ મેનમા-૩-મીલમશાનતો અને મીન આનુ ૨ ખવા મટે જોતી સીજ-આવની ખરીદી પ્રમજે તેમ ૧ સુતર વા મપક વગેરેના વચાજ પ્રમજે જનતા સુધી સારુ વધારે પડતું કમીતન મેગવચાનુ ચૂક્તા નમી વગી આ મધી વિધ-વિધ બાગનો માટે પોતાના જ સચાસમધી અને મિત્રોને જ જુલ જુ ૧ મયાનો ઉપર મોઢવો તેને દરારો રૂપિયાની કમાણીનું સાધન બનુ કરી આપે છે

સરળ-મીધા (Straightforward) અને પ્રમાણિક અણના મોટા મોટા અમલદારો અને હેદ્દે રિા પણ આસ કરીને-

તાના મનોદા રેણી ગળેણા પોતાની જાન-જામણ-જાણે સે
સગાના જોરે પોતાની આસપાસ ફરેક જુદા જુદા જાતામાં પોતાનું
જા મન જમાવે છે અને તેમ કરી પોતાની મિથ્યા અને મનાના
પાયા વધારે મજબૂત કરી ઈશ જગાવે. એવા પ્રકારના અનેક
કોષાગ્રો આજના ઈગી સકાવ અને તે પ્રતેક કોષામાં ૧૧-
નીતિના નવમો વિરહનું વળન વધારે જાણ નહીં નહીં જાણ
જાણના વધારે એ નહિ આપ કોષાગ્રોમાં જાણના ૧૧ વાળો
જોડે જાણ નીતિનો મન જામાન્ય પા જાણ કહી નિતિ રાગીય
કિંગી મોના જાણાઈ આવે છે અને તે આ જાણ દન ૧ જોર
આજાઈ આયતી રહેણા દેવ છે કે ઉપર નહીં ખરી
વજીરિતિ જોઈ કે મમજ સકાવ નહિ પ્રતેક ધર્મા અપારી
જીવના આર્થિક લાભ મને તેટલા વધારે મેળી લેવાના અનુ-
ગ્રેથી ૧૧ નીતિને વળ ધર્મ જોર ૧૧મી વિદ્યુતગ્રો અને
અવધારિક શિરજી અધર્મ જેવા દેવ છે કે મુજ જાણો અતિક
પરિરિધતો વધારે જાણ ૧ આજાનું પડ મરે ૧ થ, ૫

તાના જોગ જોરો અને રોશીમઝ માટેજોના વળનનો ધર્મીમઝ
જાગીક અન્યાસ કરવામાં આવે તેમના જીવન પ્રસ ૧૧ જાગીક
અવનોમન અને નિરીક્ષણ કરવામાં આવે તે તેનું પરિજ્ઞામ પળ
કેકેક નિરાસાજનક જાણાવે જગારી અને તાના મારા રેગી
જાણોના જોકરીવાન વજોમા ખાસ કરીને નીચા ફરજન ૧૧ કપામાં
જોટની અધી રસ્તવજોગી અવતની જાણાવે કે તે જો માટે કેકેક
વાળુ કે વિચારવાપળુ જ ૧ રહેતું દેવ અતાનુચકિ ધારણ-
મરોટો જાગ જોગ જોગમાં આજગ વધે જો દેવ જોટને મો દેવ
પોતપોતાની કમાણીમાં જોઈ કે વા માટે રસ્તવજોગી પોતાનો
જામસિદ્ધ હક જમાવી મેસે

કામની કડીનતા અને વિપુલતાના પ્રમાણમાં આ ભેગરીના
જામાનામાં નોકરી મેળવવા માટેની તીવ દરીફાઈ અને પડપડી

પ્રવર્તતી હોવાથી વિન વર્તના દફા, યુક્તિયુત્તર અમુક જાતની
 ગતીથી ખાતર ન મળવા કે સમા મળવા હોવાથી, અમુક
 જાતનો જા ઇત્યાદિ જામ પમલી પાણી ત્રામની વ્યવસ્થા માટે
 કીકવ ગામવામાં મળતો જાવાસ જવ તત્ત્વિન દાગિરાગી કે
 જવ નીસીરલન ન પ્રમાણના પૂર ન મળાર મો આગળ જતા
 પગાવરફિ ન આગળમાં આવે દૂધ ના મા મેનાનો અંગે
 જ ની જોડો જીર ન જર ન રાસસાનુ જાતની જરગીયતો
 દુધાવવા જા રાજ જાગ ન થઈ પા તા નીતિ-વિરક્તના જાતે
 આગળ જવા માટે પાસટ બગી પાનુ ન માત્રી લેવામાં આવે
 છે અંગે તેના પ્રમગે દુધમાં જઈર ન જામ ન ખ પમુ રહેતા નથી
 દુધાગતા દૂરકે માત્રી જામનેમાં આગળ રાસસાસી સીમ સીમ વિન
 થતા વરતી જાત છે અંગે પૂરેપૂરું નથી જવ જાતી મધ ને દાહી
 આરકે અંગે ખર્ચ ના માત્ર જોડો કઈક દુધ જા દૂરક મંગ મેંગ
 જાગે તે પાસટ નુ જ આવે જામ ના પાસટો વક્તિ
 જામ આકાશનો પા મુખ નિવાર દો મે ને ન મે રાસનુ
 જામ જાત નિવાર મીઠું મધ રાગ જામ હોર ના તાન
 મામાન્ય જામગોની જા દો ન છે માત્રા સી ના મળનાંગે જે
 દુધિન જા સી છે-જામગોના રાગી ને મુખ આમાર કેવન
 આગિ નામ તર નજર મળી નાની સી-જામગોના પૂર્વે જોનાંગે
 પાસટો સી જોને દૂર-માત્રા ન જ છે નથી રહેતો તેમો
 દુધરો જા નથા જાતે ન જો જામગોના જા નથી રહેતો
 પાસટ જા સી અંગે પાતાના મામે કેમ થવા સી જીમ નેમના
 મદમારે સાય જા પનાર પાસટો જાતની પક્તિમા મુખો ને વાધો
 અંગે વગી ને જોજા મય જાને જોમમે (તેની પાતા સી દુધી
 નેટિંગે) વસાર મારા જમામમા જામગોની સીતે જામ મેમગો તેવાની
 જામગો રહેતી દાવથી જાવા જામ જોજા જામા ઉરા ન પડે છે
 અને તેથી પજુ જોજા જામા જામગોની કાર્ટ મુસી પડેએ છે અને

અનંતે પાન હો છે દિ મનપૂર્વક આરાધધામા રચ્યપદ્મા દ-
નાજ સામ મજનો ધર્મીયર સારો નિપ્રાપ્તિ જન્ય કરી શરે
પરગુ વહેતે માટે ન્યાય-નીતિના વિષયોના જાણ પાપ દમન
કૃષ્ણ બોમના મિવાય તેમજ દુષ્ટ નથી ન્યાયનું ઇમાક જન
થવુ લાખી મુ ત સુખો કુ રત સદન કરી રાખી નથી. બે અનિ
વાય અનિદોષા ક ક દગનો અનિદનો પસદની આગકા ૧૧
શર પડે તે ધાગ્યે-ન્યાયત અગ્રે-તરવવા અને ધારીનિત
અણુતા લોડ બગો ગો અગે હુદનેજ કરે. છે કે લાગવનર્થ
ન્યાયનું વચાળ કરનાર કરનાં કાચ-રૂપત લર્ન લાનું મૂન
કરનાં માણસ વધાર પસ કરવા યોગ્ય ગરી સમ્મ અને ન્યા
પસદગી કરવાનું કારણ આધાર જઈએ તે તે તરત જમાત
આવ જે લાગવન પડેલા લાનો આધન આમથી પા જોળા મનુના
મેગરી રોકે છે પરગુ ન્યાયી વશ રેવડ તા મળા મનુગાધા
જતી રોકે તેમ છે જો કે આરા મિસાગોમા શુદ્ધ ન્યાયની કે
અ ન ધનિમાની જસપળ અધ લેતી નથી શુદ્ધ ન્યાયના ધો જા
મરખાન્ત કહે પળ મગી રેનારા તેની ખાન જમે તદના માટ
આર્થિક સામ જતો કરનારા સત્તજનો કોઈ વિર ન જ નજર પા ૧

આટના વિગત વિરેનરી રહેજે મમજ સમય તેમ છે કે આ
જમાનામા રવન ન ધધો રેજગાર કરતા મનુનામા કે તાંતરી કરત
મહાનુભાવોમા ન્યાય-નીતિના ધારણ જ કરત પર્થ પાતાને
જીવનગ્ધવ રે ચનાવનાર મનુઓ જનુ અ પ સખ્યામા નજ
પડે છે અો તેને માટે જમાનાનો પ્રતાપ જ આ હુ ન અરમર્ષિર્મી
કાગતો પ્રતાપ જ બધો અમે જવાબદાર જે જિતીમ ગો જીવન
વ્યવહારગો ની બધી જિદગીની જરૂરીવાતોવાતો અને આગીધુ નીરાડા
યર્ષ પડે છે કે સાર હ રવગ-હિચ્ચ અમૂનિ અો યોગ્ય સમય
ધગવતા મનુઓને પળ હેવડ સુધી પોતાના જીવન વ્યવહારની

શુદ્ધતા-નીતિપરાયણતા જાળવી રાખવાનું ધણુંજ મુશ્કેલ થઇ પડે છે કુ રતના સામાન્ય નિવસ મુજબ મર્વાસિદ્ધિમા જોટવી જોટવી મુશ્કેલીઓ તેટલા પ્રમાણમા તેની સફળતાની કિંમત અને મૂલ્યકેવ પશુ વગવાનાં અને તેનું ઇવડનું પરિણામ પણ વધારે ઊંચી કક્ષામા સદા જનાર નીવડવાનું

મામા થ ગીતે મજામૂલ મનમગવાગો મનુષ્ય પશુ ધણી વખત સયોગોને આધીન થઇ જવા પૂરતી નિર્જનતાવાગો હોવાથી, તેથી થોડા અનિષ્ટ-હાનિકારક સયોગોમા ફસી પડવાનું ન અને તેમા જ આપણ સહજાએ આ ઉજવણ બાની રહેના છે આવી પાડનારા અને સનચાવનારા નમગોથી દુનના દુર રહવાનું પસંદ કરવું તેમા જ કહ પશુ છે

અગ્રુત સદ્ગુણ પટની બધી ઉચ્ચ કક્ષાનો છે કે તેના સેવન અને પરિચાલનથી કલ્યા નિર્ધનતા-અરીયાઇ અને જીવનની કેટલીક મુશ્કેલીઓ સામનો કરવાનું કપરુ થઇ પડે તે પશુ આપણે આપણ સાધ્ય ચૂકવું જાણ્યો નહિ

દ્રવ્યપ્રાપ્તિ-સાધનમ પતતા વેલવ, માધનોની વિપુલતાથી પ્રાપ્ત થતા મોજ-જોષ કવળ ક્ષણિક અને ચચળ અને પરમાર્થથી દુખ-પૂણુ જોટનું ના પછ ન્યાયમ પાલિખવ જેવા સહજાથી વિખૂંપિત વતન (character) પાસે તદ્દન તુચ્છ અને નિમાલ્ય છે આ તેની જ સાસનમપ્રાદ્દ શ્રીમાન દરિદ્રસુસ્તિ મહારાજ પોતાના અનિહારિકા નામા અષ્ટકમા નીચેના મનાક આમળ કહે છે

ધર્માર્થ યમ્ય વિત્તેહા તત્સ્યાનોદ્ધા ગરીયસી ।

પ્રજ્ઞાગ્નાસ્તિ વકમ્ય દુરાદસ્પર્શન વરમ્ ॥

ભાવાથ 'ધર્મ' માટે ધન મેળવવાની જેની ઈચ્છા-પ્રવૃત્તિ છે, તેના કરતાં (ધર્મ માટે) ધન નહિ મેળવવાની તેની ઇચ્છા-

મરુતિ વચ્ચે સારી સગત છે કારણ, (કામમા પડીને) હા રતે
પોવા જવા તેનાથી ફર જ મરુતુ ના ચાલે ૨૫ ૬

विष्णु चरित श्री योगविन्द महोपाध्याय महाराज द्वारा रचित पुस्तिका
पृष्ठ १००

સવન ત ગે પિ ડે અમરદ. ણી રાની

આનંદ ન વિધિ સુદતાત્ત પાત્માત્ત રત્નાગિનઃ

संस्कृत ५५ । वा - न =

प्रस्तावना मन्त्रालय व विवरित आदि ८ वटा
अति महत्त्वपूर्ण रहेछ

નવમું પાઠ્યાલય ત્રીય વિજ્ઞાન કૃત રાષ્ટ્રીય પ્રવચન
ઉપેક્ષા ધાર્ય છે -

જેનાથી નિર્વાણ મળે તે જીવિત ન અમૃત ।

- તે ચારિત્ર જગત્ જરવતુ મીજે વાલ સ્થામ કે
ભવિન સિ નહ પ લહા

X   X   X   X

७, १५ सारित ते आत्मा, निज स्वभावमा गमता र

લેક્ષ્યા સુદ અષ્ટમી મોક્ષ વને નવિ લખતો ર
વીર જિતેશ્વર ઉપર

આત રિ ગસિદ યલ પોતાના ભજ માં આવી જ + ૫૫ ભાવ
૩૬ ૭

વૈશ્વજન તો તેને ખીચે, જે પી પરાડ જાયો ?

x   x   y   1

જિજ્ઞાસુથી જે અમરા થ ન ગોયે પૃથ્વી નવ કાલે રાય ૩

X X X

વળજોણી ને દુષ્ટ નહિત છે । મ કોમ તિવાસ ૨

ઉપર જણાવેલ સંદર્ભના મનમાં રહી રજી. હોય તેજા ત્યાં
સા. ૧. ૧. રિવાજ નામાં ગુણની ક્રમમાં રાખાય, જેને રમનવ છે અને
તે ગુણો અનુસરણ જા ત્યાં ૧ વડાનું જાન છે

આરા ઉશમ સરગુળ માટે વધારે, વિચરુ પી જરરજો ૧૧ માટે
જા રે માજમા રજો માટે જાન જુવ ગણના પાંગી નયી
પ્રથિત છે તેમ વતરામાં આવે છે આમાં-૧ માન્યતા ૧૪ ગેર
ગણા ગણી ૧૧૨ ૫૦ આ મુનિ સ ૧૧ રવદા ના પ્રસંગોમ
ન્યાય તિ ૧૧ નિવેશોનુ ૨ ૨૫૫ પાનન રણનુ અલખ્ય છે જે
માટે ય પ્રિથિત થા ૧૧ ૧૧૦ વવના-મુસદ્દાગીની થ ય વિદી
લેવામાં મારે ૧૧ પટકમા જળી ૧૧૦ પ્રાણ સારી
કમાલી રતાં મનુષ્ય ૧૧ જીગર માટે-૧-મુઅલ ગાલી સ્વામી
આવ છે અમનિ ૧૦ કિરાપાન મનુ ૧૦ એનુ વિમુખી-૧૧૧૧
વર્ત ૧૧ ખરતા લેવ છે કે-૧૨૨૦ ઉશમ ૧૧ ૧૧૦ કેવ
વમગ્યાનમાં તિનિ આ ૧૧ જાર ક નો મન ૧૧ ૧૧૧૧ થ ૧
ઉપર ૧૧૧૧ અનનુ સ્વરૂપ થા ૧૧ ગો વગાઈ થવ ૧૧ માથ
દેખાવથી પરમ આત ૧૧ ૧૧ મગી ૧૧ ૧૧ જણાતો લેવ ૧૧
પણ ૧૧ ૧૦ મપલ ધમ-૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ન દેવાથી ધમખ વધી
થ ય હોવાથી તેનુ વન નીમવાન મા ધુખાજ ૧૧ જણાઈ
આરે જે આરા ૧૧ ૧૧ ૧૧ મા માગ ૧૧, ખાન-પા ૧૧ નમ્ય
લેખ્યમા પૂરતો વિવેક નરે જાવવા ૧૧૧૧ વિનાજાતો
ત્યાગ કરવાર તેમ અમદન ૧૧૧૧થી દૃ૧ નેવા મનુ રોના
વ્યવહારિક વળન નાવ રોસાના કષ્ટકી ૧૧ ૧૧૧૧ની ૧૧ ખામદી
કરી અભિમાનથી કુદાઈ જઈ પ્રવિનિતમા ઉતરી ૧૧ છે અને
વિષને તે વગરના જીવુ વર્ત ૧૧ ૧૧ ૧૧ આ રિથાત કે પગ ગીત
નભાની લેવા જવી નયો ગા ૧૧૧૧ કહેવ જલજો કે દૃ૧ ૧૧૧૧
અંગે રૂંત ૧૧૧૧ કુતા ૧૧-ન્યાય-નીનિ ૧૧ ૧૧૧૧ અનુ ૧૧ ૧૧
કોગીના ૧૧૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧૧૧ દૃ૧ ૧૧૧૧ ૧૧

સુદ-સરદ પર્વનથી પ્રામણિક જીવનથી, ન્યાય તીતિ
 રીયમોનો નુમત પલાયી આ બધ તેમજ આવડો બધ સારી રીતે
 સુધારી રહાય છે

સા ૧ જીવન બધ રાત્રી પ્રસન્નમાં તુલ્ય થતી જતી જાય
 જે તેથી વિશેષ જગ્યા ધાર્મિક વિધિ-વિધાનો અને જાનુ ૧૧માં જે
 પરમ ધાર્મિક હેતુથી દાથ ધરેડ યત્નાદમાં રમ મુખારીમ
 તેમજ વાતના થયે મનુ થા મડીને જવ જાણ સુધીના તથા
 રાત્રી ૧ માખ ૧૧ સાથે જાડાની જાનતમા દાખની જાનતમા તેમજ
 અથ જાનતમા પણ પાપપ્રવરતા વર્તનથી વચિ રહત
 જાણમાં જે છીએ અને પ્રકા ૧૧ નિયમની અને ના જાનક પ્રકા
 વહેરી લઈએ કીએ ના પાપપ્રવરતા પાપપ્રવરતા પ્રવરતા
 વધી જાય છે આવા જાણ નહીં ઉપર પૂરુ ૧૧ ના જાણ
 સ્વગુણના પાસાપ્ર પ્રગુત રહ્યું સાર પ્રમાણમાં ખાલવવ
 આપને તથા રાત્રી જાણ

ક ૧૩ રૂપાળી કોમતના મા નીચોતોત આ ૧૧ ની નુપ્યો
 જીવનનો સદાગ્ર કી રાત્રી બીજા વિવરણના સજ્જાન્ય અત
 આ થો દાન-એ સમ જૂના આપની ૧૧માં રાત્રી મ ખલાગો
 પળુ પગમ ધિરરૂપાથી કોમતેક ગા ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 તિવાય તિજાનિ થઈ અને જાનતી પ્રક એ રત તતા આ આમાં
 પ્રામ રવા હતા પા પ્રગ્રાકે ૧૧ નુ મરદા બરમા અર્ધ ૧૧ ગોટનુ બડ

નોટ ૫-૬ વર્ષ સુધી ઉચિતકત વિવરણ નહત થયા વગરનુ
 પડી જાયો આપના જાણ લા ૧૧ ગાગા દેગમગમા જે ગડપ
 જેમા ૧ અને રાત્રીત તે થઈ થા લગજ ૧૧ પનાતીત જનારા બર્ન
 મા ૧ તે ઉપ થી આપના આપ મળે રહેતા જોધપાડોનુ મળુ અને
 ચિત્તન ક તા ૧૧ વિવરણમા ૧૧ પૂર્વ ૧૧ ૧૧ આપના
 ૧૧ ૧૧ ૧૧

પ્રસંગી ગયુ અને તેનુ પગિણામ એટલુ બધુ બચકર રીતે નાસ
જતક અને જાન-માનનો કલ્પનાતીત નાગ નોતલારુ આનુ કે
તમાથી કિયા આવતા આપણને વ સોના વરસો બેઠરો રાક્ષમી
આનમ ધરાવતા બાપર કોમવાટે દેશના જાગના પડાન્યા લાખો
મનુષ્યોના જનન-ગાવનો મહાર કરાખો અને લાખો માણ્યોને
સાતાનો તેમજ કટુ મીજનોના જનનમાલ આ । આ રૂ મયવવ
ખાતર લાખોની ભિતના ધરનાર માન-મી કત યો ધીમ્તા
ધુધા-ધાપા કે આપાર-ગજગાર જેડી બીચરેલાલ ફશ મા નિર્વા
મિતે ની રાજનક િથિ િજેરી લીપડી કાન્યા ના જેગી પ્રચાર
ને વિખાજિત પ્રેગામા-પાળખતા । આ વિદુઆમા ભાકર
વિશ્વ વિપદો જા માના મહેવ રવે તનો વિનાશો દુતાચન અને
વાનર પ્રગટાન્યા ના ના નિ ના મનુષ્યો જુ મમાર ડાગોઓ
આ । ધર્માધ-ગુની મન જાના દ્વાયથો પાસવાર વાત । ગો અને
ક પનાતીત જુ મા સદા દરવા પડયા આખર શાંતિ અને અકર
માટ અશૂનપૂર્વ જહેમત ઉ રી પાતાના અમુ વ જીવો હો મા
મ ના લાખે હ તારખદાર દીન કુ ખી અને ગરીબ-નિરવાર
પ્રગાજાના જેવી રિથરથ મહાત્માઓ પગ આજો અચાનક
માલી મેડા

ઉદા જાગ્યા મુજમનો દ ઉપાનની કુ ખ વાત । રૂ પો
િથનિગાયો પમાર થ । જા પગ-કપરા આ ગરમા નિ ગમ
માપ્રવાદી સોગીતા કુ ખ અનુભવ થા ગા પણ- મુખમા
મા રે માની આ કુ ખમા સખર । મ જેસ મહેરનો ખેગી
પાડી ના હી જનના હો તાગ રીમ પ્ર નુ લી ચુસનાગી
મામા જન સા પ્રગામા-ગેતખનીતમાં વાન વતખોગી આ
નમખોરી નગ સા મા નગાફમ મશગૂન ન રહે સા ના ના-
ર ના રિમર કુ મામા । આ ખ અદરર આ મુખ ન શતુ
જાગ્યુ । મે તા C સો ગ મ નેના આ માથી અને અલિષ્ટ અર ના

[illegible]

તપાસ ખીજનો નીમવા પડે જો આ ઉર્સાત મજૂર રમ અને
 દિધ યજ તેમજ ખેડન વાનુ તિલ દેવે ધરના પ્રજા આગે-
 વાતો મૂકીને અને જમીન ૧૦ વર્ષ સામે મોરચા માની રહેત
 ૭ સુધીના અને આ મ્વા દેશમરમા પાતાન પમ તપારતા
 તપ છે નમ્ય અને અમન માટે કાનવા ના એગી પ્રચારી જડ
 મૂળથી વિનાશ કરવા માટે તેમજ નામ વિક દલાણની મદિ માટે
 નવાલાની માર્ગે ગ્યનોત્તમ કાયકમને આગી કમી હેવ છે
 ક ની મી નર્ગતો જા અમવાડુ ઉવન વા જ માન-નીતિના
 સિકાત મજાન ઉચુ વાનવા માટે આનમરને પાન ગજારી લેષનો
 અને તે ની પ્રતિજ્ઞા નની ક ન-પુરના સામુનાં જળ સાથે
 તાલકાની અમમા મુમય તા આર આસાવા અ મ માવા
 સકલ છ

તાન નિર્વન અવરથામા પા તાન-તાનિ નિ દિ વોગ્ગો
 પાતાનો ઉવ રવદાગ વના ૧૦ મારીસ તાવ જોવા
 અનેક મા પુ પાના રજીયે થાન ના વિભાગમયા કાપજો
 મળી મકે તમ ૫ Where there is a will there is a
 way ૧૮૧ ૪ (વિશુદ્ધ અને મદના) મના-વાયા તમના હાથ
 તા તેડી અમાક માટે ના ક ના પ નુ તા ૦-ગ જ
 કમાર પા તમા પા મયેરી જ્ઞાન આસા મામા ર ઉવ
 રવદામા ધરમુડી રવદા લા ના મરાવ ઉ-ર તે' ૧ ઉવન
 તન અચરજ જ્ઞાન ૦ રાત પ્રમરેજી રમેગવદાનો તલસા
 નિર્જળ મ ન માજી આ ૧૦ ૧ ૧૦ આરી વિન ગતા ૧ મ
 ખખે ૧ ૧૦ નવા ને ક નમ ગતિ ૦ ૧૦ રેગરવામા ગાવે તો
 ઉવનના ધારણ ૧ ૧૦ ના મા જ રાજ મુર ની રડ તેમ નથી
 ચાન્દી માયના તાન્દી કાયન સિદ્ધિ એને માન લાવ
 નાગો-આ રમય ઉન માટેની ૧૦ અને તે મટે પૂ ના રગસ
 કગામા આવે તોજ ના દિ હુન થ પડે

રાજનીય આઝાદી સાથે આર્થિક સામાજિક તેમજ સંદેશીય આઝાદીની આપણે ચાહના રાખીએ છીએ અને તે બધી આજાદીઓ, ચારિત્ર્ય તરે જીવનશુદ્ધિ ન્યાય-નીતિના સિદ્ધાંતોના પાલન સિવાય અને સદ્ગુણોના પાયારૂપ સાચુ મનુષ્ય-વ-ખરો માનવ ધર્મ ખીડવા સિવાય પ્રાપ્ત થતી અને કદ મને માટે જળવાઈ રહેતી મુશ્કેલ છે.

આપણે તો હું બંદે-દુનિયાભરના મનુષ્યોને સાથે અને મીઠી પાચના માં દોરી જનાર સદેવ રાક્ષસ-મહાત્માના રૂઢ વિલયથી આપણને ખરખર ખોટ પડી છે. જ્યાં પણ તેમણે જીવનની રેની ધરી સુધી, મન વચન અને કાયાની એવા-યતા રાગવી નિયામિતપૂર્વ મરજિબ ઉપરેના આશા અને ઉપરેને પોતાના ઉત્તમાત્મ ચારિત્રમા વળી લઈ જો આ સૌ રૂપ જીવન જીવી બતાવુ કે તેનું જીવનત દરિયા આપણી નજર સ-મુખ છે. જો તેમના પચનામતો સાંગે હમણાં માટે આપણે દેવતાવના કે થઈ પડે તેમ છે સો દાંડ તેને અનુમતિ આપવા વિધી પ્રયામ કરે જેના જીવન અને તેનો પ્રભાવ આપણને ન્યાય પત્રવિત્તવામાં મુશ્કેલી વિનયિત બનાવે.

ગિર્યાના પ્રશ્ન સહ બીજે ગુણ.

શ્રી હેમ રાનાવાન પ્રખીત યોગશાસ્ત્રમા-ધર્માધિભરી-યોગાર્થી ગૃહ થના પાત્રો લક્ષણો બતાવવામા આવેલ છે તે પૈકી પ્રથમ લક્ષણ - 'ન્યાય મ પત્રવિત્તવા નામા ગુણ સજ ધર્મા આપણે મવિત્તવ વિવેચન કરી ગયા હવે બીજા ગુણ 'શિશ્યાચરપ્રશસક' નામા લક્ષણ ઉપની ચચા દાથ ધરવાનું ઉચિત ધાત્વામા આવે છે.

પહેલા ગુણ ઉપરના વિવેચનથી આપણે એટલે રીતે જોઈ શક્યા કે જો શાસ્ત્રમાએ-માધર્મ યતિવમ-અવિનિ ચારિત્ર ઉપર

તેમ નથી જાણી પશુ સ્વામાન્ રીતે દિગ્માખગ મુખેથી ન પોતાના
માટે જાણ-અજ્ઞતા ગુણોનો સદ્ભાવ હો કે જુદી જાણ-પદ્મ-ગોતાના
અથવા વળત માટે-અનુભવીના ચારિત્ર માટે, પૂર્વ પ્રકારના કારણે
મળિયા । અને આગામી પૂર્વક એવો જ અભિપ્રાય બધાં કરેના
તેમ છે કે પોતે જ સરગુણસ રત્ન છ અને અન્ય પુરોધામા
ધર્માની પૂ । ગોત્રના નીચનાગની આરક પાર વગરની નૂતીઓ
મને ખામીઓ પોતી મુ છે આવા અભિપ્રાય (!) જે અમુ દ્વ
નુની ગાવશયક ગણતા અવગન (self-respect) ની ગણતરી
ગેટના માગ પ્રમાણમા પાળા ખેતી હોય છે ૨ ખીમઓના
મ ગણ અને અનુભવ માટે માર્ક મન્યામા હક, પરીક્ષક રવા પશુ
ના સકાય રાખતા જણુના છ આપની લાપસી અને પાડકો
નથી એ કહેવન અનુભવ, કેટલા ન્યાયાગીરો પી માર
આપવા-લેવા માટના જુ । જુ । રાખી પોતાના વતી નુ મ રાખ
રતી વખતે અને આપણા વતની પરીક્ષા કરતી રખતે કાલા-
પરથી જુદી જુદી દૃષ્ટિથી જુના કરવા મડી જા જે નુ જ
નદિ પ નુ ગિનિપ્રતિન આ પ્રકારના જામા વચા દાન
મને આમદ ધરાવના થઈ જા છે

આવા પુરોધા પોતાની માની નીવેલા-થાવી પદ્મા અથ
આસન ઉપરથી નીચે ઉતરનાની જમીન પર પગ મૂકવાની જતાપણ
પવા કરતા નથી અન્ય પુરોધાના ગુણપ્રાપ્તિની પ્રતિમા તેમથી
અન થઈ શક્તી નથી ખીમ પુરોધાની નિદા અને કુચની કરવામા
જ તેઓ પોતાનો ઘણોખરો વખત મુમાને છ અથ જાને
ઉતારી પા વામા જ-દાકા ન્યાવામા જ મો-મત્ત જતી તેઓ
મસ્ત રવા થ છે ૨ જુ જ કર્ક ■ નાત-ગાતમા માગ જાવ
પુણ છે, સરકારમા અને રાજ્ય દરબારમા તેમજ અ ર મડોમા
માગ જેટલી પ્રતિજ્ઞા કાઈ પણ જમાવી રાખુ નથી -આવી
આવી બારાણોમા અને અનન્યામી ઉત્તરોમાં પિદાર પુત્રો રહી

જુ કુમારની માફઃ મન બને નિમિત્તથી કુ રો મન ॥ ૬
 પહોળો બને મેરી મોકળી ' મા ડી બને છે

જન મમાજમા માટા બાએ ઉપર જાનાય મન મુજની પા-
 રિયતિ પ્રવર્તતી હોયથી જ-રૂત જના ॥ કહેતુ પડ્યું છે-
 પરગુણ પરમાણુ પર્યંતો જન્મ નિષ્ઠ ॥ નિષ્ઠ દ્રવિ વિદ્યવત સત્ સત
 કિલ્લત બાવામ અન્ય પુણ્ય ॥ મુખ પરમાણુગેતને ન મેલા પવન
 જોટલા જોટલા ગાળીને જ કેટલાએક સત્યપુરોહિતો પોતાના હૃદયમાં
 વિદ્યામ અનુભવના હોય છે

જો ॥ શાઅકારોના કથન મુજન-દ્યોતપદમ ॥ નુબાવથી જ
 ગુણ માનક દટિ મુજ મયાસગી પ્રાપ્ત થઈ રાક ॥ બને તે જોય
 જેમ ખીસતી જાય છે-નદિ પામતી જન ॥ તેમ જ તે ગુણતો
 આપિભાવ પશુ પોતામાં થતો જાય છે મદગુણનો વિદક કહી પશુ
 સગુણની કાખી કરી રાકના નથી મેટતુ નદિ પશુ સ માગ્યે-
 પુરોહિત પ્રકૃતિના નાપે-સારા મત્તા ॥ મા ઉઠવાનુ જન્મુ હોય
 તો થો ॥ નમાણુમાં પણ જે સદ્ગુણ પોતામાં અસ્તિત્વ ધરાવતો
 હોય તે પશુ ધીમે ધીમ અદર થઈ જતો છે જ્યાર સ ગુણના
 પ્રાસકમાં તેનો આ રા (adega) ઉચ્ચ લાવાથી-મઠતા ગુણ
 પશુ ધીમે ધીમે પ્રકટ થતા જાય છે અને સગુણીનો ફાગીમાં વખત
 જતાં તેને સ્થાન મળે છે

ગુણમાદની દષ્ટિ સારા પમાણમાં આજના ખોલતો રાક્યા
 હોઈએ તો જ અન્ય પુરોહિત સદ્ગુણો પરમાણુના અવરમા હતા
 આપણે તેને પર્વત જોટલા મોટા જોઈ રાખીએ છીએ આવા
 પ્રોગમાં ૩૪ સૂત્ર ૮૮ ૧૪ ૧૧ કે દૂરની છત્રી મન પડતી
 નથી હૃદય ॥ વિદ્યાગતાપૂર્વકની આદ્યદષ્ટિ જ તેની માં
 વરગુની મરજ સાંચે છે એનું નદિ પશુ ચાની પ્રત્યક્ષ
 દષ્ટિ ॥ વિદ્યાગતા વધતો જાય તેમ આ નિષ્ઠનો અભ્યાસ પશુ

વધના જન છે અને પારખામે આમાન્ય પુરવી જળનામાયો સત
પુરવી મનનામા સાં યામ મળવી સમાય ?

આવા હિતમ કોઈના સત પાની હૃદય પલ્લ ધીમ ધાન
કમળની માફક વિચ્છવર ચતા કાવ છે વિભામ પામતા જન છે
અને માધ્ય ધણુ નદીક આવજ અગર તો માધ્યની નદી
પહોંચવાનુ મની આવે છે અવા નત-પુરો આજ-મન બદ
વિરદા જલામ છે પરતુ મદુગ્ના વસુધાના સૂતનો વિચાર
કરતા તેવા મત પુ પોનો તદા અભાવ વતતો નથી અને તેની
જ તેવા મત-પુ પોના પ્રતાપે વસુધા પણુ સેતાને મદુમાળી-
ભાગ્યમાળી માનની જલામ છે

આવા મદાનુભાગ મદ મુધ વિચા લાન છે અધ દરિવાગા
નથી મેટને તે અન્ય મનુષ્યોના દુઃખો જોયો જોઈ જ શકતા ન
હૈય તેવો વિચિત્રા સજડતા નેજો જલાતા નથી પરતુ તમની
પુણ્યમાદક દષ્ટિ મેટની બધી નીચ સતજ-અધ અધાધ દોષ
છે કે તેમને દુઃખો તરફ દિષ્ટા મિતિ જ ગહે છે અને મ ગુણ
તરફ અત્યંત સદ્ભાવ-પૂન્યજુદિ આરે હિંદુ માનની હાડી
અજણી રહ છે તેઓ પોતાના હૃદયપ્રદેશમા અપદ ગીતે નિર્ણય
કરી મેકેના દોષ છે કે-ગુણ પૂનારથ ગુણિય ન ન હિં ન સ્વય
માળ લો, મુના લો કે ગ્યોદુલ્લ લો પ ન હા કે જી હો-તે કે
તેમને જોવાનુ રહતુ થી તેમો તા હર કોષ બ્યભિમા મદ
ગુણનો આવિર્ભાવ જો વિભાસ યતો જણાય કે ત તજ તે અમા
માટે અનદ માનની લાગળી ઉદ્ભવ છે અને તેવા સદ્ગુણી
પુરોના તેઓ શુદ્ધ દીનતા આ ન પ્રસન્નકા (પાર્શ્વો ગાપવા
તૈયાર થઈ જતા જો અનેદ પ્રાપ્ત આર્યિક લાભ ની જાતરી
રાખતા કે વાગવમમા જુદિ કરવા ની અપેક્ષા રાખતા (friends
and admirers જેવા નહિ જ) થઈ પા છે

જિગ્યાસ -- સર્વન-ઉત્તમ અરિત (Character) ન વિવર
કરે. તેમણે રીતો તે પાલના પતા-મરી નક્કર તેમ છે
કર્મોત્તર Character નમના મમત પુત્ર મા આ મનુષ્યમા
પ્રેમ વિચારે છે. અરિતો મુન્દર સારા આમા ર માનના તે
જાતે ની નીતર મનર નમનારૂં. તેમણે કૃતિ કૃતિ
રતની મારે છે. રતવત્ત જાણી વેર સાળા છે પગ
અરમ્ભ રત - ર મિતિ-સામાવ-તિ મમત રત મરુતો
મત મગ નાટ રત રતી કુલ ભરતી માર રત
તે રત રતુતિત રતી મ માન રત રતી મેટ
તમા રત આતર નત મર તા રત પતી રત મા મુતી
રત મનુ રત પત મ તે રતી રત મનુ રત રતો
મર ક રત મા રતી રત રતી માર રતે
મા રત આતરી પ્રમિ મન રત જરમા રત મર તેમ છે
પગ રત માટે મા રત ના મુત રત પૂરૂં જો રત રતે
રત રત વર રત રતમા રત રત રતી રતુતીત
રત રત

આતર રતના મન રત મા મગ રત સર જો રત
રત પુતરી રત મા મુત માર આ તેવ રત પુતરી
આતર-વતર-રત રત રત પ્રમ તા રત રત તપ
-તમ મનુ રત મા રત રત માટે રતી રત પાડના રત
છ રતના રત રતે તેમના રત રત રતી આતર રત આતર

જિ જાણુ રતન આતર રત રત મુત રત રત ઉત્તમ
આ રત રતુ રત રત રત રત આપાતર તપ મા મરે અનુમ-
વાતી આતર રત રત માટે રત રત રતે રતે આતર
રત રતે અતમા રત રતે રત આતર રત રત રત રત
આતર રત રતી આતર

છિટ્ટાચાર્યશ્રમ સહ મહત્ત્વ કી પણ મ -ગવ--અભિમાન
વૃત્તિને તામે થવાનું રસદ કરે ।દિ બ્રમ્મ-ઉપમ -વિશ્રમ વોરે
આ પ્રકારના મતથી ત દૂર રહેના જ પમ કરે એટલું જ નહી પણ
વિનય-વિવેક-લુપ્તા વમેરે મુખોનો જ આચાર સોધતો રહે.

“લાધુનાસે પ્રભુતા મને પ્રભુતામે પ્રજુ દૂર એ મુજબ જ
તે મર્વ । રજુ કમ્તો રહે ।મે તે પ્રભુન ગયો ’ એ સૂતને
પોતાના ઝન । સિક્કાતોમા મુખ્ય સ્થાન આપતો રહે સ્વમાન
(Self-respect) ની ભાવનાને જગ પણ લાતે પહેચાડના સિવાય
વિનયની અને નય સ્વભાવનો જની રહે તેમજ ખુ ભાવભોર વૃત્તિનો
આચર શોધવાની ઈષ્ટ પણ જરૂર માને નહિ.

ઉત્તમ મુખેની વધાર્ય પ્રાસા કરાગ રક્તિ જનસમુદાયમા
પોતાના વર્તન માટે પણ ઉત્તમ લાપ પાડી મદ છે અને પોતાની
મીમન રોગ્ય પ્રમાણમા વધારી મદ છે.

લુપ્તામે મ માની ‘ જ્યા રીડી જુન ઇમારાયી આપજો
કઈ નીડી ફોનીમા ઉતરી જતા નથી કે લયમ-અપમની મુજામા
મુકાર્જી જતા નથી પરંતુ વિગુદ આત્મલક્ષિની અપમાએ કમસ
ઉચ્ચ શા પ્રાપ્ત કરતા જઈએ ડીએ અને આપડુ શુધા કોઈ અનરો
આનંદ આ દલાવો અનુભવ છે.

ઉપરના વિવેચનથી િટ પુન કો મુવો તેની ગ્રાખ્યા
સહજે અમનવ તેમ છે આ તો સુદ દ તેને એકમ પિજની લે
છે મદુ જનમાન્ય પુરુષ સામાન્ય રીતે ગીટ પુરુ મગી સમય
અને તેનું જલદેર વર્તન દરક મદ પી પુકાની પ્રગ સાને પાન થઈ
પડે છે લાપકને લાયક માન આપતુ તે પ્રત્ય નકિતની નૈતિક
દરજ છે અને તે અજુગીએ પણ ચિટ્ટાચાર્યશ્રમનો પોતાનું
પરતુ કઈ ગુમાવવાપણુ થી તો પડી વગર કાગલે ખોની અ

જાઈમાં નાસ્તુ તેનો છ અથ નથી નાસ્તુ પુરોતે 'મા' તેજ સાંતુ 'તવો કાદરોતો નથી નાસ્તુ સાંતુ તેજ મા' એની મગ્ન ભાવનાવાળા હોય છ એ જ્યાં જ્યાં માગ વગ્ન જણાઈ આવે તેમ આવ્યા અને અવર્તન ન વ ના જગ્યાએ ત્યાં જુમી પડતા તેમને વાર લાગતી નથી મજાનિની મામક મવગ્ન તરફ તેમની ગીઝ મજાની નથી સદ્ગુણની પ્રમાણ મતિશયોક્તિ દેખે એની નેસાની જરાપણ બીતિ રાખવા જેવું નથી આત્મવચન પરવચના ॥ રવાભાવિઃ દોવાયાં મુખ્ય ૨ । સમય તા વિષ્ણુચારમ્મ સકપણાનો ગુણ મવોગે ખીનસી રાખવાની ચિત્તિમા આપને મુખ્યએ છીએ અને ઉત્તિકમમા આમગ અને અગા રાસાનુ પતી રાકે છે

મ જોઈ તેનગત મપ થા અ મા ન એ સૂનતુ જ સર્વ । રટણ કરવા રહેતુ બેઠેએ મને તે ॥ રથાથ અમન રામા બેસ માન પાડી પાની કરી બેઠેએ નરિ

અન્ય માનના સમાન કૃત-શીલનાળા સાથે

નિનાદ મળે (૩)

શ્રી યામથાએમા મામાનુભારીના ગુણો ॥ વર્ણનમા ઉપગમ્મ ગુણને ત્રીજા ગુણ તરીકે જણાવેન છે ૧૮૨થ આરંભ માધુર્યમ્નો અનુભવી છતાં અતરાર મનના C ને આગ્નિ મગ્ન ક રા તૈરાગ્ન હોય તા પડી પોતાની અનુભૂતિએ નમનસ ૧૫ મસ્વાનુ આવશ્યક રાકે એ પાતાના પુત્ર-પુત્રીને પશુ પરણાવવાનો ત્કાવ લેવા માટે ઝખના રાખે એ સ્વાભાવિઃ છે આવા પુત્રપાએ સાંજકારોનુ ઉપરનું ફરમાન શીખામણરૂપે ખાસ લક્ષ્યમા રાખવાની જરૂર છે

આ ગુણુ રહસ્ય નવદાર ॥ અને અનુભવી પુરુષા જ જરામર અમળ રાકે છે ગુણ ત્યાં કોટુમ્મિક પ્રતિજ્ઞા પૂરતા સરખા રક્ષાના અને સમાન ચારિત્રવાળા અ ર ગોવના પુત્ર-પુત્રી સાથે જ વિવાહ

સનધ જોડામાં કડાપણુ મળી યમય અને માર્ગાનુમાગીપણુ જળવાઈ ગેવાની ખાલીગળી મમય સામાજિક-૫૨દાગિક નમ તોમા પગ પાથી આ રા આવતા રીત-રિવાજ અને ૨૨ સમૃત્તિને અનુસરી આપણે જોનો અવિભક્ત કુટુંબના ધારણ અને પવચા જોયણી લગનસમય તક લેવા આપવાની પ્રથા વાગ્યાહુ વસીરતનામ કચ્વાના ૧૬ વગેરે જા તોમા પુનિત આર્ય સમૃત્તિ-ધારક હીડુ પામને લાગુ રહતા નહતા ધારણ અને રીત-રીવા જોતે જ અનુસરીએ ત્રીજો પરવુ લેવી આપણા જોન રતના મુખ્ય લામિક સિદ્ધાંતોને જસપણ માવ આવતો નથી પ્રીવીમઉ ન્સીન અને જુગી જુગી તાર્કિકોટોના ઠગવો પણ આ માન્યતાને પુષ્ટિ આપે છે ધાર્મિક સીદ્ધાંતો વિધિ-વિધાન અને ક્રિયા કરી બામનમા જોનો અને દિંદુઓ વચ્ચે રજા મતભેદો અને પરસ્પર વિરોધ જની માન્યતાઓ ઝના પણ ઉપર જણાવેન પરિસ્થિતિ અખણિત રીતે જળવાઈ રહેન છે અને તેથી જ જોનોને લાગુ પડતું જુદું જ કાયદુ ધારણ મસ્તિત્વ ધરાવતું નથી

સામાય નીતિના સૂત્રોને અનુસરી, દિંદુ લો અને ધાગરોરણ કેટલીક સમૃત્તિઓ ઉપરથી તેનાર કચ્વામા આવેન છે તે અને વરિષ્ઠ કોટોના ઠગવો બન્ને ત્રામ મારે આનારવત મળ્યાન છે

આ વિષયની-ચર્ચા હાન તુગન બાજુ ઉપર મળી લગનસમય અગેની વિચારણા-વિવેચન આગળ ચલાવી છે ધણા પુરાતન સમયમા અસ્તિત્વ ધરાવતા આ પ્રકારના લગનસમય દિંદુ લો માં જણાવેન છે તેમાના પહેલા ચાગને અન્યમનિત (approved) ના માળીના ચારને અવમાનિત(unapproved)ની કક્ષામા મુકે છે ધણા વેવ આર્થ અને પ્રજાપત્ય એ ચાર પહેલી કક્ષામાં અને અસુર ગાવર્ધ રાક્ષસ અને વૈશ્યાચ એ ચાર બીજી કક્ષામા આવે

છે વણાથમ ધોરણને અનુસરતા હિંદુ સમાજમાં-આદ્યજ્ઞ, ક્ષત્રિય
 વૈશ્ય અને શૂર એ ચાર મુખ્ય વર્ગો જણાવવામા આવે. છે અને
 દરેક જુદા જુદા વર્ગો માટે જુદા જુદા લખના પ્રકારોની યોગ્યતા
 હતી પરંતુ આજુ જમાનામા દરેક વર્ણને માટે જાત-નીચનો ભેદ
 નહિ મળતા ક્ષત્ર અને અસુર એ બેજ લખના પ્રકાર આજુ રહેલ
 ■ ક્ષત્ર લખના કન્યાના પિતા અગર વારી ૫૨ પદ્ય પામેથી કાઢ
 ખસુ પ્રમગનો આવે / ત્રીધા સિવાય પોતાની કન્યાને પરણાવે છે
 ૫૫૪ અસુર લખના તે જ નાની અગર મોટી રમ્મ આવેજ
 તરિક્ક લેવામા આવે છે આધુનિક સમયમા ત્યે વર્ણ-કોમ-તાતિ
 કે પેલા તાતિમા ઉપર તા જ ને પ્રમગના લગ્ના ચતા જોવામા આવે
 ■ અને એક યા બીજો પ્રકાર અમુક રમ્મ વારસાદકના નિશ્ચય
 માટે ઉપયોગી થઈ પડે છે તે સિવાય બીજી કંઈ તેની ઉપયોગિતા
 જણાતી નથી. ક્ષત્ર લખ કંઈક જીવ કોગીનું ચણાડ છે ધણા તેને
 કંકુક યાના નામથી જાણી જોવાય છે અને અસુર લખ-તેમા
 કન્યાની પ્રીતિ જ ન કંઈક અવેજ મેક યા મીજ રીતે અપાતો
 હોવાથી-નીડી કોગીનું નામ છે સમાજમા કન્યાવિક્રયથી થતા
 અસુર લખ માટે મુધા ૫ વર્ગ તરિક્કી થતો જોનારાં આજુ હોવા
 છતાં તેમજ તે અનેક પ્રકારની દાષપતિવાદી ત્રાસ છતાં પણ
 તદ્વત ડીગ અને નિધન માગપો માટે તે અસહ્યપધિદાર જેવું
 થઈ પડવાથી તેમજ ધનિક વર્ગની મુશ્કેલ વામનાઓની તૃપ્તિ માટે
 સાધન થઈ પડવાથી કાંઈપણ કોમમા તે ત ન તાણુ થાયું
 જણાતું નથી

લખના પ્રકાર જાણેમા ઉપર મજાનું વિચેચન પૂરું સમ-
 જી સંબંધ કોની સાથે જોડે તે જાગતું વિચેચન જાણેજો
 મુખ્ય નિયમ છે તે માટે આપણે આજુ વારીએ હિંદુ લોક મુજબના
 કાવ ના ધોરણ અનુસાર પ્રત્યેક જાતિને સેતાના જોનારી મદારની

અને શાંતિની અદરની કન્યા પસંદ કરી જોઈએ આ સામાન્ય
સિદ્ધાંત કરતા કંઈક આગળ વધવાની જરૂર જોવામાં આવે છે જ્યાં
છે અને તેથી તેઓ આગળ છે કે માર્ગનુસારી પણ જરાય જાણી
રાખવાની અરજી થાવતા મુદ્દાઓએ અન્ય જોવાની પરંતુ સમાન
જુલ-સીલવાળા કુટુંબની કન્યા પસંદ કરવી જોઈએ તેમાં જ તેમનું
ડહાપણ અને ગૌરવ છે

આ દરમિયાન મન પ્રકારની અમુક સીખામણની ધાતકપ
છે અને તેને સુખપત્ર વગર રહેવાથી અને પ્રકારનો લાભ મેળવી
શકાય છે સમાન જુલ-સીલવાળા ખાનડા કુટુંબ સાથેના સબ
સમજના જોડાણથી માન પ્રતિષ્ઠા અને આગમી કંઈક વૃદ્ધિ થા
છે એવું જ નહિ પણ સજ્જન માણુમે સાથેના સમજણ-સમજ
થી અનેક પ્રમાણના કુટુંબ કનેષ અને કંડાઓથી બચી જવાય
છે તેમજ બિવિધનો નસાર-પત્રી જીવન સુખપત્ર અને ઉત્તમોત્તમ
પ્રેરણાની નીવડે છે ઉચ્ચ કોળીની સંસ્કૃતિમાં ઉછરેલ વ્યક્તિ
પોતાના જીવનમરના માયમ લાગીતારને આસારિક તેમજ ધાર્મિક
કાર્યોમાં અનેક રીતે માર મારા ઉપરાંત તેમ માર્ગદર્શક સાથીની
મરજ સાર છે, આ અમાર સસારની દાવાનન જાળમાં બગાડ
માનવીને પરમ આશ્રમનરૂપ થઈ પડે છે સામારિક નજરે મનાતા
કે માની લેવામાં આવતા સુખમાં થઈ વૃદ્ધિ કરે છે અને કુખના
પ્રસંગે કુખને હળવુ-પણ જોઈ કુરી નાંખે છે આ.ઈ. મજાતા
દપત્રીની સતતી પણ વારસામાં સાગ સરકારે મેળવી રાકે છે
અને ઉત્તરોત્તર કુટુંબના ગૌરવમાં વધારો થતો જાય છે

સુધીત દપત્રી જીવન અન્ય વ્યક્તિઓને પણ કેટલું પ્રેરણ
દાયી અને અનુભવશીલ થઈ પડે છે તે સહેજે સમજ શકાય તેમ છે
મદરસ વર્ગ માટે તે પુણ્ય બગના પ્રતાપે-સામ્યેવીની પરમ આસી
વાંદુ પાત્ર અને આ.ઈ. રૂપ થઈ પડે છે સજ્જન પુરોહીની નજર

રમા તેનું ઉચ્ચ સ્થાન મળે છે સાચારિય તેમજ વાર્મિક ગર્ભોમા
પણ તેમની જીવનનો । પુરુષપાટાથી આગળ વધતી જણાતી
તેમની માનસિક સરળ અને સુતર થઈ પડે છે

ઉપર મુજબી પરિસ્થિતિ ઠી પશુ આપણી ચારે બાજુ
નજર કરીશું અને હાનમાં પ્રવર્તી સ્થિતિનો જરાનર અપાસ
કરીશું તે ઉપરોક્ત કંઈક માનનો ઠીકા ભગ થશે તુરત જ
જણાઈ આવશે પ્રાચીન સમયમાં માતાપિ અમર વારીઓ, પુત્ર-
પુત્રીઓને તેમની મગીગવચ્ચામાં જ ધાડખડ વાડાનથી તેમજ
લગ્નસબ્બથી પશુ જોડી દેતા અને કમચિત્ જ તેવા લગ્નો
નિષ્ફળ નીવડતા પરંતુ આ નવયુગના જમાનામાં તેવી સ્થિતિ
પલટાતી જાય અને લગ્નમયીથી જાણના સ્થિતિઓને સ્વકીય
મનોભાવનાને અને પસંદગીને અપૂર્ણ આવડત અવગણતામાં
પરિણમે છે અને તેને સરિષ્ટામે અવનવા-વિચિત્ર જવાડા ઉભા થાય છે

હવે વ્યવસ્થાના બાબતમાં સામુદાયિક હિતની દૃષ્ટિએ નિપુણ
વ્યવસ્થારક્ષક આગેવાનોએ પરપરામત રીતોને અનુસરી જે કોઈ
ધારાનરજો અને બધના ચાતિજનો માટે નક્કી કરેલ તેના અભેદ
મિલકામાં ગાળા પડતા જાય છે કોઈ કોઈ મિત્રમાં ગ્રામ્ય આગે
વાનોએ કવળ સ્વાર્થદૃષ્ટિથી જે કોઈ નીરમો ચાતિજનો માટે નક્કી
કરેલા હોય છે તે તુરંતુક મધ રજા છે અને તેમની મત ઉપાદી પડી
જાય છે

પરમાર્થ શુદ્ધિ નિ સ્વાથ વૃત્તિ કે નિ પક્ષ વલણની અવપના
તાત્તિ મધારણના વ્યવસ્થામાં જણાઈ આવતાં પરાપૂર્વના ધારા-
ધોરણના અમલની બાબતમાં વિસ્ફોટન કરનારાઓની સખ્ત
વધની જતી હોવાથી અને તેમાં પશુ જનમત આગેવાનો અને
લગ્ન વચ્ચે ચાતિ કરનારોમાં વિરોધીત્વનું જમાઈ આવતું હોવાથી

મોઘ તેમજો જવાન નેરાની હિંમત ધરી શકતુ નહિ શાંતિ નધા
 જુના ધાગ-વોરજોના અગ તેના વાન્તવિક અમન કરતા બમના
 કિસ્મા વધ્યા જતા હોવાથી અમન પ્રાંતિની જ રિયતિ જિન બિન
 થઈ પડી છે “ નાને તેનુ માનુ લોલીવાતુ કહેના નો કાઈ
 ડર છે સામાન્ય રિયતિના કુટુંબો પોતાના પુન-પુનીઓ માટે
 પ્રાંતિના વર્તુલમાંથી જ લાનક રગના વર-શ્યા પોથી નેરાના
 હોવાથી શાંતિ-ન યા જાનો બી લો કાઈ કાઈ ગ્યાને ગામડા પડવા
 ગર્તા હજુ ટકી રહ્યો છે એટલે જ શાંતિમરોના કુમાન માટે હજુ
 કંઈક માન જળવાઈ રહ્યુ ઇ પરતુ સમાજની લરિબની નિયતિના
 કંપના કરવાનુ મુશ્કેલ થઈ પડ્યુ છે

શાંતિ નવાજીની નિમિત્તા ઉગત-સંજ્ઞમતાના કારામા
 પણ જુગટ વધતી જતી લેવાથી તેમજ આઈ સમાજની મર્યા
 ઓની પુરતી મ મગી હંતી હોવાથી વલ્લુદ મરલઓની સખવા
 વધતી જાય છે અને રિયતિચુસ્ત આગેવાનોને તેની મ મે આ મ-
 મી ચામણા કરવાના મ રકે છે આવા મયોગો વચ્ચે ધમનિર
 બધુઓને પોતાના જ સ્વામિ-માઈઓ અને સંઘર્ષોગોની ક પાગોને
 જોનેતર અને પરધર્મોગોના કુટુંબમા અપાતી જોડ વચ્ચે લાગી
 આવ છે પરતુ તેજો કઈંવાર સુઝતો નથી

લખન-વવરયા માટેના વર્તુલો દુકા થતા જાન, તેના ઉગર
 ઓ નાનુઓથી આકમરો વરના જાન ત્યારે લાનવાવગથી એન
 વહીના મુશ્કે કાવામા આવે તા પણ તે તરફ ધ્યાન આપવાની
 મોઘને દરમર નથી એટલે ઉજ્જવળ લાગી માટે અનેક પ્રમારની
 રાકાઓ ઊભી થાય છે

વાડી, વાડી અને જાડીના મોજોપ્રમા સચલી વ્યક્તિઓને
 આવા કીમતી મુશ્કેલપૂર્વ શક્તિ-કુમાનથી કઈં પ્રીમત નથી,

વ્યવહાર-કુશળતા અને દીપદ્રષ્ટિના ઉપયોગના અભાવે ઘણા પુરો, બાહ્ય દેખાવ અને ટાપટીપમાં અજાણ જાવ છે પેી દર પેીથી ચાલી આવતી ખાનદાનીના અને ઉચ્ચ આર્થ સંસ્કૃતિના મુયોગ્ય સંસ્કારોના ખ્યાનો બુદ્ધાતા જાવ છે જીદગીભરનો સાથી ખેતી લેવા માટેની લગ્ન વ્યવસ્થાના અંગે અનેક ખામતોનો અતેગત દ્રષ્ટિથી-સર્વગ્રાહી નજરથી નિષ્કર્ષ કરવામાં ન આરતા એકાંત દ્રષ્ટિએ જ કેવળ રૂપને બાજ દેખાવથી આ પાર્થ કામવાસનાની તૃપ્તિ અર્થે મુલ્લક જાવનાની પુષ્ટિ અર્થે મન-કાવતા નિષ્ક્રિયો કરી લેવામાં આવે છે નીતિના અને જીવન-વ્યવહારના ઉપયોગી લાભકારક અને ડહાપણપૂર્ણ સૂત્રોની અવગણના કરવામાં આવે છે અપૂર્વ જોષપાઠ પુરા પાડતા કીમતી સિખામણ આપતા, નજર સ મુખ ભજવાઈ રહેલ નાટકીય કીરસાઓ તરફ પણ યોગ્ય લક્ષ્ય આપવામાં આવતુ નથી પુરાતન આયસંસ્કૃતિની ઉચ્ચ જાવનાને અનુરૂપ લગ્ન સંબંધ એ ઉત્તમ પ્રમારનો જીવનભરનો ધાર્મિક સંબંધ ગણાવાને જાહે સામાન્ય કાવ-કરાર (Contract) ગણી લેવામાં આવે ॥ આપણી જૈન કામમાં તેમજ અન્ય ઉચ્ચ યાતિઓમાં તથા કેટલીક યાતિઓના ઉચ્ચ ખાનદાન કુટુંબોમાં જેમાં છુટાછેડા (Divorce) ની પ્રથા અમલમાં નથી ત્યાં લગ્ન સંબંધને પવિત્ર અને પુનિત જાવનાઓથી સંકળાયેલો માની લેવામાં આવે ॥ અને તે કારણે તેને ધાર્મિક તેમજ અવધારિક નજરે-ધ્યાન-ઉચ્ચ રચાન આપવામાં આવતુ હોઈ તેવો સંબંધ નક્કી કરતા પહેલા ધણીધણી ખામતોની વિચારણા અને જાંધણાક કરી લેવાની રહે ॥ આવા ઉપયોગી પ્રમાની જામતમાં કાઈ રીતે છેવરસ જવાનો-ફસાદ જવાનો-બાજ ટાપટીપમાં લઘ્યાઈ જવાનો પ્રસંગ અવી પડે તો આપુ પરિણીત જીવન કુળ મળે છે અને કલેસજનક કાઈ પડે છે એટલુ જ નહિ પણ ॥ જામતો, જેની જામત જુદી, તેને કીર આપતા

વડી' એવી ઉમ્મિએ જીવનભર વા કરવાનો પ્રસંગ આવી પડે છે. સ્વ કવિ યજ્ઞાચાર્યનું કવિત જન્મ ઘર (જેના ધર્મમાં) નાર સુદ સ્થળી તે સુખમાં સુનાર ' ઉક્તિ વાં કરી તે મનુષ્ય પોતાના જીવનભરનો સાચો ખોળી લેવા પ્રસસ કરવા કટિબદ્ધ થાય તે માર્ગનું મારોનું પ્રગુણ સક્ષણ ખાત્ર ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે.

આવા જટીલ પ્રશ્ન પરત્વે સુલી : બહેનોની નજરે વિચાર કરતા આજકાલ કેટલીક બડવીઝ બહેનો મગીચ માથાપોની દુનિયા પિલાસાની તુરં વાસનાની ગધ મેળવી વૃદ્ધ વિવાહ કે કળેડાના સંજોની નામે પોતાનો અવાજ C વતો થઈ છે અને સેવાભાગ સુધારક વિચારના મુવાનો તેમની મન દોડી જાય છે એ પરમ સત્ય અને ગર્વનો વિષય છે સમાજક્રિતની નજરે આવા અયોગ્ય સંજો થતા એકમ અગ્રાવવાની જરૂર છે અને તેમ થયેથી બાળવિધવાઓનું, ન્યકતા સ્ત્રીઓનું અને કળેડામાં અમલની દુનિયાઓનું પ્રમાણ ઓછું કરી સમાજે તેમજ સાધનહીન નિધિતિમ જીવન મુલરતી સ્ત્રીઓના બગણુ-પોણુનો પ્રશ્ન મળે દગલો થાયડો તથા અનાચારમાં ફસાઈ જતી બહેનોને બચાવી રાકામે.

સાત્તના ફરમાનને અનુસરીને ડગ્ન-અધીધી ભેડાતા સ્ત્રી પુરુષો માટે અનુચિત અભ્યુત્થાન પાનન થાકુ સુનાર થઈ પડવ સકલ છે મુદ્ધ માર્ગનું સારી-તરીકું તેમનું, મુદ્ધ જીવન અને સંજોનોને અનુકરણીય થઈ પડે તેમ છે.

પણિત શ્રી વીગવિજયજી અનુચિત સ્ત્રીની પૂજામાં ગ્રાહ ગયા છે કે નીજનારી સતેષી શ્રાવક, અભ્યુત્થાન યોગ્ય પાથે દેવતિરિ નરનારી નજરે રૂપરત નિવિધારે એરે પ્યારે એ સત જગમાદીરે સર્વ ધર્મીને અભ્યુત્થાન પાથે, નાથે ઘન હેમ કોટી—એરે પ્યારે વૈતગ્ધીની વેદત માહે, સત જાગ તે પેમે,

વિ નિો પ્રાણમ ધીઃ ॥ ૬ ॥ અથામા યમે—૩૦ પ્યારે

૧૨મ સતોવધી મુખદૂતક લપન્યવન પુસ્તક ૧૧૨ વ્યક્તિ-
ગાને માસારિક વ્યવહાર - મારી ઉપરતત ધાર્મિક કોરોમાં પન
અને ૧૨મર ૧૧ વચરક અને સગતા માંપડે છે અને કમયોને
આવી પડેન દુ અને ભાર દગરા થાય કે મનુ વના જીવનમાં જોટલા
વધારે પ્રમાણમાં મંતો. ચાલત નૃત્તિ અને કંઈકનો અતાવ તેના
પ્રમાણમાં તેની માથના ૧. અગતામાં જુદી થવાની જ અને
તેથી જ સમગ્ર મધ સુખ ૧૧ નીવડે નેટના પુરતી ખામ સાવ-
મેની રાખવાની જરૂર પ્રતિષ્ઠાન કરવામાં આવે છે

આધુનિક લોભાસનના જન્મ પામો ગાનિયમનો તૂટતા જતા
હોવાથી વિવેચ અને વિચારથી ન પશ્તિઓ સમ-અવધારની
ખામનમાં મગતી જતી નવનનાને અવજ્ઞતાની કોગી સુધી ન
જવા દેતા, અવધારકુશળ અને મર્મમાદી દૃષ્ટિથી હવડના નિર્ણય
ઉપર આવતા પહેલાં ધગી ૧૭મી વ્યવસ્થાનો વિચાર કરવાનો રો
છે આવા જગીન ૧૭મી નીમન માટે અનુકૂળ નિયમોને સકુ
ચિત દૃષ્ટિથી વગગી રહેવામાં વિવેક કે સમગ્રજનો મહુઉપરો. માની
નવો જોઈએ નહિ

દેશ-મજની પરિસ્થિતિનો-આત્મજાણના સંગોગોનો કોગી
અને વિચાર દૃષ્ટિથી વિચાર કરો, શુદ્ધ હૃદય ૧૧ અવાજને મા
આપતા શીખી લેવું જોઈએ તે સિવાય અન્ય બાવીની આશા
રાખી સમય નહિ

પાપબીરુ (૪)

મામાનુસારીનક નક્ષત્રોની ગણનામાં યોગસાઅમાં પાપબીરુના
ને યોગા લક્ષણ તરીકે જાણાવેલ છે જે વ્યક્તિને પાપબીરુના કદી

પણ સ્પષ્ટતાથી તેને માગનુમારી કઈ રીતે જાણવો તે સમજી
 રાખવું નથી લાવનિય જીવબીરતા હૃદયનો કામ (Conscience
 hate) જેના જાગ્રત છે તે અવસ્થા પાપથી બંધીને અને ચમત્કૃતિ જ
 રહેવાનો અને પાપબીરતા ખગ સ્વરૂપે-પાપમને માટે વતની હોય
 તે જ-તે પાપથી દૂર ગમેલા માટે પાપકર્મ કરતાં હમેગને માટે
 અટકી જતાનો પાપમથી અને પ્રમારની દુ ખની એવી સતત-
 પૂરતીથી જુદી થવાનો અભવ છે જેને પાપનો ભર ખીલકુલ કદી
 પણ કાર્ય શક્ય નથી-પાપબીરતાની લેગ માત્ર જાણી થતી નથી
 તેને કોપણ ભવમમણ અટકવાના થી

અરવર વટિકાના ન્યાયથી-પુનરપિ જનન પુનરપિ મરણ,
 પુનરપિ જનનોનકર શાયન-જો વાક્ય અનુસાર વખતોવખત
 જ મ ધારણ કરવાનું, ન પુ પામવાનું અને વારવાર જનનીના
 મહાશયનમા નવ માસ નીતાડવાનું અટકાવવું હોય બધ કરવું
 હાય, ભરમમણનો અત સાવવો હોય તેવા મોક્ષાભિલાસી મનુષ્યને
 પાપબીરતા અવસ્થા ટકાવી રાખી પાપ કર્મ કરતાં અટકી જવું
 જોઈએ અને તેમ કરવામાં આવે તોજા ઓટના-મોક્ષ સાધ્યની સિદ્ધિ
 થવાની જો સદ્ગિહાનંદ ગિધિતિ નામ થવાની.

એક બાણુ મોક્ષાભિલાસીપણ જાગવી રાખવું અને ખીજી
 બાણુ પાપબીરતા ખીલકુલ ન રાખવી તે કુતલની માન્ય મોટ ખાતા
 જતાં ભસતા જવા બગાડ છે સજ્જન પૂરતા તેનો સામાન્ય ગીતે
 પાપબીરતા હૃદયનો કામ લીરતા અવસ્થા જ હોય છે એટલું જ નહિ
 પણ, પ્રમાનપણે પૂર્ણ સ્વરૂપમાં તે તેમનામાં અવિરલાવ પામેલા
 હોય ■ પરંતુ, લુટ-ચોરી-ખૂન-કામચી જવા ભય કાંડુ ખુન જો
 કરી જીવનનિરાકર કરતાં મનુષ્યોને પણ તેમના જીવનમાં આદેશ પ્રથમ
 જાગે પહેલે જીવે તે સમયે-પાપકર્મ થઈ જાય તેનો ભય છે.

પરતુ આવા ગુહાદિત કૃત્યોમા રચ્યાપચ્યા ગદતા હોવાથી નગણી
 વૃત્તિઓ અધમ વાસનાઓ નિર્મળ મનોભાવના કારણે ઉચ્ચ કોટીની,
 સદ્ગુણ પોષવાની વાસનાઓ ઉપર વિજય મેળવે છે અને પાપી
 પેટને ખાતર મુદુખીજનોના ભરણપોષણનો બોળે હળવો કરવા
 ખાતર અધમવૃત્તિઓને તામે ચતુ પડે છે આ પાપભીક્ષતાને પોતાના
 આગમથી ધગી દૂર દહમેલી મુકરી પડે છે અને વખત જતા તેઓ
 પાપના ધધોમા ઊંડા અને ઊંડા ઉતરી પડે છે

પાપકર્મથી નિબળ રહેતા માનવીને જે સસારવૃદ્ધિની લેણ
 માત્ર પરવા રહેતી નથી તથા પુરુષ ભવભ્રમભવપણા નિરાપણ
 ખીક રાખતો નથી પાપ-પુણ્ય-સ્વર્ગ-નરક-પરભવ જેની કોઈ
 વસ્તુ જ તે માનતો નથી તેને મન તો હ મંથા એવી ભાવનાજ નવ
 તાંતી હોય છે કે ' આ ભવ મીઠા તો પરભવ કાણે દીકા '

નીતિના સુતોમાં પશુ જેને શ્રદ્ધા નથી અને કવચિત નીતિના
 સુતોની તેની જરૂરોવાત કે ઉપયોગિતા જણાય છે તો તે કેવળ પોતી-
 સીની ખાતર જ-પોતાની મુત્સદીગીરીની સાદૃશ્યતા કરી લેવા
 ખાતર જ પ્રતિદિન તે કાવા-દાવા રચવામા, છેતરપીંડીની નાગ
 પાથરવામા, આગ-ફસાગન-જૂનજૂન-વીસરણ વગેરેના કુટીલ પ્રયોગો
 અજમાવવામાં જ તે રચ્યોપચ્યો રહે છે બાલ્ય દેખાવ કરવામા
 અને ટાપટીપમા મસખુલ રહી અગ્રેષ્ઠવૃત્તિથી બકધ્યાન ધરતો જ તે
 જણાય ॥ તેવા કુર્જન પુરુષના સર્વર્થમાં આવતા પશુ સજ્જનપુરુષ
 અચક્ષુષ છે અને તેના જીવનનિર્વોહમા કવચિત તે સુખી જણાતો
 ન્હોય છે તો તે પૂર્વસચિત પુણ્યકર્મના પ્રતાપે જ-આતુ પુણ્યભ
 ઝાણુ થઈ જતાં તેણે જીવન કુખમય અને કનેષકારી જ બન્યું
 રહેવાનું અને આતુ પાપકર્મના ફળ આ ભરમા યા તો આવત
 -ભાવોમા બેજાવવાનું તો ના નમીજમાં કાલમ જ રહેવાનું

પાપનીરતા જોટવા પ્રમાણુમા વધા- સગળ અને તીવ તેટના પ્રમાણુમા તે પાપકર્મથી અવસ્ય અટકવાનો અગર અટકવા માટે બનતો પ્રયાસ કરો છુટવાનો આમ છના-પાપ કર્મમા ફસાઈ જાય-અમકાર્મ જાય તો પણ પાપબીડતાન વીધે તેને તીવ ભુદ્ધિ કે તેટલો બધો રસ જામેનો ન હોવાથી તીવ કર્મનો કે નિમગ્નિત કર્મનો બધ પડતો નથી પાપનીર પુરુષને સહ-અર્થ ! જનમુનિ જ રહેતો હોય છે અને તેથી સુવિચાર-મજાન પુરુષ જેમ સો જળભે મળીને પાણી પીએ તેમ પાપબીર પુરુષ પ્રત્યેક કાપની શરૂઆત કરતા પહેલા તેના લાભાનામની જારી- નિષ્ક્રિયી ટુલના કરી ભુએ અને જોઈ-વિચારીને જ આગળ પગનુ ભરે દૃષ્ટિપૂત બ્યમેત પા ની ઉન્નિતનુ મધાર્થ મ્હસ્ય ખ્યાનમા રાખી દૃષ્ટિથી પવિત્ર થયેલ જમીન ઉપર જ પગનુ મરડે એટલે અવાનવિક રીતે શુદ્ધ-દિસાના દોષથી બચી શકે તેમજ સર્વમાહી નજરથી પુખ્ત વિચાર અને મ પૂર્ણ ઉત્તરોદ્ધ કરી લીલા પગી જ પ્રત્યેક મર્થ હાથ ધરે એટલે તેને તેમા નીપ્દગતા મેળવવાનો અગર તો રિમે પાપ-અનના મધનો બચ રહે નહિ

પાપબીર બ્યકિતનુ જીવનજરણ મહા નિમજ અને મુવામી ન જ બની રહેતુ હોય તેનો આ ર્થ પણ ઉત્તમ પ્રકારનો જ હોય અને તેના જીવનજરના બ્યવહારોમાથી અન્ય પુરુષને ઉપરોગી અને બોધ-પાડરૂપ થઈ પડે તેના રમિડ સરમરખો અને મુયોગ્ય સભારણુ મળી આવે.

પાપબીર બ્યકિત “જાધ સમયે ચિત્ત ચેતીયે રે ઉત્તે રથેક સતાપ-અજખે” જેવી ઉક્તિઓ સ્મરણુ-પટમા કોતરી રાખી- જનજતી પોતાનુ વર્તન ઉન્ન્ય ક્રોડીમા મૂકવા માટે જ હમેતા પ્રયાસ કરતી છે અને મદ્વર્તનના પ્રતાપે જીવનના અને ઓકાર્મા-મુશ્કેલ કાયોમા

ફેલેદ મળવવા જ જાગરણની થાય એટલું જ નહિ પણ માનુસારી
પણાના મુખ્ય સાધનને ધારૂ જ પુરુ અને મનન નાવી લોકે

સાચો પાપબીર સન્ન જ સરવજી રી હોઈ મત રૂતિ ધારણ
કરી કાળા બકારીના પ્રવૃત્તિથી દૂર રહેવાનું જ મન કરે જીવનના
વાણીતાણામાં પાપબીરના વગાઈ ગયેલી તાવાળી રોધા અને સા ।
જીવનમાં નૃમિ માની લઈ વાગનાઓ અને વાગનાઓ ઉપર અકુ ।
રાખી જીવનની જરૂરીયાતોમાં કાન મુકે તો રી રૂપગ ઓગીના
ગામમાંથી પણ ફેલેદમદીથી પચાર થઈ જાય અને જીવન જાવીની
જ મહત્વાકાંક્ષાઓ ઉપર પોતાનો માર જાય પાપબીરને ખરે
વખતે લીમત હારી જનાર જ પાપ દૃષ્ટિનો માની નવાની મૂન નદિ
કરતા તેને ક્ષમ લીવ નીર પુરૂષની ક્ષામા જ રાગ રથાન અપાવું
જોઈએ અને તેવા પુરૂષોથી જ બહુરતના વસુધરાની ઉક્તિ માથે
ચાલી જોઈ શકાય

મસિદ્દ ફેરાચાર મુજબ વતન (૫)

મસિદ્દ-પ્રચલિત ફેરાચાર અનુસાર વર્તન મમાજમાં અનુક
રાલીય-માનનીય-પ્રતિજ્ઞાપાત્ર થઈ પડવું હોઈ, માનુસારીને તેની
આગેદૂત માટે વલ્લુ આવશ્યક અને ઉપરોક્તી તબાકા છે જોઈ અ ।
જોઈતર બાદ-આથી અને સમાજના વર્ણવમાં-મજાજ । ગણતા
વ । મા-પ્રજા । જમા તેમજ અ ય સામાજિક રચાઓમાં પોતાનું
યોગ્ય રથાન જાળવી રાખવું હોય હિતમેતર તેમાં અથ રથાન
મેળવવાની આગેવાન તરીકે જણાવાની કરના-મરવતાની ગણનામાં
મુકવાની મહત્વાકાંક્ષા મેવવામાં આવતી હોય તો મેજશાજમાં જણા-
વેન આ પાંચમાં મુજબના બાજક થવાને ક્ત્યે માનુસારી સન્નને
પ્રચાર કરવા જોઈએ અને તેમાં જરૂર જોગો ફેલેદ મેળવવા માગેની
મહત્વના રાખવી જોઈએ

૨૨૨૧ ત્યાગવ્રતિથી-એવામાં થો બાવલાથી સામાજિક-
 સાર્વભા હિતાર્થે પૂર્વક બાગ લેનાર અને અમાજ અમને ૭ આ ૨
 માન આપે છે અને તેવા પુત્રના પ્રજ્વળ પાતાનું જીવન મુખે
 છ રવેશભિમાની પુત્ર દેશનિવૃત્તિ મહાનુભાવા જ્વલત
 દેશાલ વગવનારા સત્તનો પાતાના દા માટે અમિ માટે
 નાજીત કદ એવા સુસીની કારનરના નાગવાનો દેશવત્રમા
 પાતાના સર્વસ્વનુ બલદા માપતા મુપ્રસિદ્ધ દાનાધરના
 જીવન-વ્રતોને પરમ આદર્શ તરીકે નજર મુખ રાખી આપણે
 આપણા જીવનનું ઘડન ઘડન જોઈએ

૫ દેશી તરના નીચ વ્રતચર્ચા-૧૧મી જામા આપણે
 સમાજના રહેના હોવાથી અમાજનિવૃત્તિ હિતાર્થે કતી પ્રયેક માન્ય-
 તાઓ મવપ્રાપ્તિઓના માપના અત કરણપુરક નીનાજીની
 આપણી જોઈએ અમલ આર્થિક હાલ વ્યાયત્તિ આપના ભો
 આગળ વગવાની વ્રતિને વગેરે અશુભ આવનાઓ આમુલિક હિત
 અને સામાજિક હિત આગળ તરન નવક અને તુલ્ય શણુકી
 જોઈએ દેશનેડ સમાજકોર વગેરે મુખોને નવ ગજના નમરકાર
 કગવા જોઈએ ખુશામતજોર વ્રતિયા મારતા જુહાડાના હાથાપ
 અનવાથી ઘડીબ ને માટે ૨૧૧ આપણ ફારી જઈએ, અરમારી
 રાજ્યના અમલ દોને લેમની બાગ ફારે કે રાજ્યકોર (Disard

(Disard) ની પોલીસીમા-મત્ત ગીરોપૂત બાજગોમાં મ કપ
 બનવાથી કવગીત મતા અમલ નામી કે દ્રવપ્રાપ્તિની આગતમા
 નજીવો નામ મળવવાનું બી પરનું આખરે તો ફનેલીના ફાગમ બની
 રથાનકટ થનાનો જ પ્રસંગ બાની પડે જે મુદ્દાની હમીમત પ્યાન
 બહાર જીવી જઈએ નહિ દેશી રાજ્યના પ્રજાજન તરીકે જારી
 આગતમા આપણે ધણ જ સલામવાનું રહે છે નીગાગા જૈન
 મે ફર સની આગત સમિતિના પ્રમુખ જેવો માનપ્ર હોદ્દો ભેગરી

જનાર શ્રીયુત બજવાનના આઠની રિચિતિ—ની બડીના સમાધાન પ્રકરણમાં—કેટની કફેડી અને દસજનકે બની ગઈ તે આપણે નજરે સમુખ જોઈ રહ્યા છીએ

પ્રજાજનોએ આવા આજેરાનોથી પરમાત્મા અમને બચાવે એવું મહેલો પ્રસન્ન કહીપણ ઉપમિત થવા હોય જોઈએ નહિ આપણાથી પ્રજામેરાનું કઈ અગ્નિ કાન સજોગોવશાત્ નથી ન બની શકે તેની પરવા નહિ પરંતુ નજર રવાઈ કે આ ન બડાઈ ખાતર અધમ કાવતરાના—નાનાજાના પ્યાલે મની જવાળો પસંદ કાપિ પણ ન આવે તે મરાગર જ્વાનમાં રાખવું જાઈએ

કોઈ પણ વસ્તુ તેનું પુરપુરું મૂલ આપ્યા મિનાય મેગરી રાખના નહિ—કદાચ પ્રજા ભાગ્યવતાનું ન મળી જન તો પણ તેો સાચી ગમવા માટે પણ પૂરી દીમત આપવી જાઈએ એ મિદાન બગાડ મરણ—નદમા રાખી ત્રસિદ—શાયર અનુમાર આપણે આપણે નક્કી કરી લેવું જોઈએ અો તેવા વર્તનને ઇચ્છે માટે નબાઈ રાખના ડી તાસ કાગજ રાખી તે માટે શક્તિના બદના કપમા આપણ કે બાંધવાના એ જે કદાચ મત આપવી પડે તે આપણ તથા રહેવું જોઈએ

માર્ગોનુસારી ૧૬ ચષ્ટ જાગરી રાખના માટે સમાજના વસ્તુ લમા યોગ્ય રવાન મેગરી—તે બરાબર જ જાણઈ રહે તે માતર હમેશા સાવધાન અને નવાઈની ગહેવું જોઈએ સસાર—બ્યવહારના પ્રસંગોમાં—ખાનપાનની બાગતમાં—પટેરવેશ ડી વ્યાતમાં તેમજ રહેણું કેલ્શીના બજે આપણ વર્તન કદીપણ સમાજના નવાડ વિરુદ્ધ હો જોઈએ નહિ—જડી સુધારાના વેગમાં સમાજની કાચ આગ વ જોઈએ તો તે ક્ષત થ ■ પરંતુ કદીપણ પાડાતો નજર ગહે જોઈએ મદાજનો જેન અત તથા અસ્માક” એ નીનિતા ર

અનુસાર આપણે માન' તદ્દન સ્પષ્ટ અને પ્રમિદ્દ દેશાચારને અનુસરતો દોવો જોઈએ માર્ગની અપેક્ષા અને રૂપ-રેખા જરાજર ખ્યાલમાં લેવા તો જ આપણે જીવન-ક્રમમાં આગળ વધી શકીએ અને સાધ્યની નજીક પહોંચી શકીએ

‘ યદ્યપિ શુદ્ધ લૌકલિદ્ધ નાકરણીય નાચરણીય ’

એ સૂત્ર આપણા સામાન્ય જનોને વિશુદ્ધ જીવનના ધડતર માટે ધણુ જ રક્ષકપૂર્ણ અને સમજવા જેવું છે વતનની કી ને-ભવી પૂર્વ તેમજીથી એટલી જની મજમૂત અને અતેજ કરી લેની જોઈએ કે તેમાં કિચિત્ પણ ગામડું પડવાનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત થવા દેવો જોઈએ નહિ

વિવક્ષ્યન્દોના તુ વિનિપાતો જાતમુક્ષ એ સૂત્ર જગમર ખ્યાનમાં રાખી આજે સમજવું જોઈએ કે મજમૂત ખીનેગધીમાં એ વાર ગામ, પાકુ-વતનમાં જરાયું તિથિનતા આવી કે તરત જ તે કી નો તૂની ડાલા-પતિન સાની છેલી કાગીએ આવી જતાં વાર લાગવાની નહિ

હિમુખી નન-ગંગા કાઠે ગંગાલમ અને જમના મહે જમ-નાદામ જેની રિયતિ દહી-દુધમાં બનેમાં પગ મખવાની વૃત્તિ-અને દાઘમાં લાડવા રાખી લેવાની બહાદુરી-વહીમર ઉપલક દ્રષ્ટિએ સાબ-કારી જણાવ પરંતુ તેવું આખર પરિણામ તો એજનક અને વિવાદકાંગ જ નીવડાવું તેમાં જરાપણુ શકા કે સંશય રહેવા જોઈએ નહી

મહાત્મા ગાંધીજીના અપ્રતિમ ચાગિરથી આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે ત્યેક વિવિધ સન્ધ-અદિસા-સયમ-સ્પષ્ટ વકતૃત્વ વગેરે ઉત્તમ સદ્ગુણો ઝગકારી શકાય છે આર્થ રૂપ ચારિત્ર પાસે, રાજરમત-મુક્તીગીરી-યુક્તિ-અયુક્તિ કે ખટપટની કઈ કોમત નથી

ભના-નોના-મા ૧-પ્રમાણિત અને સીરા પ્રમાણ લઘુકર્મી જ દાવ છે
જગરે રાંતનોનિગ પસ મુલની-ચન્નખા ૧૮મા કુશળ રાજરમનમા
નિપુણ મણુના પૂકા ધાડ ખડ ભાગકર્મી હોય છે તાનના બન
કે મુદ્દમા બને પસ તરફથી નસાગ પ નો ભાગ લેનાર આગેવાન
મય તાંઓ પાપ ક્રમેના કેવા જાતા ગાધના હશે તે કહેતુ મુશ્કેલ છે

મા પ્રમગે ખ સાથે સુન કરતુ જોઈએ કે દર-મજબૂત
વનનની બામતમા (strength of character ના વિષયમા)
સુરોપીય પ્રભુ ત્તા પ્રમાણમા આપણે કષ્ટક પાઠ પડીએ ડીએ
ખડી એડી ૧૧ પ્રમો ઉત્તમ ચાગિને મજબૂત રીતે રજાગી રહેલા
મદવનનો મુશ્કેલીન પ્રમ ૧ પડ અકાપણે ત્તની રાખનારા
નાઈ વીગના જ નજર પડે છે આમા પ જોતો લાનચને પ્રસગે
અપરિત થતા વાગ લાગતી નથી

પ્રસિદ્ધ દેશ ચાર કોને કહેવા ? તેમાં કયા કયા-એવા પ્રકારના
આચારો સમાવેશ કરવો ? અને કેવા પ્રકારના આચારને બાબુ ઉપર
રાખવા ? પ્રતેક યકિનએ બવદારનીતિના સુમેળે અનુસરીને
મથોગો મુજબ રેશ-કાળ અનુસાર નણી રી લેવાનુ રહે છે

એક મમયમા જે પ્રસિદ્ધ દેશચાર ગણાતો હોય તે
સમય જતા અનુકરણીય કોગીમા આવા બવ છે એટલે એક પ્રકારની
બને વ-એ ને પાડતી લાઈન દોરવાનુ મર્ફ મુશ્કેલ છે

તદન આમાન્ય પહેરવેશની બા તમા કહેતુ જોઈએ કે દેશનની
રીશીગરીમા ન ફસાતા-સા ઈ-સ ઈ-સ્વરૂપા મુડકતા તરફ
વગરે લક્ષ્ય આપતુ જોઈએ અને અકડાઈ-આઠક ઘાષ કે નિર્ભયતા
તરફ ફોગી જતા પહેરવેશથી દૂર રહેતુ જોઈએ આ વિષયમાં પડિત
વીરવિજયજીના શબ્દો—

‘અતિ ઉદ્ધત વેશ ન પહેરીએરે લોન-નવિ ધગોરે મનીનતા વેશને

૩૬૬ આરો જોધપાઃ પૂરો પાડતા જણાય છે

આરી જ રીતે ખાન-પાનની મનમનમા રહેગીઝાગીમાં અને અન્ય વ્યવહારિક કારોના બીજી જનનમન-સમાજની માથે રહેતુ તે જ ઇંટ છે આ નવનુગના જમાનામા યાનિભેદ આજકાલ જુસાતા જન છે Cosmopolitanism વધતો જાય છે સ્પર્શના સ્પર્શનો નવા જ ઝગમગ એક પ્રમ રૂપે જાતીઝ રસપમા નગર સન્મુખ ખરો થયેલ છે હાનના જમાનાના અનેક જગીન પ્રશ્નો પુખ્ત વિચારગુ માગો રાજન છે આવા પ્રશ્નોની ચર્ચા કાય ધરના રાજ્યો તરફથી જાનમ કચ્છામા આજના વિચારા અને તેના પુષ્ટિમા થતી દરીના આમાન્ય માન્યને મૂઝવજુમા નાખી દે છે આવા પ્રમગોએ આપણા ધર્મના મૌલિક અને મુખ્ય સિદ્ધાંતોને બાર ન આવે તે રીતે આપણુ રત્ન નક્કી કરી નેતુ જોઈએ મમાજના મુખ્ય પ્રવાદની માથે પુર જવામાં થણુ જોખમ રહેતુ છે તે જુવતુ જોઈએ હિંદુ વગી વડીક બામતોમા તો હજુ જુલુડુ પ્રયોગો અને અજમાનો થતી નાવાથી- તેન જોતુ તેની ધાર જતી ' એ સૂત્ર અનુમાર હિતાવગ ન કરતા-લાંતિથી આપણે માગ નક્કા કરી નેના જઈએ પ્રાંત પણુ બામતમા પગતુ જરતા પડના સાધ્ય વરતુ નગર સન્મુખ ગખનાં ચૂંચુ જોઈએ નહિ સાધ્ય ત ફ દષ્ટિ રાખીને જ, હીમત અને શ્રદ્ધા-વિશ્વામપૂર્વક આગળ વધવામા આવે તો જ માનનુસારીપણુ પથેચ રીતે જળવ ઇ રહે અને અમાજમા આપણી પ્રવિન જતામ જોએ નિમનના

અથ જનોના અને ખાસ કરીને રાજપુરુષોના

અવાર્જવાદથી દૂર રહેતુ (૬)

અવજુવાં એ કંઈક મીઠા દુગુણ છે જનસમાજમાં નમના માનમ ધનવતા મનુષ્યો પોતાના માટે વલો ઉચ્ચ અભિપ્રાય બાધી

દાહ-પોતાત ઉચ્ચ કોમીમા મૂકી આ વાતો તો નિહા કરવામાં મધક
રમપૂર્વકનો ન્યાય મનુષ્ય હોવા તેમજ મનુષ્યો (૨) સાત
પૂર્વકે આજ્ઞાનારા આ નમની દમોનને પુટિ આપનારા મળી
આવે કે પાટે ન હોય મો વધુ તે આન-અનુભવતા
જાણનાર આ ક્રિયા ના જમાનામાં-પતા મળા નમનના
તથાતા એ ના ન મનુષ્ય મળી આવવા મળે પરંતુ તેઓએ
મમજાનુ નહોતો મ નસગીપણા ઉપર મ લી કષ્ટક કુવધી
મોની ની મમય છે

ખીજા-મન્ય ના આ નીની આ લી મોની વાતોમાં-કષ્ટ
અતિદુર્ગત મી-મરણુ મોહુ નમરાસીને મેવડા મુકરમા આમળ
વધારવામાં આવે છે કે તે પરિણામ-તતા આજ્ઞાના આન નિહાનુ
સ્વરૂપ વાગ્યું કોઈ કે નાક નહોતી-તોગીના બાહ્યોને
આમા ન શરનાનથી આ મુગ્યુએ એટલા ના મોડે પડી જતા છે કે
તે એ પ્રમાણની કુદેવ-શુદ્ધિ આ ત જ થઈ શકે છે આ પત્રથી
જમે તેદના મવાસ છતા પછુ તે છૂટી ચમ્પી નથી આવી કુદેવથી
આપણને કષ્ટ નામનમા જરૂરપછુ પડે થતા નથી પરંતુ તુક
ચાનની કષ્ટ નદ રહેતી નથી વગર કારણે ના શુભો કિમા મરે
જાય છે વેર-વિગેધના વખતા જન છે અને જનની મિત્રો પછુ
દુરમન થઈ જાય છે

આની દાનિમર કુદેવનો બોજ થઈ પડનાને બને, જીવનની
સકાલથી જ ગુણ આદરકદષ્ટિને વિચાર જનાવવામાં આવે અન્યના
દુર્ગુણ તરફ તદ્દન ઉપેક્ષા રખાવવામાં આવે તો મળી સહેનાઈથી
અવર્ણવાદ જેવા દુર્ગુણથી નની શકાય અને ટકા મળે અને મિત્ર-
મકમનુ વગુળ વધારી તકાય અન્યજનોની નિહા કરવાથી કે તેમના
અવણુવા બોનવાથી તેમના કષ્ટાનો મેન પોનાર ધોમીની પ્રતિભા

વચનગુણિ અને ભાષા સમિતિ જેવા ધર્મ-પોષક ગ્રંથોના
 પારક કંઈ પણ આવડા અવલુંવા જેવા દુર્ગુણમાં કસાર જ નહિ
 અમાન્ય પુરોહિતો નિહા કરતા પણ ગજપુરોહિતો નિહા સગકારી
 રમારી અમનારોહિતો નિહા ધણી ધમ્મી રીતે ભનકર ગામ્તો અને
 મુશ્કેલીઓ ઝાંઝી કરે છે બીજી કંઈ બીજા કાર્મ પેરી વચ્ચેના અમલ
 કરતા ગામ્તો અત્તા કે અધિક રતો અમન વચ્ચે માત્ર પરિણામે
 નીપજવનાર થઈ પડે છે તેઓ અત્તાના સ્થાન ઉપર હોવાથી કંઈક
 ધમકમાં જ સત્તાનો ટોર ચલાવે જતા જતા છે અને અન્ન કાષ્ઠનો
 વ્યાજબી દીન પણ સજન પ્રેરે સમ્માનની પાતાને કે જે અગમ્ય
 ઉચ્ચસ્થાન ઉપર જ મુકારેના હોવાથી માની બેમે છે એટલું જ નહિ
 પરંતુ તેઓ પોતે બીજાનુભવી દોષપાત્ર હોવા છતાં પણ તેમની
 નિંદા કરનારને બાંધે એવી ધિનિમા નહીં દે હ તેમને તાલ્મ્ય
 સત્તાનું જાણ પીડામગ હોવાથી-તેઓ શાલીગતના પૂજારી તરીકે-
 સુધમ્મ ધગવતી નોકગાડીના અમેલ કી તમા વસતા હોવાથી
 તેમની સાથે ત્રાઈ માથુ બેસુ કરે તે પણ સદન કરી શકતા નથી
 ના પડી અવલુંવા તેમનાથી કંઈ રીતે સદન કરી શકાય ?

આના-આવા અને પ્રકારના કારણોનો ખ્યાલ કરી-શાસ્ત્ર-
 કારોએ-અન્યજનોના અને ખામ કઠીને ગજપુરોહિતો અવલુંવાથી
 દૂર રહેવા ફરમાવેલ છે

આવા અવલુંવા-નિંદા-કુચલી, સામાય ગીતે જેમનું
 ચિત્ત કે મન બીજા ઉપરથી કામમાં-ધર્મ-સાધનામાં-ધાર્મિક અનુક્રમ
 નોમાં રોકાયેતું હોય છે તેમનાથી દૂર રહે છે પણ જેઓ એક વા બીજા
 કારણે ધણી નવગ અને બેરીકસ હોય છે-જેમને ધર્મની શુભ
 આવનાઓ સ્પર્શતો હોતી નથી તેઓ આવા મીડા પણ અનિષ્ટ
 દુર્ગુણના નામ રહેજે થઈ પડે છે અને એ કુટેવ એક વખત
 એની-તેની લત લાગી તો વળી તે હોડી મુશ્કેલ છે અવભવા

મુનિમહાગતજો આ મોટા તાપ આચારીજો અને સુરિ-
 પુત્રવા કાઈ ધાર્મિક પ્રશ્નના આગ્રહ ઉપા કર છે અને કિરદ
 અચારીમા ઉતરી પડે છે ત્યારે વિદ્યાર્થીને વિશ્વલેખી આપી-
 વચનગુમિ અને ભાસમભિનિને દેશવટો આપી-પર આગેપાત્રમક
 લખાણોમા એટલા બધા ગમન ચક્ર નર છે અમન દર કેળવી
 પોતાના મત પોની કુટિ માં વિનીત અન મિદ્યમામાં દીનો
 આગળ કરવાનું નાહુ ઉપર રાખી અવિવાદ આગે પ્રતિપત્તનો
 આશ્રય ગોવના જાણી છે તેવા પ્રયત્ને તેમને માધુષર્મ રસાતળ
 જતો જાણી છે આવા પ્રિમાઓથી જેન આગે જેનેતર પ્રશ્નમાં
 જે કંઈ ઉચ્ચ સ્થાન તેઓ બોધના તાર છે તે પ્રમાણે મેસવાનો
 વખત આવી પડે છે અને તેથી જ નિશ્ચિયમાના પ્રયત્ન અમેના
 તા ૨૪-૫-૪૨ ના જેન પત્રના અકમા પ્રસિદ્ધ થયે। લેખમા
 પ્રસિદ્ધ વકના-અખર લેખક અને રપટમાના મુનિમહારા ત્રી વિદ્યા-
 વિજયજીને નીડરતાપૂર્વક ખામ અવાજ ઉત્પન્નની જરૂર જણાઈ
 છે આવા પરમાર્થિક પ્રયત્નોના કાશના વમળમાં મપડા જઈ
 અસવમપૂર્વક વાગ્યાણુ હોવામા આવે ૬ ત્યારે પ્રશસ્ત રાજ
 અને પ્રશસ્ત દેના ઓળા નીચે જાણના માનવાને પ્રસસ કરવામા
 આવે છે તાં તેમની સ્થિતિ કેવળ ધૃત્યુત્તમક ચક્ર પડ છે દુવામા
 અરૂપ ધારણુ કી-કોના આવેશમા કાંઈની નિદા કે અરજીવાદ
 કરવા મહી જવું તે કાંઈ પણ રીને સોભાવનાથી જ પોતાના
 જાતમા કનુતિ કરના જેવું અને જાહેરી આગર કે પ્રતિજ્ઞાને
 મમનો કુચકા લખાવવા જેવું અમ આચાર્ય તે તેથી માર્ગોનુ-
 સારીજો બહુ દર રહેવું જોઈએ

બહુ ખુલ્લા અમર બહુ ગુપ્ત ભાગમા નહોય, અનેક

નિર્ગમકાર વર્જિત અને મારા પાયામા નહોતો

તેના મનનમા રહેતુ (૭)

ઓ યોગસાધકો ધર્માભિધારી-માર્ગાનુભાગીના પાત્રોગ લક્ષણો જણાવવામા આવેલ છે તેમા ઉપર મુદ્દાનુ સાતમુ લક્ષણ છે સમનતા રહેણાક કે વચનના માટે જેના મનનની પદ્ધતિ કઠવી તે માનનમા ઉપરનુ કુશળ ધડ ઉપરોગી અને માર્ગ ગંક છે એકાની અગર કુટુંબ સાથે રહેતા આવકને માર્ગાનુભાગી-પણાના મુખ્ય ધર્મને કારણ પ્રાપ્તિ આવન આવે જિહ્વીભર કપેશ ગીત-ગાત્રિમા જીવતા પમાર પ્રીતિ આશુતકે મુદ્દેનીતા પ્રમો થોય મ મળી રત્ન ધર્મિક કેમ સાર-વવદારના પ્રયોમા પૂરતી શાંતિ અમલકતા જળવાય-તેના માટે યોગ મનનમા રહેતુ તે જોગ આપણા જ લાભની વાત છે

તદન શુદ્ધ બુદ્ધિથી-કેવળ નિસ્વાર્થ વૃત્તિથી-પરમ વિચાર-ઓ અનુભવી પુરુષની સર્વમાની નિષ્ઠિથી આવા આવા જે કષ્ટ કરમાતો સાધકોગે આગળ કહે છે તે આપણી જીવન-નીકા માટે ધર્મી રીતે ઉપરોગી થઈ પડતા માર્ગ-સક દીવાડીની રજ સાદે છે અને જે શીખામણની સાત જેના આરપાત્ર થઈ પડે છે

આવી કીમતી મનાડ અને અમૂલ્ય શિખામણના વાપરો દાવના જમાનાની રહેતી-પરતી જોતા-સાગીરિ-તદુરની અને સુખામગીની નિષ્ઠિ-સાધક પુરુષને તે જે સરોતમા મુકાયો હોય તેનો ખ્યાન કરતા-તરેક પ્રમો ઓ જો સરોતમા મુકાયો હોય તેનો ખ્યાન કરતા-તરેક પ્રમો અને તરેક સયોગમા સવાગે આ રીતે મનુષ્યની ન થઈ પડે તે બનવાભોગ છે છતાં પણ જોતાનુ વરતુ ધર જાવની વખતે કે વેચાણ સખની વખતે તેમજ જોતાનુ મકાન પદ્ધતિ વચને ઉદરના વાકના પ્રત્યેક અંગો-તરો ખામ ધ્યાનમાં લેવા જેવા છે

મુ માછ જેવા ભરચક બરિતવાળા પહેરમા લમવાટ કરતી વ્યક્તિને ઉપરના વાક્યમા જણાવેલ જાગતો ઉદાર-પુત્ર પોતાની અધિક રિયતિ-ધધા કે પોકરીને અંગેનું ધ્યાન સાગરિક પરિસ્થિતિ કુટુંબી જનોની ગેહની-પ્રતી અને દમ-હમ, મૂળ વાનના સમાસગમીઓને પાડાશ વગેરે ધૂની જાગતે તરફ ધ્યાન આપવાનું રહે છે અને ફટલીક જાવ-હાક કરી અમુક સયોગોનાં જ નજાવી લેવાનું રહે છે-ઉચ્ચ ઉડરનો ઓ જાનમામી ભાવનાઓ જતી ક તી પડે છે અને દરોહ ઉપારોમ નુ પરિસ્થિતિથી પૂરતો સતોષ મંગડી લેવાનું રહે છે મન અચુનરી સાથે માગતે જરાની ' પરતુ તે માટેના સમય-આધન-અનુકૂળતા વગેરે અંકે જાગતોનો ખ્યાલ કરવાના રહે છે ઉચ્ચ સપાળી ઉપર રહેતા અ વ જનો-મિત્રો કે આસજનો પૂછે છે કે જાગ કેમ નથી ખાતા પરતુ આપણે આપણી પોતાની પરિસ્થિતિ જ લખ્યમા લેરી જોઈએ. ધર્મની જાણના કંઈ હાંસ જેવા બેમાર નર્મિ ' એ સૂત્ર અનુમાર નજીવા જાગાનું કે નમર જાગાનું મકાન મગી જતું હોય ત્યારે અકીવ પસદગીને કંઈ અવમગ જ નથી રહેતો આમ છતાં પછુ જારી પસદગીને પૂરતો અવગણ મગતો હોય ત્યારે તો પ્રથમથી જ અધી જાગતોનો વિચાર કરી લેવા જોઈએ કે જેથી આ જાગતા-પાછગમી અવિચારીપણા માટે પથાતાપ કરવાનો પ્રયત્ન ઉપરિધન થાય નહિ.

જદુ ખુલ્લા જાગમાં આવેલ મમનમાં રહેતા જુદાંચેતે અમુક જાગતોમાં ઘણું સલામવાનું રહે છે તો જદુ ગુપ્ત જાગમાં આવેલ મમનવાગને કંઈક જીજ્ઞાસ જાગતોથી બંધીવાનું રહે છે વળી પ્રવેશ અને િર્જીમ માગના દારોવાનું મકાન પછુ પસદ કરવા થોડા જણાનું નથી આ જરી જાગતોમા-મુખ્ય લક્ષ્ય લુટાઇ ચોરી કે મ નગીરીથી જયવાન-નર જનો ગલાને અને મ નિર્મળી નમ

અચી જવાનું હેય છે અને તે માટે પ્રત્યેક સભ્યને પોતપોતાને ચોરસે યોગ્ય વિચાર કરી લેવાનું રહે છે આ જમાનામાં-તદ્દન અધોગીયુ-હવા પ્રખરની પુરી છૂટ વગરનું બેઠવાળી જગ્યામાં આવેનું અને સારા પાડોશી વગરનું મમન પગલ કરના યોગ્ય તબી સમાય નહિ.

આદત-મુઝેલી નવારા નરસા પ્રસંગે મારા-મજાન પાડોશી વાળું મમન ધડ જ નાભકાર અને આવકારપાત્ર થઈ પડે છે 'ધેધા અથે' કે નોઝીના કારણે-સગા-મગ ધીએ ની બરજ સારે છે

'રાખપન-આપત તેમજ 'આપ જના તો જમ જના ના સૂત્રો અવી જામનમાં ખ સલકમાં ગમવા જેનું કે Deserve and declare લાવક થાઓ અને (પગી જ) આશા રાખો એ સૂત્ર પમુ ધ્યાન બગર જવું ભેદએ નહિ

આપણી પોતાની વર્તણૂક-આચરિ-એકનપેગી-પીડપોતી હોય અધાધી અતડા અો દૂરના દૂર રહના ભેદએ તકિત-દન કે જનન-મહેનતનો કિચિત્ પગ ભોગ આપવા તવાર ન હોઈએ કનેશ-કકાસ આ જ રાયતા હોઈએ-અભિમાન અને મલના વમગમાં તણાતા હોઈએ-કેઈની ખરવા ન કરના ભેદએ તો પગી અન્ય જનોની-પાડોશીની મલની આશા રાખવાનો આપણને હક નથી

આમન-સામનના જવહારમાં એક પક્ષને જ ચાનું ધમારો ખમાનો રહેતો હોય-સખત બહન કરવું પડે તેવી સ્થિતિ પ્રવર્તતી હોય તો તેવી સ્થિતિ લાગી મુલન ટકી રહે નહી ધન-સત્તા કે અધર્મના મ મા તણાતા ધનિ પાડોશી કગતા મગિજ જના મેરા બાવી પાડોશી આવે મદદગાર થઈ પડે કુ રત (nature) જ કેઈ પુરુષની આવા પ્રકારની મ બરેથી સ્થિતિ લાગી મુ ત સુવી સાખી રાકની, નથી અને પેતાની ગેમી, લાકગીયો, તેમ દરેકાઈ

ઉપરથી બનતા સુધી દેખાજે જ નાવે છે જનસમુદાયમાં કહ્યું પ્રતિદા
જમાવરી હોય-સજ્જન પુરતી મર્યાદામાં યોગ્ય ધ્યાન મેળવવું
હોય તો પાડોરી વર્તમાન આમાં નિરમોમાં જસપણ અનનો
આવવાની જોઈએ નહિ ધૂનની અપની પણ ઘણી વખત ઉપ
ચોગી થઈ પડે છે

ઉપર જણાવી પ્રથા મુજબ સજ્જન પાડોરી ધારી રીતે
મ ગાર બને ઉપરોડી થઈ પડે છે તે તેમની માથે કવચિત્ કનેમતુ
કારણ તથા જેમુ ચાર છે પરંતુ તેવા પ્રસંગે મનાનુભાવતા અને
મદનગમિત લમજ ગમ ખાઈ જમની મિતિ યોગ્ય અવકાશ મળે
તો કનેમતા અનિદ પરિણુ મોઘા જમી શકાય છે આવા વિચારો
બચાવોના પરસ્પર કથનામાંથી ઉભા થાય છે બચાવો-માગમે
પરસ્પર મુગ્ધાને લાડે છે અને પાછા રાજની રમત-ગમતમાં
મેલા થઈ જાય છે અને તથમના અગ્રા સ્તરી જાય છે પરંતુ તેમની
પરસ્પરની લત ઉપરથી પાડોરીઓ વચ્ચે કડાવો થાય છે તો
તે કવચિત્ જબીર સ્વરૂપ ધારણ કરે છે અને પાડોરી ધર્મ તત્ત્વ
બુલાઈ જવાય છે

પાડોરીમે પોતાના બાગકોને લાડમાં ઉઠેરી-મોડે ચડાવતા
હોય-આના બાગકો બીજા બાગકોને મારીને આવે ત્યારે બાગકોને
બપોલ દેવાને બને તામાથી મળતી હોય અને તેવા બાગકોના
માનાપો-આવા બહાદુર બાગકોથી મનમાં કુચાતા હોય પોતાના
બાગકોનું ઉપમારૂ લઈ જીન સાથે કાડો કરવા કમિદ થઈ
જતા હોય-પોતાના બાગકોની કે પોતાની જ જૂન કે વાક બન
આખ આજ કાન કરતા હોય, તેવા પ્રસંગે ગાનિથી ત્રિય સજ્જ
નોએ કનેમ-કાગને જબીર સ્વરૂપ લેતા અટકારી મન કરી
લેવાની મિતિ જ કેમવતા રહેતું તેમાં જ કડાવણું છે

અમુક વરો સુધી કે જિલ્લી પર્વત તેમના પાડોલીમાં રહવાનું નિર્માણ થયેન છે તેમનો આથે ઝવડો ઉગે કરવામાં સાપુષ્ણ નથી ખમી ખાવાની વૃત્તિ આરા પ્રસંગે ધાત્રી લાભાથી થઈ પડે છે આમ છતાં પણ સાજના ફરમાન અનુસાર મકાનની પમ ગી કરવાથી માગાનુમારીપણ નતવર જાગવી શકાય છે એ નિશ્ચય કાયમ રહેવો જોઈએ

સાચારી પુરોનો સગ-સતસગ-સતસમાગમ (૮)

શ્રી યોગશાસ્ત્રપ્રાપ્તિ-માગાનુમારીના ગુણોના કથામાં સગ-સતસમાગમ-સજ્જનો-મયાગી પુરોનો સગ-સોમન-જાવસને પણ યોગ્ય સ્થાન છે અને તેથી જર્જિત રીતે સમજાવેલું જોઈએ કે દુર્જન અને દુરાચારી પુરોનો અવાસ માર્ગાનુમારીએ તજ દેવો જોઈએ મોખાબિનારી બાન્ય આત્માઓએ વનક્રમમાં આગળ વધવાની અપેક્ષા રાખી સતપુરોની જ સેવા-સદવાસ માટેની કખના કાયમ ગણી દુર્જનોથી મોઝાઉ દૂર રહેવા પ્રયત્નશીલ થવું જોઈએ

મત્સ્યગતિના અનેક-અપૂર્વ-અજેડ લાભ સમજાવતા તેને પારસમગીની ઉપમા આપવામાં આવે છે અને તેનો દીર-દૃષ્ટિથી વિચાર કરતા ખાત્રી થાય છે કે સત્સગતિ અમુક અપેક્ષાએ પારસમગીથી પણ ચી જાય છે પારસમગીને લોભાનો અપશ્ચયતા લોહુ સુવર્ણ બની જાય છે પરંતુ સતપુરો તો પોતાના સસર્જમાં રહેના ને પોતા તુલ્ય બનાવી શકે છે

સત્સગતિનું વર્ણન કરતાં બરફત કવિ નીચે મુજબના શ્લોકમાં તેને ધણુ ઉચ્ચ સ્થાન આપે છે

જાડ્ય ધિયો હરતિ સિચતિ વાચિસત્ય

સત્સગતિ કથયતિ ન કરોતિ પુસામ્ ?

આથી ઉનડી રીતે દુર્જનોનો અર્ચન અનેક રીતે દુ ખ
અને હાનિવદ થઈ પડે છે અને તેથી તે વિહાન-પડિત હોય
પણ તેનાથી દૂર રહેવામા જ આપણુ શ્રેય અને ક વાણુ રહેતા

દુર્જન પ્રિયવાદી ચ નૈતદ્વિશ્વામકારણ ।
મધુતિઝતિ જિહ્વાગ્રે હૃદયે ॥ હલાહમ્ ॥
દુર્જન પરિહર્તવ્યો વિદ્યાયાલ્લુતોડપિન્ ।
મળિના ભૂપિત સર્પ કિમસૌ ન ભયકર ॥
પુત્રોતે સહસપર્ પઞ્ચિતૈ સહ મિત્રતામ્ ।
પ્રાતિમિ સહસમેલ્ કુર્વાણો ન યિનદયતિ ॥

આવાર્થ-દુર્જન પ્રિયવાદી હોય છતા પણ તેનામા વિશ્વા
મખચાનુ રાણુનથી તેની શુભના અમમામે મલ રહેતુ હોય કે પર
હૃદયમાં હલાહન વિષ વતે છે દુર્જન વિદ્યાથી ભૂપિત હોય છે
પણ તેને તજ દેવા જોઈએ મળિથી ભૂપિત સર્પ શુ ભયકર હો
નથી ? ત્રીજી (ખાનદાન-સારીપ્રતિઠા ધરાવનારે, માથે મોળત ક
નાર પડિતજનોની સાથે મિત્રતા રાખનાર અને પ્રાતિ /નોની સ
સારો મેળ (મળધે) રાખનાર વિનાશ પામતો નથી

સમિત્ર-હિતમ સોજની ખરા બધુજનની ગરજ માટે
પ્રતિભિ તેની સાથે સસર્ગમાં આવવાનુ ચતુ હોય-આવેા સસ
વપતાં અરપરસની-આમનસામન મિત્રતા જનમે ■ આત્રા મિ
સુખ-સમૃદ્ધિમા વધારો કરે છે પરમ આશ્વામન આપી દુખ
તદન હલકુ-જોણુ કરી નાખે છે પરમ વિશ્વાસ અને આશ્વ
રયાન બનતા પ્રત્યેક જરૂરી જાગતમાં તેની સનાદ ધણી કીમ
અને હિનકર થઈ પડે છે આદત અને મુશ્કેલીના વખતે બાલુમા
ખડા રી પુરતી સહાનુભૂતિપૂર્વક ખરા મદ માર ચઈ પડે
સેમને માટે કહેવામા આવેલ છે કે

ઉત્સવે વ્યસને ચૈવ દુર્મિશે શત્રુગ્રિહે
રાજદ્વાર સ્મરણે ચ યસ્તિઠતિ સ વા ઘવ ॥

કથાનુયોગના પુસ્તકોમાં, ઐતિહાસિક વૃત્તાન્તોમાં મહાન પુરોનાર
જન ચરિત્રોમાં નવનકથાઓ-નાટકોનો પાત્રચર્યામાં અને મહા
લનામાં, સત્ત્વન મિત્રોએ પ્રાણના કષ્ટ વેરીને પણ મિત્ર તરીકેની
દુર્લભ મળવાના તેમજ દુર્જન મિત્રોએ-તેથી ઉત્તરી રીતે મિત્ર
રોહ કરી પોતાના-ભોળા મિત્રોને ફસાવાના આ દાખલા મળી
આવે છે તેવી જ રીતે આ દુનિયાના વ્યવહારમાં પણ આપણે આખ-
કાન ઉપાડા રાખી નિરીક્ષણ કરીએ તો તેવા અન્ય કીંમતી અનુ-
ભવ-પથમાં આવી ચડે આ બધા કીંમતીઓ આપણને ધારી વખત
માર્ગદર્શક થઈ પડે તેમ છે એટલું જ નહિ પણ ઉત્તમ બોધપાઠ
પૂરા પાડનારા થઈ પડે અને તે બરાબર સદ્ગતિમાં રાખી આપણે
મિત્રોની પસંદગી કરીએ, સુઘ અને સન્નતાની જ મોગત કરીએ
ને તેમજ સતતમાગમનો લાભલેતા રીતે તો આપણો જીવન-પથ
ધોરો સરન અને સુખમ થઈ પડે જીવનના પ્રત્યેક કાળમાં-સસાર
વ્યવહારના કાપમાં અગરતો ધાર્મિક ક્રિયાકાંડ અને અનુકાંતોમાં-
સામાય મુસાફરીઓમાં તીથ-યાત્રાના પ્રમગે-સારા સગાથ ધણી
રીતે મલ્લગાર અને આશ્વાસન રૂપ થઈ પડે છે અચાનક કષ્ટ
આફત આવી પડે કે અણધારી મુશ્કેલી જિભી થાય તેવા વખતે
સમિત્રોની મ જ સગીન તાબજાગ થઈ પડે છે બ્યારે દુર્જન
મિત્રો-કેવળ સ્વર્ગી અને પ્રપચી સેવાથી-આપણને ઉપાધિરૂપ થઈ
પડે છે અને ફસાવી પાડે છે મોગતીના માલ દેખાવથી કે ઉપરની
ટાપટીપથી આપણે કદી પણ અજાણ જવું જોઈએ નહિ પરંતુ
અનુકૂળ પ્રમગ મેળની તેના ઉભો લાવ સમગ્ર લેવો જોઈએ

મૂર્ખ મિત્ર કળતા લનો દુસ્મન સારો એ નાનગા સૂત્રમાં
જીગ રહસ્ય અને ઉત્તમ બોધપાઠ રહેલા છે લનો દુસ્મન દુસ્મન-

આવે આપણને જે કંઈ નુકસાન કરે તેના કરતા પણ મૂળ મિત્ર મુઘ્ધ બાન આપણને વધારે નુકસાન કરી બેઠે છે અને તેવા પ્રસંગે આપણે મિત્રતા ન ચાલે ' એવું કહેવાની સ્થિતિમાં આવા વડીલો હી મે

આ જમાનામાં તાલી-મિત્રો તો ઘણા મળી ગયે છે પરંતુ ખરી કમોળીના પ્રસંગે-આપણે વખતે મિત્રધર્મની ખરાબર પરીક્ષા થઈ જાય જે મિત્ર મેળવી લેવાનું કે મતી જવાનું સહેતું છે પરંતુ છેવટ સુધી મૈત્રી નખાતી ગળતી એ વધુ મુશ્કેલ છે બે મિત્રો વચ્ચે નબી ગયેલી મૈત્રીની ઈર્ષા કરનારા તેમની તરફ દેશ બાવધી જોનારા-વિષ્ણુ સતોષી પુરપોતો પશુ આ જમાનામાં તોટા નથી અને તેઓ મેક-ખીજના અવજનના બાલોને કે ચાડી-સુગની કળીને બને મિત્રોની વચ્ચે ફાંમ કે ફાચગ મારવા તૈયાર થઈ જતા વાર લગાડતા નથી આવા પુરુષાના અસમયી પણ દૂર રહેતું જોઈએ

તુખમે તાસીર અને સમતે અમર એ કહેવત મુજબ સારી મોમતની સારી અસ થાય છે અને ખરાબ મોમતની ખરાબ અસર થાય છે આ તફાવત સ્પષ્ટ અનુભવસિદ્ધ હોય છે અને તે કારણે જ કહેવામાં આવે છે કે જોકેની જગ્યાએ બે ગુનામ ઉભા કરવા હોય તો તમારો બાળકને ગુનામની-ગુનામી વૃત્તિના અનુભવની ટેખરેખ નીચે મૂકી

પોતાના ધંધામાં મસગુલ રહેનાર-અખાડુ મ જુએના રહેનાર મામાં મે પોતાના બાળકોના અનન્ય નુબેઝકા છતાં પણ તેઓ કોની તથા કેવી સોમતમાં લગે છે તેની દરમિયાન રાખતા નથી એટલે આગળ ઉપર તેમને પચાવવાનો પ્રસંગ આવે પડે છે સાચી સોમત મગતા-શગ્યાતથી જ ઉત્તમ સમકોમે વચ્ચે હિજગતા બાળકનું બવિષ્ય ઘણું ઉજવળ કે પી લખાય અને તેને માટે કંઈ ચિંતાનું મારણ રહે નહિ

સામાન્ય મિત્રના અમ અમ કરતા સત અમાગમ રણી ગીતે દિતા
 વદ અને લાન ૧૨ છે એ જાગર જ આવો મમા ૧૨ આંપડે છે
 અને પ્રમગ પુણ્યો ૮૫ હોય તે જ તેવો મમા ૧૨ લાગી મુ ત
 સુની ચાતુ રહે છે અને તેનો પૂ પૂગે લાગ ઉડાવી તમામ છે
 જગનનરમા સત પુરો ના વિરવા જ હોય ૭ સામાન્ય માર્યારી
 પુરુષોની કોટીમાથો કમગ વરતા જુ હવાનુ ધ ત તમે એવી
 લાઈત ૮૫ મુને ૭૬ હવાના ઉતમ આ ૧૧ નજર સન્મુખ
 રાખી અખ્ય પ્રવાસ અને સાવનાયો તમે મદાપુરુષો-સતજાનો
 સમાગમ પાગમમણી તુ ધ ધર્મ ૫૨, નેમના સમાગમમા આવ-
 વાતુ યતા તેમ ૧૧ નર નો આપતો પૂતળાવ નરનો નર ૮ અને
 તેમની મેવા કથાનો ત્વાવો લેવાની મિત્ર સનેર ધાર ૭ પીછાલા
 તેમની મીકી નજર જ આપણા જીવનમા ૫૭૬ વમા ૧૨ ઉત્પન
 ક ની જાણ ૭ અો તેમના અનુભવનિદ્ધ ૮૫૨ સામૃત વાકો
 જીવનના વ તર માટે જીવમ જીવનમુદા ૧૧ ૧૨ મ ૭ છે અને
 તેને જીવવાની-પચાવવાના આપ ૧૧ રામિના પ્રમાણમા તે આપજા
 જીવનક્રમના વિ ૧૧મા હા ૧ મેરજાણી અને મેરસાહનરૂપ ધર્મ
 ૫૨ છે મતસમાગમ જીવનમા ૬૪ અવનવો ૪૫૨૬ અને અપૂવ
 પરિવતન નાની તેજુ મત્યામન ધણ વધારી નાખે ૭

માર્ગાનુમારો ગૃહસ્થ આના લાભમ ક મુગુમથી મેનલીમ
 મહે તો તેને માર્ગથી ૫૬ ધર્મ જગ વાગ લાગી નથી સમન
 આના ઉત્તમોત્તમ સદ્ગુણનુ મવન અને પરિલીલન તેને માટે
 ખાન આવરન વગુ છે અને તે ગુમાવી એવાનુ પાનવે તમ નથી

માતા-પિતાનો પૂજક (૯)

જન્માશનથી માગીને મૃત્યુ પર્વત અને ખાસ કરીને સ્વતન
 રીને જીવનનિર્વાહની યકિન પ્રાપ્ત થતા મુધી જ મદાના માતા-

પોતાના બાપીશ મત ચોતે આગળ વધાવના રહે જા પશુ આવા
જ્યનત દષ્ટાતનો અસાવારજી ઉરોગિતા અને સર્વ મા યનામા
તિભાર દર પ રા મજાવ નધા માતા-પિતા તરફની ભક્તિ ઓ
મેવાગતિ માટે અવશ્ય નહીનુ જીવનચરિત્ર તેમજ મહાપુરુષોના
શુભ દૃષ્ટાંતોનો અભ્યાસ જ રી જણાય છે

વૈગમ્ય તારી પ્રાપ્તિ માટે વિરમ્ભ બાવના આદર માટે
મો શામા કથારેના પ્રાણીઓ પરત્વે-અમે તેની સતત ઉપેક્ષારા
પ્રવર્તી રહી હોય જા જે કહેવા અને તાલવોના અતી માનાપો
ને કયા અભારવા બેસરા? તેમને મ્હ રીતે ઝોગખવા? વોરે મમે
તેવા રાખીમા સચોટ ઉપેક્ષા આપવામા આવે જા પશુ માનાપોની
અન ય ભક્તિ માટેના મિદ્ધાનને કદી પણ ક્ષર્ષ પણ રીતે ઉચવાવી
શકાય તેમ નથી મોહ ત્યા ઝોગી કરી વૈગમ્ય દમ્ભમા રીન થનુ
અને માતા-પિતા તરફની ફરજ અ । મરો એ તરુ જીવ જ
વગુ જ ઓ જો વસ્તુની ઉપેક્ષાગિતા યથાર્થ રીતે મમજવામા
આવે તો તે મે-મીગથી વિરુદ્ધ જા વગુ નથી અને વસ્તુને
પોતપોતાના વર્તુલમા રા અને અપૂર્વ સ્થાન છે મોહના ત્યા ની
જરૂરીયાતને આગ કરી માતા-પિતા તરફની ફરજ ખગવવામા
પાઠગ પડવ-ગવા જા અ । ફરવામા નિષ્ફળ જવુ તે ખરી રીતે
મનના નિયંત્રતા જ સૂચવે છે સસારત્યાગ જેવી ઉદ્ધૃષ્ટ શામા
પ્રવેશ કરતી વખતે-દીમા અષ્ટુ પ્રમગે પશુ મામાપની સમતિ
મેજરી લેવાની આવશ્યમતા ખુ શાસ્ત્રમરે પશુ જણાવે છે આ
પ્રખરની પરિસ્થિતિ છતાં સતાકુકડી ગમેતોને નામ-માગના નાટ
કોને-મિશ્રઅત ઓ અસત્ય પ્રલાપોને પ્રતાગ્ણા અને હેનરપોડીના
પ્રોગોને-દ્રવ્ય અને શક્તિના દુ ખં દુલ્લ વને અને ' પારકા હોકરા જતી
ક વા સો તેવાર' જેવી કહેવતોની આર્થમતા મિદ્ધ કમતા અનેક
પ્રમાના મ ચારોને ક્ષ રીતે ગ્યાન હોય તે સમજી શકાવુ નથી

પ્રાણે તુ ઘોઢશે વર્ષ પુત્ર મિત્રવત્ આચરેત્ આ મત્ર
 બરાબર ધ્યાનમાં રાખી તેનો વડીલ જ્યોત્સના તરફથી અજન કરવામાં
 આવે તો-માયાપો તરફના ભક્તિ માટેનો સફળાવ બરાબર જાન-
 વાઈ રહે અને માર્ગાનુમાની તરફ પ્રાપ્ત દેવ સ્થાન કામમ રહેતાં
 પુત્ર તરફની તમામ શરતો અને જ્યામ તરી પૂરેપૂરી અ । કરવાનું
 મની શો આત્માના કહેવાતા કામથી મિત્ર પરતુ ખરે વખતે છેલ્લે
 દેશ આ નક્ષત્ર તરીકની આમલી ઉતાગીને તેના ભો । શીવશક્તિએ તો
 પણ માતા-પિતાના ઉપકારનો જાણે વળી વધે તેમ નથી એ સિદ્ધાંત
 સુપુત્ર હમેશા નજર સમુખ રાખવો જોઈએ

જે (યુદ્ધ-ઉર્ધ્વિક્ષ કે રોગ-વાગા જેવા) ઉપદ્રવનાળા
 સ્થાનનો ત્યાગ મનાર હોય

(૧૦)

ત્રી યોગશાસ્ત્રના કથન મુજબ માર્ગાનુમાનીના ઉપર જણાવેલ
 કથનથી અનુસંગત હોય તેનું જ્ઞાન નાતિમય સુખમગ્ન અને
 ઉપાધિ રહિત ત્રિવિધ પસાર થતું જણાય છે

‘કામ કોળે હોડતા નથી પાવમની જ કોઈ મનાર
 નથી એવા વાગ્યો આમળ કરી ઉપર જણાવેલ મુજબના સ્થાનને
 એ ઘાથો-ધીટતાથી વળગી રહેતું તેમાં હઠાપણુ ગણી શકાય નહીં
 એથી ઉતરી ગીતે “ એવનો નર સ । સુખી ” જેવું અનુભવ
 પૂર્ણ મત્ર માદ કરી ઉપદ્રવવાળું સ્થાન તજ દેનાર મમજુઓ
 શાશ્વત ગણાય છે

જી । જી હા અનેક મોગ્યાઓ ઉપર ચાલતું હોય તો બીજા
 ભયમર યુદ્ધ વિજાનની જ્ઞાનની મેધાથી એવું જાણુ ત્રાસજનક
 અને વિનાશક ચર્ચ પડતું છે કે જળ, મ્યન અને આકાશમાર્ગે
 વિપુલ સહારક આવનોથી એકી સાથે ખેનાના અને દુનિયાબરુની

હજમજ તમામ પ્રજાઓને ન હાવતા આ યુદ્ધ અને વિશ્વવિગ્રહના
ભણાગ તરફથી માઈન દુરથી પણ આપણને ઘરમાંથી ત્યાં છે
અનેક પ્રકારના ભયની સ્પર્શથી કમખમાની ઠીકરી રવા જે
ભૂતમાના મહાભારત અને તેના બીજા અનેક યુદ્ધને ભૂતાવના ।
આ સુધ્ય-વિશ્વવિગ્રહ જાન-માનના સદા ની જાનતમા પ્રાપ્ત
કાગની જ ગાખી દેવારી છે અને આ વિશ્વ-વિગ્રહમાં મુગ્ધો-જેર-
પૂવક જાનના કાખમાં મરા પડીરી આપણા જાતવર્તના વગ
આગળે જ યુદ્ધ આવી પડે છે ગિયામનારા ઉપરના માગ
મોટા શહેરો અને ધી ના વ્યાપારી તમામ જાતજાતના ગરખાતા
ધાવતા બદના ખાગ ॥ લઈતા તેમ જ રાજકા । ઉપરોગિના ધગ
વતા મથોમાં સરખણ અને જગ્યાવ ॥ આધનો માટેની પૂ ની તૈયારી
માટે ધમનામાર પ્રવૃત્તિ આવી રહે છે આગ પ્રથમે એકમ જન-
અન્ન જનો જઈ-દાનત દારો જઈ-વમજો હાથ મૂકી જેસી નહિ
રતા બા જો તો નોકરી થી વધા-ગેજા ॥ કે જેથીને વગગી નવી
રહેતા અમમજેની પૂર્વક દૂર । મકામાં ખાખી જવાની જ દર છે
ખાખી જવા માટેના ન્યગની પમદગીમાં ઘણી જ માગજી અને દૂર
દરોપણ રાખવા જાદએ રોગ શહેરોમાંથી મગી જઈ જામકામાં
જનારે લૂટ-ચોરી-ધા વગેરે મુન્દાલિન કૃત્યો કરનારાઓથી સાવધાન
રહેતુ જોઈએ-પોતાની આધિકારિયતિનો પણ ખ્યાન કરી લેવે જોઈએ

આ ભયકર વિશ્વ-વિગ્રહ દુનિયાના મર્વ દેગોમાં પ્રમદતા
અને અમાધા જ રીતે લખાતા મુબાર્ક જેવા મહેરેમાંથી કેટલાક
ભાઈઓ નજી-ચારથી પણ વગરે વખત જામકામાં ગદી આવીને-
જેટ યાગીને પાછા મુગઈ બેગ થા જવ છે આગ અમમે પોતાના
અમુક પ્રારના નિપુણને કા સુધી વગગી રહેતુ તે કહેતુ મુશ્કેલ
જે એટલુ જ નહિ પરતુ આપણા પોતાના માન-અમમી અને
આધિક અગુજના ઉપર આગાર રાખે છે ઓનામાંથી

સુધામા ન ક્યાઈ જવાર તેડી ખાસ સભાગ રાખતી જોઈએ —
 ઘેરથી નીકળી વનમાં-વગામાં જઈને વમીએ અને ત્યાં આગ લાગે
 તો થિતિ વધારે ઘેટી થઈ પડે નીકરના-હિમત-નિશ્ચયન જરા-
 બાં કેળગા હોય તે જ કંઈ જાતે અને મતેાપૂર્વક ની સમય
 અને કુડેખીજનો પ્રયેની જવાબ હી મગમર બલ કંઈ સમય

હાનમાં આનતા વિશ્વવિમ્લહે એકે નિતિને-અમા ના જવામ
 રાગ આગેચનોતે અને રાજ્યના મતાધીગેને અપૂર્વ અને અવનવા
 ધમ્મા ભોવપાયે પૂ. પાયા છે અવ પાછ નેતો બરામગ ઉપરે મ
 કે તા અને લાભ લેતા થઈ મય જે જ જરૂરનું છે ઘેટીના
 કાગમાંથી નિર્વિદ્ધ પાર ઉતરવાનો મલ્લુતરી જ લાભકામ જણાય
 છે માણસની ખરી ઘસોળી પણ આવા અવસરે જ આપોઆપ થઈ
 જાર છે પરિણામે અમુક પરિચયિત લાભમર થઈ પડે કે કેમ તે
 કંઈ સમય નથી પાઠગથી મો કોઈ પોતાનું કારણ આગળ કંઈ
 તે માટે અભિમાન અને ઔરવ ધારણ કરતા બહાર પડે પરંતુ
 અસ્થિવના ગર્ભમાં કેવા પ્રકાશ ઉદ્ભવે-મુચવે જો ભરેલી
 મિથિતિ છુ મારેલી પડી છે તે કાંઈ કંઈ મકે તેમ નથી આંસી માનનો-
 માં અવહારકુશળ અનુભવો અને દીર્ઘ ગો મળી નું અનુ-
 કરણ કરવું તે જ આપજો પગમ ધમ અો પવિત્ર રૂર થઈ પડે
 છે કલમક, દીનાઈ કે જોગી ધમાન મમે લા રા હી 'સોતી
 સાથે મરવું જો વિરહ જેવું બસવું' એવી કહેવો મારી પણ માર
 વસ્તુ વિવેચી અને સમજી જતો મેળવી રા છે .

દુર્નિશ-દુષ્કાળ અને અસાધારણ મોંઝારી જેવા પ્રમદે
 અર્વાચીન સમયમાં રહે, મોટર અને અ વ વાહન-ગરબદારના સાથ
 નોથી કેટલીક રાજા મેળવી સકાય છે, નડકના અ-અંગોનો લાભ
 લઈ સમય છે પરંતુ એવી મકાન આદર્શ-એક સાથે મુરજીયા
 કરતી હેવ ત્યારે કંઈ દિવો કુંઈ નથી નથી-કેવઅશ્ય

પડે છે અને ક્યો રસતો લેવો-ક્યા જવું-શું કરવું ? વગેરે પ્રશ્નો તરફ તરફની મુઝવણો ઉભી કરે ■ પ્રાચીન સમયમા હાનન જેટલા ઝડપી અને વિપુલ વાહન વ્યવહારના સાધનો હતા નહીં અને તેથી જ તેવા દુર્લિપ્ત-દુષ્કામગમન ગચ્છેથી ખસી જવાની યાજ કાશની મનાહ અને ફરમાન આવકારાયક લેખી શકાય પરંતુ દુષ્કામગમત પ્રશ્નનો વિગતાર વલો વિલાળ ભેગ ત્યારે હીમતપૂર્વક તેના સામનો કરવાનું જ ગહે છે સાવનમયન બાધઓએ આવા ઝટાઝીના પ્રસંગે પોતાના સાવનહીન અને મરીન બાધઓ માટે કંઈ ને કંઈ કરી છુટતું જોઈએ તેમાજ તેમની શોખા અને કલબ્ધીનતા રહેન છે આવા પ્રશ્નો જ ખરા અને સાત્વિક સ્વામિવાત્સલ્યની તક સાંપડે છે મધ્યમ વર્ગના પ્રતિનિધિ અને ખાનદાન કુટુંબના સ્વામિ બાધઓને અને અન્ય બધુઓને દમની શખવા માટે ગુપ્ત દાન વોરેની અનેક પ્રકારની યોજનાઓ ધણી આવકારપાત્ર થઈ પડે છે વિલાગ દૃષ્ટિથી નિચાર કરતા ગતાનુભૂતિક ધોરણે કેવળ મીર્તિ અને નામની ખાતર થતા સ્વામિવાત્સલ્યની પરમાર્થ દૃષ્ટિએ ધણી જ ઓછી કીમત છે

ગેગ આવે તેવા ઉપદ્રવવાળા સ્થાનનો પછુ ત્યાગ કરવાની સલાહ વણી જ કીમતી અને અમૂલ્ય છે ખાસ કરીને એપી કે જોપી બહુ ચેતતા રહેવાની જરૂર છે પેગ-ગેવેસ જેવા અનેક પ્રમદના ભરકા રામચાગા પ્રસંગે સાવચેતીપૂર્વક કામ લેનારા એ તરફનું દિશા-સૂચન જૂતામગના અનેક પ્રસંગોના અનુભવથી તદ્દન સ્પષ્ટ અને સુતર જણાય છે સરચાતથી જ ચેતતો રહેનાર કોઈડી સ્થિતિ-માથો જમી જાય છે ચેતતો નર સત સુખી ' એ સૂત્ર આવડા અક્ષતકારક પ્રસંગોએ ખાસ કરીને માગદસ'ક થઈ પડે છે

એવી રામચાગાનો ઉપદ્રવ રાજ ચવાના ચિહ્નો જણાય કે તરફનું ખાન-પાનની ખોગતમા તેમજ રહેણી-કરેણીમા સર્વમપૂર્વક વેલકીવ

સનાદ મુજબ જીવનમાં જરૂર પૂરતો પૈસા લાવી શરૂઆતથી જ દરેક પ્રકારના સાવચેતીના ઉપાયો અને માધનોની મગ્ગવડતા કરી લીધે છે. જો તેઓ આવે ઉપર લાગુ કરે અથવા ધારણ કરે તે પહેલા જ રથમાંતર કરી લેવું જોઈએ અને તેમાં પણ અન્ય મથળે ચેપી રોગના જાતુઓ વધારે જોઈ શકે તેની હાલ સુધીની જાણ કરવી જોઈએ નહિ. નિર્માણ-ઉપાય તરીકે તેને જાણવું જોઈએ કે જો તેણે લાંબા સમયે જોઈએ આરોગ્યના અંગે ચર્ચાઓમાંથી જાણવા વનિયમો મુજબ વનવામાં ખાન-પાન અને રહેઠાણ-કામગીરીમાં વધારે કાળજી રાખવી જોઈએ. જો તે જાણે-સહેજે સામાન્ય દુકાળ દેવા તથા ઉકાળે પાણી પીવાનો નિયમ રાખવો તે આવા રોગચાળા પ્રસારો ધરોગ દાખલામાં જોઈ શકાય છે.

આવા રોગચાળા પ્રસાર-મર્યાદા અને અગ્રાન પ્રત્યક્ષતા સમુદાય વચ્ચે સેવામાંથી સજાતીય તબીબ અને સ્વચ્છતા મંડળોમાંથી પદમ ઉપજાર કરી શકે છે અને સોશિયલ કાર્યક્ષેત્રમાં ધરોગ સારો જાણે આપી શકે છે. આવા જીવન-મથળના પ્રસંગે અન્ય જાણે હરકોઈ જાણતમાં જોઈએ મંડળ આપવી તે આપણી પવિત્ર ફરજ છે-પુનિત જીવનની સાચકતા છે.

માર્ગાનુસારીના જીવવામાં આવે તમામ આવશ્યક ગુણોના અનુસીધન અને પરિચીનથી માર્ગાનુસારીપણામાં વધારે મજબૂત અને દૈનિક યત્ન જોઈએ તો સાધ્ય કષ્ટક નજીક આવતું જીવવા છે અને ગુણધર્મના પ્રસારમાં ઉત્તરિ થતી જાય છે.

જે (દેશ, ક્ષણ અને જાતિની અપેક્ષાઓ) નિષ્કળ ગણાતી,
પ્રવૃત્તિ નું કંતો હોય, (૧૧)

અમૃતસ્ય ગદિતે-એ સમ્યક્ શ્રોત્ર હેમચક્રાચાર્ય મહારાજના માર્ગાનુસારીના ધર્માધિકારી-યોગધર્મી મુદ્ધનના વક્તવ્યો (ગુણો) ના વર્ણનમાં આજના વધતા નિષ્કળ કાર્યને તબીબ જોઈએ ગણાવે છે.

અને યોગજ્ઞાનને લાભાનુવા દેનાર પડિત ખુશાલ ત્ર નિચ પ્રતિષ્ઠા દેગ-કે જ અને જાતિની અપેક્ષાએ જાણતી હોય તેની પ્રતિષ્ઠા મગાનુકાળીને દૂર કેવા આમલ કરે છે આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે વ્યવસ્થાનિક તેમજ ધાર્મિક કાર્યોમાં પણ દેશ માગ અને જાતિની અપેક્ષાએ જ કર્મ થ-અર્થ-બીજા નિષ્ક્રિય કરી લેવાનો રહે છે જાણીશ્રીને કે આ જાણતા પણ નિચ-અર્થ-નિર-કારને પાન થવાનું અને તેવું કંઈક પણ કાર નિચારશી-અનન્ય પુરુષ હાથ ધરે નહિ ઉપરક નજરે-તા મનિક પોતાને કંઈ કાંઈક થતો હોય-આમાન્ય લાભ પ્રાપ્ત થતો હોય તે પણ દેશ, કાળ અને જાતિની અપેક્ષાએ-જે જે કાર્યોની જાણના નિચ મર્થ તરીકે થતી હોય તેવા કંઈ કાર્મ-માગુજાનુસારીની પ્રતિષ્ઠાએ જ નહિ દૃષ્ટિપૂત ન્યસેનપાદ-એ સૂત્ર અનુસાર સમજી-મારો માણસ નજરથી પવિત્ર થયેલ-શુદ્ધ-ચોખ્ખી જાણના જ પોતાનો પત્ર મૂકશે કે જેથી તેને કાંઈ પ્રકારની ઈર્ષ્યા થવાનો કે હિંસા દેવ જોરી લેવાનો પ્રમથ કદી પણ ઉપ રિચત થાય નહિ મો જગણે જાણીને પાળી ખીનારની માફક સાવચેત અને સાવધાન પુરો પુખ્ત વિચાર કરીને જ દેશ-કાળનો અશનર ખમાય રાખીને જ પોતાની પ્રતિષ્ઠા હમેશા અલગથી જ કરતા હોય છે કે જેથી તેને પશ્ચાત્તાપનો કે કોઈના તરફથી નિંતાવાનો પ્રસંગ આવી પડે નહિ

યદ્યપિ કુલ્લ જાતિવિરુદ્ધ માકરણીય માચરણીય એ સૂત્ર એટલું બધું અર્થજનીર અને મદ્દપુલું છે કે તેના ઉપર સ્વતંત્ર લેખ લખી સકાય તેમ છે' પૂર્વપક્ષ અને ઉત્તરપક્ષ ઉભા કરી બંને પક્ષો તરફથી મજબૂત-અનિર્ણય-ધ્યાનમાં લેવાની દલીલો અને વિચારપૂર્વકના 'વિવેચનો' આગળ કરી સકાય તેમ છે છતાં આ લેખમાં પ્રસંગોપાત એટલું જ-કંઈક બારપૂર્વક કહેવાનું રહે છે કે સામાન્ય કોઈમાં રહેલા અનુબોધે ઉપરના સૂત્રના અર્થને

જરાગર વળગી રહીને જ પોતાનું ચોખ્ખું કાચકોન અને કાચપ્રણી
 સિમ નહી કરી લેવી જોઈએ. અધ્યાધારણ સમિતના ધારી-સમા
 જની સામાન્ય લેવનથી કંઈ ઉચ્ચ ગાળે પોચેના મનનુભાવો જ
 પરમ પુરો જ-અવધૂત યોગી મહાત્માઓ જ વાક્યા કે સમાજ
 બળની પરવા ન કરતાં સમાજના પ્રાદ્યથી વિરુદ્ધ સામાજિકતાની
 હીમત ધરી શકે.

સામાન્ય જાનીના પુરવા માટે તો ઉચ્ચ સૂત્ર જ સવારો અનુ-
 કરણીય અને આ સૂત્રના છે દેશ, કાળ કે જાતિની અપેક્ષા રાખ્યા
 સિવાય નિઃ પ્રવૃત્તિમાં ઉતરી જવાથી નથી જાગી શકતું આપણું
 પોતાનું ક્ષિત કે નથી જાગી શકતું આ જ જોતાં વિત્ત ઉતરી
 તેથી પ્રવૃત્તિથી આપણું અન્ય સદ્ગુણોને દાનિ પહેચે છે જનસમા-
 જમાં આપણી પ્રીતિ ધરી જાય છે અને કલેશ તથા કાચપ્રક્રિયે
 કારણ મળે છે.

એક અમત્ય (જુડાપ) અને અસત્યને જન્મ આપે છે તેમ
 એક વખત નિઃ કાર્યમાં પ્રવૃત્તિ કરવા જતા-સામાન્ય જનસ્વ
 આવને અનુરૂપ-સાચી મા જોગી દીતી આમળ કરી પોતાનો
 અચાવ કરવાની દત્તિ દમોશા સતેજ રહેતી હોવાથી, અનેક નિઃ
 કાર્યમાં સગી પડાય છે અને તેમ થતા જીવનજ અમર ધર્મ જન્ય
 છે તથા લોકપ્રિયતા અને સમાજનો સદ્ભાવ શુભારી દેવાય છે.

દેશ, કાળ અને જાતિની અપેક્ષાએ નિઃ પ્રવૃત્તિ મોને કહેવી
 તે કંઈ રીતે નહી કરવું-એ તદ્દન સહેતુ નથી જતાં પણ અવદાન
 'કુચળતાપૂર્વક' લોકસમુદયની પ્રવૃત્તિઓનો જરાગર, અવધાસ કરી
 જનસ્વભાવ જરાગર પાંખની લેવામાં આવે, અને, અનુભવ-મિત્રની
 મદદથી-સારાસાર વસ્તુનો, વિવેકપૂર્વક નિર્ણય, કરવામાં આવે, તે
 કલ્પ-અકલ્પ વચ્ચે, હીટી દોરી લેવાનું મુશ્કેલ.

તેતા નથી પ્રત્યે પ્રદેશની આગેદવા રાજકીય સ્થિતિ અને ન્યાય-
નીતિના સિદ્ધાંતોને અનુરૂપ તેવું બધારનું હોય છે અને તેથી જ
આપની પ્રતિ નક્કી કરવામાં જે જે દેશની પરિસ્થિતિના પૂરેપૂરા
ખ્યાલ રાખવો જોઈએ આમ છતાં પણ નિઘની કોમીમાં મુખ્યા
યોગ્ય પ્રતિ માટે લુ ૧૩૧ : દેશીમાં બહુ મતભેદ હોવાનું સજવત્ત
નથી તો પણ દેશ-સ્થાનને કદીપણ બાંધુ ઉપર મૂકવો જોઈએ
નહી આવા સિદ્ધાંતો અનુસરીને જ હજુપણ કાકીયાવાડ લાજ
કાઢવાના રીવાજને ચીટકાઈથી વળગી રહે છે

આવી જ રીતે કાગની પણ અપેક્ષા રહી જોઈએ અગરમા
કે ઓગણીસમા સેકાના ગીત-સ્થાનને અનુમતી લુ ૧૭૦ની પ્રતિ
આ નવયુગના વીસમા સેકમા નિઘ ગણાતી હોય તો તેનો એકદમ
ત્યાગ કરી દેવો જોઈએ કાગના પ્રભાવની જેને કંઈ કોમત નથી તે
ધણી વખત બીત જ જુને છે પ્રાચીન કાગના-જૂના જમાનાને
અકાઠાધી-અચાનતાથી કે અધઘાથી વળગી રહેનાર મનુષ્ય
નવયુગના પ્રવાહને ઝીલી શકતો નથી અને વધી-વાંતી બાનતમા
પાછળ પડી જાય છે નવયુગના અવનવા સાધનોનો-વાહનોનો-
વૈદ્યાનિ-પ્રયોગોનો અને પ્રતિઓનો લાભ લેવા તૈયાર થઈ જઈએ
છીએ તો પછી આ છદ્મીની અ ય બાનતોમા તેમજ બ્યવહારિક
કાર્યોમા યુગનગને ચોખ્ખા ધ્યાન કેમ ન આપવું તે સમજી શકાતું નથી

આ ગુણ માર્ગાનુસારીપણને જોટવો જાવસ્યક છે તેથી અનેક
મત્રે આવસ્યક સાધુ-સામા જીવન યુગ્મરનારને પણ છે અને તેથી
જ ખે સાથે કહેવું પડે છે કે કેટલાક સાધુ મુનિરાજો અને આચાર્ય-
મહારાજો પણ હજુ જમાનાને પીછાની શક્યા નથી અને મત
સેકની પ્રતિઓ જ આગકપૂર્વક ચાલુ રાખી રહ્યા છે તેથી સમાજ
જોઈએ, તેટલો લાભ મેળવી શકતો નથી આ જમાનો યાન યુગનો
છે તેમાં ધોમધૂમ, આડબાં કે ખાલી દાબિક દેખાવને સ્થાન નથી

રાખ્યે જવામાં આવે તો દૂક મુ તમા જ આફત આવી પડે-નાહી
રીતો દાવાનો પ્રયત્ન ગિભો થાવ અને જનમેની આગર-પ્રતિજ્ઞા શુભા
વવા પડે એકાદ વરચ કંઈ કારણવશાત્ અણુસાર્યો ભારે પડતો
ખચ આવે અગર તો ધધામા ધાર્યો નફો ન મળતાં ઓઝે નરો
મજે અગર તો ખેટ જ્ઞર તો તેનો જ વો પડીના વરસોમા રાગી
ચાકાળ પરતુ સતત આવકે કરતાં ખર્ચ વસાડે ચને જતો હોય તો
આખર પાનડીનો વગ છેડે જ આવીને ઠોઠો રહે તેમ નાનારીનો જ
પ્રસંગ આવી પડે

આ જમાનામાં બોલોપભોગના સાધનો અને સમવડો વની
જવાથી જિંદગીની જરૂરીયાતોમા મળ્યાની વતુઓનુ વર્તુલ દહ
ઉપરાત વિસ્તરતુ જતુ હોવાથી પુરતી સાવચેતી અને સમય
પૂર્વક જોઈ વિચારીને કામ નેવામા ન આવે તો ખર્ચ વધી
જતા વાર લાગતી નથી પોતપોતાના માધનસયોગોનો પુરેપુરો
ખ્યાલ રાખીને જ સમજી માણુમે પોતાનો જીવનખવહાર ય
લાઇન ઉપર ચલાવવો તે નફા કરી લેવુ જોઈએ સામાન્ય
બાનતમાં પણ કરસરથી કામ નેવાની ટેવ પાડવામાં આવે તો
પ્રત્યેક બાનતના અંજી વરચ આખરના મર્ચના સરવાળામા ધરોજ
દરકે પડી જતો માનમ પડે દુઃખ ખર્ચમા જેમને નહારી લેવાનુ
હોય છે તેમને દરેક બાનતમાં જલુજસાવચેતી અને સલાહ પૂર્વક કામ
લેવુ જોઈએ આ વિષયમા પરમ સમ્યક્ત્વધારક અને ઉત્કૃષ્ટ મનો-
બળવાળા અરિયત પુણીયા આવકનુ જીવન મહો હિતમ બોધતા પુરો
પાડે છે તેને માટે કહેવાય છે કે તે એટલી જધા ગરીબાઇમા પોતાનુ
જીવન પસાર કરતો હતો કે તેની રોજની કમાણી બે મનુષ્યના બોગાળ
ખર્ચ પુરતી જ હતી અને હમેશાના ધોરણ મુજબ અતિથિ સવિ
બાગ પ્રતના પાનનમા-એક મનુષ્યના ભોજન ખચમાં કમાણીનો
અડધો ભાગ ખર્ચાઈ જતો હતો તેને તેણે અને તેની ધર્મ પત્નીએ

જામજીની એકેક દીવસ ઉપવાસ કરી લેવાનું યોગ્ય સમય પર તુ
 પાતાના મતના પાતનમાં જરા પણ ઠેસ કે સીધીનતા આવવા
 દીવે નહીં તેમજ આવડે કં તો ખર્ચ વધારી દેઈ મુઝીમન કંબી
 થરા દીવે નહીં આવા લાખના આજ કાનનો ફક્ત ધર્મપુત્રાને
 યેઆવવા પુગતાજ માની જેવામાં આવે છે પરંતુ તેનું અનુ
 મત્ય-એકા વધના અરો પણ ફરવાનું મન ઉપર નવામાં આવતું
 નથી અને તેનું પરિણામ ફાલેકાલે જામમાં એટલું જુદું અનિષ્ટ
 અને મતાપજનન થઈ પડે છે કે આધિક મુગ્ધવ્ય વધી જતાં
 જતાં મ્વચિત્ નીતિનટતા બહારી લેવાનો અમર આપઘાત ફર-
 વાનો પ્રમગ આપી પડે છે અને આશ્ચર્યજનુ કુટુંબી જનોને ધ'ની
 મ્મની ગિયતિમાં મુખી દેવામાં આવે છે એવો નર મ. મુખી
 એ મુત્ર અનુમાર પ્રથમથી જ જો ખર્ચના પાના ઉપર યોગ્ય કાશુ
 રાખવામાં આવે અને અમર પૂર્વકે નહીં જી લંવામાં આવે તેમજ
 કુટુંબી જનોનો પણ તેમાં જગમર મગી રહે તો કંઈ પણ
 મજેરી અનુભવવાનો પ્રમગ આપી પડે નહિ જારી મત્વની
 જામતમાં 'દેખા જાગ્યા' 'જોડું જા' કે થઈ રહેશે'
 જેવા વિચારોને જતાપણુ અવગણ આપશે જાતજો નહિ

નાધારણુ ગિયતિના કુટુંબના અમેમરો આરી તીન મોડ
 વરીના-કટોમીના વજનમાં હરેક માનના ખચો હ ઉપરાત
 વરી જવાથી ઘણા પ્રકારની મુઝવોની ઠની થાય છે અને
 તેમને માટે જ્યારે કંઈ રગ્તો કાવાનું અમર થઈ રહે છે ત્યાર
 અમાજના રીતરીતક આગવાનોએ યોગ્ય વિચાર કરવાનો રહે કે
 નજરો તેમાંમાં ત્યાં નેડ નીચે દીપચદ જેવા મનેમરી પ્રદ
 મ્મી પાતાના અમરના જાનવાન કુટુંબના સદસ્ય સ્વોને મુખ દાની
 યોગ્ય મ. થી યાતે-પોતાની નજર તમે રાગી કમાળી ટમરી
 ગળવા માટે હનેશા ઠમુ અને તેમાર રગ્તો હતા તે હમીન

તેમના સસગમાં આવનારાઓ હજુ પણ ચા કરે છે

એન સમુદાયમાંથી આજ ૧૧ મ્હોની કમાણી કરાવી આપતા
ધરા અને ડોહો ગોઝ થતા જન કે અને મ્હોટો ભાગ સદ્દાના
ધધા તરજ વધતો જાય છે અને તે વગેરે એટલે બધો અનિ-
શિત અને પાપમાંથી ત દારી જનારો છે કે તે ધધામાં રામથેનના
ભાગે જ કમાણી તન નરિય અને અનિશિત હોવાથી આનંદના
કમાણમાં રોતાનું ખચ ખી સજ જે ધધાના ભાગે તેઓમાંના
કોઈ મનની જાગ કમાય જે ત રજ તેની કમાણી સતત આવું
રહેતી નથી આવા મદદામાં ઉપર જવાને નીચમને વગી
રહેવાનું ગમનાથી મતા ૧૭ નથી સી તા ૧૫૫૧ી વ્યવહાર
કુદગી જગા આવા નિરખાનો ચચાચ ઉપરાડીના સમજ રહે છે
અનુભવ શિક્ષા શિક્ષાતના ન પતા આવા નીચપો જીવનમાં ઉતર
ખોલપા નો ગરજ આજે અને તેને સમજાણ પૂવક અનુમ
રના નું હવન મન આજે જાગ જાઉં ઉપધિથી બચી જા
છે ખચનો માત્ર મન પૂવ મ લનારને કર સ ચી પોતાના
સાથે કમાણીમાં મદદ ના ખી ૧ ભાઈ જાદની મદદ મળી રા
છે કુદગીથી મન નવા ને કદ ૧૨ માડી ઉતરતામાં રચ્યા પચ
રહેનાર જાઈના કલુમ મ લીનની જાગીમાં ઉતાગી પાડે છે અ
તેમને માટે જીમ મર તાર ચ જાય છે પરંતુ તેમાં તેમ
લુન થતી રોવાનું તેમને જાણતું નથી કુદગી અને કલુસ
વચ્ચે અચિત્ બનેલી જુગી પાતી લાલન જે વધાનું મુશ્કેલ
પરંતુ અગમ્ય તો નથી જ

આજ સગી રોય છતાં પણ ખાનપાનમાં-પેરવેના
રજી મિદદ મિર્મા-અન્ય અરમાં બધુએને ત્વ પ્રસંગે થોડા મ
કરવામાં મકુચીત કિસી પાડી રાત્રી કહે તેને કલુસ અને બખ
હવુ ઉપનામ સ્થાક છે અને તેથી જ મ પતિ પ્રમાણે પેરવે

સખવાનુ ખાનપાન માટે ખચ ગ્વાનુ તેમજ નાસ્તિને બદલા-
વવાનુ મામાંનુમારી માટે આવશ્યક જગ્યાવચામા આવેન છે પડિન
શ્રી વીરવિગયશ્ચ મદાગજ પશુ ભોગોપભોગ વતની પૂજનમાં એકુજ
મધિ માછ મુશ છે કે અનિ ઉદભટ વેશ ન પહેરીયે રેલો । નવિ
ધરીએ મવીનતા વેલ જો-મને અમારી ગેરી વીમરી રે લોલ

મહીન વેરધારી માટે પોતાની માન-પ્રતિ કા કે આપક જાગી
ગખવાનુ ખનતુ નથી મમાજમાં તે દલકો પડે છે અને નિભ
તના પામે જે બજાનના મડગમક કે સખમાં પોતાનુ પોત
સ્થાન ગુમાવી મેમે છે અને દાગી પાન થંધ પડે છે ગૃહસ્થને
જાજતો યોગ્ય પ્દેરવેશ તેના આર-માનમા વધારા કરવા ઉપરાત
તેના નુ-તેજમા પશુ વધારો કરે છે આમ છતાં પણ ટાપ-ગીપ
કે ફેગનની પ્રીયાધરીમા ફમાઇ જતા તેને જમી જવુ જોઇમે

સાં ૧ રજારમા કે ત્યાવની કાદમા, ઉપવન સમાર મો કે
લેરીમાં જે રીતે full dress ન પૂણું પોષામા-જવાની જાગીયાત
છે તેજ રીતે દેવબુવન-ઉપાશ્રય ન પૌંધસાળાએ જતાજ યોગ્ય
પોષાક ઉપરાત અન્ય કોઇ ઉપર સારી છાપ પાડવા સાસનની
મનોવના વધારવા યોગ્ય હાડમા માથે જવુ જોઇએ પડિન શ્રી
વીરવિગયશ્ચ નવમા સામાયિકે મતની પૂજનમા ઉપજા છે કે —

” રાજ મત્રી ને વંદનાગી-યોગ્ય રથ દાથી સજુગારી
વાજા વ ગીતઆજ્ઞ પાનાં પરસ મે રુદ્રસનવાગી હેસુખમરી ”

યોગ્ય પ્દેરવેન-અને રહેગી કરણીથી આપણા પોતાનો માન-
મરતમો અને મોનો સાચી રાખવાની આપણા હાથની જ-માસુની
જ બાજ છે અને તે તમામ પ્રકારીએ અને બજા ખર્ચે કરી મારાજ છે

જે આઠ ભુદ્ધિ ગુણોથી યુક્ત હોય અને જે પ્રતિદિન
ધર્મ અવધુ કરતા હોય

(૧૪-૧૫)

શુદ્ધિયા દ્રવણ સ્વયં ગ્રહણ ધારણ તથા
તદા-પોદ્દોઽર્થ વિજ્ઞાન તત્ત્વજ્ઞાનં ચ ધીગુણા

તામ્ર-સારીવાત આભાગવાની ક્રમ્બા, તેને સાંભળવું, તેને
અર્થ સમજવો-તેને શબ્દ સમજવું-સમજોદ અર્થના આધારે તેવાજ
ખીભ અર્થોને સમજવા તક વિતરક કરવા, વિરૂદ્ધ અર્થોને દૂર કરવા,
અર્થનું સમ્યગ્જ્ઞાન કરવું અને તત્ત્વનો નિર્ણય કરવો એ ભુદ્ધિના
આઠ ગુણો છે

ઉપર જણાવ્યા મુજબ ભુદ્ધિના આઠ ગુણો જણાવતા શુદ્ધિયા
અને દ્રવણ ને અનુક્રમે પહેલું ખીભુ તથાન અપાયાથી અને પ્રતિ
દિન ધર્મ અવધુ કરવાની જરૂરીયાત માર્ગાનુસારી માટે જણાવવામાં
આવ્યાથી બ ને ગુણોની ભેગી ચર્ચા બાંધખાંત દ્વારા ધરેલ છે
પોતાના હયોપશ્યમ મુજબ-વધારાશક્તિ યોગ્ય પ્રયાસ કરતાં ઉપર
જણા થા મુજબના ભુદ્ધિના ગુણો ધીમે ધીમે ખીવતા જાય છે અને
તત્ત્વજ્ઞાન થઈ રહે છે

તત્ત્વજ્ઞાનની પ્રાપ્તિથી સામ્યસાર વસ્તુ સમજાય છે, વિવેકવૃત્તિ
ખીમે છે અને હેય-હિપાગ્ય વસ્તુનું વધાર્થજ્ઞાન થતાં-જાડવા યોગ્ય
અને મદ્યુ કરવા યોગ્ય વસ્તુ સ્વરૂપ માર્ગો નિર્ણય મદ થતાં-તે
માટે યોગ્ય પ્રવૃત્તિ કરવાનું જૂની થકે છે

વસ્તુના સ્વભાવનું તત્ત્વના સ્વરૂપનું આમા યજ્ઞાન માત્ર સાધ્ય
- વસ્તુની સિદ્ધિમાં પૂરતું મદદવાર સઠ સકતુ નથી પરંતુ તત્ત્વજ્ઞાનના
પરિણામે મધાધોગ્ય પ્રવૃત્તિ-આચરણ અને સમજણ અને વિવેક
પૂર્વકની ક્રિયા કરતા રહેવાથીજ મોટું પ્રાપ્તિ મુલ્ય થતી જાય છે

એકવા પાનને જ્યારે પાંગળું કટેવામાં આવેલ છે ત્યારે વ્યર્થજ્ઞાન વિદીન દિવાને અથ ગણવામાં આવેલ છે અને તેથી જ જ્ઞાન વિચાર્યામાં માત્ર એ સૂત્રની વ્યર્થતા સિદ્ધ થાય છે ' જ્ઞાની શાસોઽજ્ઞાતમા કંઠસુ કર્મ કરે દુઃ (નાશ) ' વગેરે ઉક્તિઓથી પાનની ઘણી જ મદદતા શાસ્ત્રકાંડે પ્રતિપાન કરી મયા છે જતા પણ કિયા મારેનો ચોખ્ખા આદરભાવ ન કિદભવે તો પછી જ્ઞાન એવું શુદ્ધ જ્ઞાનનું સ્વરૂપ ધારણ કર છે અને તેવું શુદ્ધ જ્ઞાન જન મન રજન માટે કંઈક કિપયોગી થઈ પડતું હોય બીજાને છેતરવામાં તે સદાયચિન્તા ધર્મ હોય વાદ-વિવાદમાં મદદગાર થતું હોય તો પણ આત્મકલ્યાણની દૃષ્ટિએ તેની ખામત એક જ્ઞાત્રમની પણ નથી જે જ્ઞાનનું ફગ સામીય દૃષ્ટિએ વિરતિ બતાવવામાં આવેલ છે તે જ્ઞાન જ આપણને ખરું ઉપયોગી અને જીવનને સાર્થક કરવામાં મદદગાર થઈ પડે છે

શુદ્ધિના ઉપર જસાળ્યા મુજબના આઠ ગુણો વ્યર્થ રચપે જવાશે ખીમતા જતા હોય તોજ કિપર જસાવેલ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે પ્રતિદિન ધર્મ જવણુ કમ્વાની પ્રવૃત્તિ આ ગુણો ખીન વવામાં ઘણી મદદગાર થઈ પડે છે પરંતુ તેની પ્રવૃત્તિમાં ખરેખરો રક્ષ હોવો જોઈએ અને તે રક્ષની બરાબર જમાવટ થવી જોઈએ ' કથા સામંત્રી દુઃખા ટાળ, જોય ન આવ્યું જાણ જ્ઞાન ' એવી જો અનુભવમિદ્ધ કહેવતે કહેશા કથા જવણુ કિન્નાર હૃદય શુભ્ય વેવલા લકતેનો કથા જવણુનો અનુભવ આગળ કરે છે તેવી પરિચિતિ આપણી થવી જોઈએ નહિ

ધમ કથા કરનાર જ પોથીમાના રીજણા અને જાનરમાં વેચાતા રીંગણા વચ્ચે બેભાવે પ્રતિપાલન કરવાની વૃત્તિ ધરાવતો હોય તેની કથા આપણને કંઈની બોધતાયક થઈ પડે તે એક પ્રશ્ન છે આમ જતા પણ તેની ગુણ-દોષ તરફ દૃષ્ટિ ન રાખતા કંઈક

માની સાર વસ્તુ ગ્રહણ કરવા તરફ ધારણ કરવા તરફ મનન કરવા તરફ અને તેના નિર્ધ્યાનન તરફ લક્ષ્ય તેવું હોય તે રહેજે આત્મક ગણ્ય માની સે ૧૨ અને માર્ગાનુસારીપણામાં આમજી વધી શકે.

જે અજ્ઞાત જાણતા બોજનનો ત્યાગ કરતો હોય ત્યાં
કાળે-ભુખ લાગે ત્યાગ ગાત બાવે પ્રકૃતિને અનુકૂળ
બોજન = તે હોય

(૧૬-૧૭)

માર્ગાનુસારીતા ઉપરના મને ગુપ્ત પરસ્પર અબધવાળા અને બોધનને લગતાં જેવાથી તેનું બેડું વિવચન કરવામાં આવેલ છે. ખાનપાની બાગતમાં આરોગ્ય, શરીરની સુખામરી અને તદુરમીને પ્રથમ ધ્યાન આપવું જોઈએ. શરીર માધ્યમરૂઢુ ધમ સાધન-તદુરમ્ત અને ધર્મપણ પ્રમગ્ના સેમથી મુક્ત કરીને હોય તે. ધર્મ-સાધનામાં, તપ-જપ-ગાન-ધ્યાનમાં તેમજ મેદા-પૂજા અને ભક્તિમાં દરેક પ્રમરનો અનુકૂળતા અને જલ્દી તત્ત્વ સાદ જગવાઈ રહે છે. ખરી ઈતેઆ અમાર સસાગમાં ખર સુખ છે જ નહિ બાલ નજરે સુખી જણાતા મનુષ્યની આત્મ પરીક્ષા કરવાનું જો અને તેના હૃદયમાં અધોગતતા બાવ-ઉર્મિઓ અને વિચાર-વમળ તે તમામવામાં આવે તે અને ખાનપા-તેને બોગવવા પડના દુખ પ્રમ યોજ તરી આવતા જણાય ઠતા ખમ અમાન્ય હીતે-ઉપદેશ નજરે સારમાં રચ્યા-પચ્યા રહેતા મનુષ્યો અને પ્રમરના સુખની ગણના કરવા મેસે છે ત્યાં પ્રથમ ધ્યાન શરીર-સ્વાસ્થ્ય-સુખાકાર અને તદુરમ્તી એ જ આપે છે અને તે ઉપરથી જ 'મહત્તુ સુખ તે જાતે નર્વા એ કહેવત સમાગમાં રૂં થયેલ છે. ધન-ધાન સપત્તિ વગેરે દરેક મરના અનુકૂળતા હોય પડિત શ્રી વીર

વિજ્ઞાતા સમ્બોધા—“મેવન કુળ મમાન્મા કરે નીના રમગી-
 મન મુદર માગા ની યોગ પ્રાપ્તિ થઈ હોય ત્યાં પણ શરીરની
 આત્મતા બરાબર જાણવાની ન હોય અતઃ નવાર અવનરી સારિઓ
 ૧ બીજા મન જાતી હોય, મેમલ મેઝનુ સાત્ત્વન થવાની તૈયારી હોય ત્યા
 બી ૨ રોગોગ્રસ્ત થવાની તબીબી કરતો હોય ૩ ૪ ૫ આત્મ જેવા
 બાકી કમેશનના મારે ચિતા કરતી ગ્રહા તાર તેને મસાગી ડ્રવનમા
 કેવળી મી ૧૨ના અવતો જ મેવનાના રકડ છે તેને રગ-તા-મોજ-
 ૧૫ ૬ ૭ નવ-૧૧ ૧૨મા જગપણુ આન ૬ મુ મ-અતોજ જગાતા
 નથી તેનો નથી અમર અમગી-પીમા દ્વારવારના નમ્હો ચારમા
 ૭૦ માત્રોપય રોમા જ પચાત ચાર છે-ધમ ખ્યા ૧ ઉ રે આવ
 ત ૧ નથી આત્મ મણુ ૨ પગલિત રીતનની માવના તરફ
 ૩ જિજ થતી થી મને ૪ મ્મો કુ મ ૧ ન ન કરામા જ વિમે
 રીના વા પડે કે બેને આ ૫ ખ નમાગમા પગ ૬ ૭ આશ્વા-
 સન ૮ ૫ આર અમુતમા મીગી વીરગીમે કં ૧ છે તેમ ૧૨ વિચિત્ર
 સુખના આધનો તાર છે તેનો ભાન તેના ૧ ૧૭ રાજનો નથી

અને પ્રભરના ગમ ઓ ૫- ૬ થા મનવા મટે શરીર
 ૭, ૮, ૯ ના નીરમો ૧ ૧ ૨ પાગલ બોલોએ મામાન્વ ૧૦ તે કુ
 ૧૧ (nature) નરીર રવામ્મ જાગી રાખરામા આ રાજને મં ગાર
 થઈ પા છે ૧૨ શરીર-નુખામરીના નીરમો વિરક જઈને કે કુ ગત
 વિરક ૧ બરીને આપગ છવન મુખગીએ તો અવાવિકે રીતે જ
 ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ વિના બોમ જતી ૧૩ ૧૪ અથ ૫ અપવે
 જાગાન હે ૧ ૧૨ પણ ખાવાની વાચમાને અમમા ન રાખીએ
 ૭૦ ૧-મે વખતના બોમનનો ત્યાગ કરવા નૈગ ૧ થઈએ તો
 અથર્મા જ વતારે થવાતો અને શરીરમા રાગુ જેર વરી
 જવાનુ ગર્વાયોત વિગત સ જો ૧૦ ગારિ નિર્મુગ ક વાના ઉતાય
 તર્ગિ અનેક પ્રભરના કેપ મારે ૧૧ ૧૨ છે તેમાં ઉત્તમ-અનંતન

મત-ભોજનના ત્યાગને પણ એક પ્રકારનો સગીન ઉપચાર બતાવવામાં આવેલ છે આ કુરતી ઉપચારથી ઘણી વખત અણધારી તાત્કાલિક-સગીન લગ્ન મળી જાય છે અને તેથી તે અવશ્ય અજમાવવા યોગ્ય છે

અમુક કાંઈ બાધિનો ઉપચાર ગ્રાધરા જવું પડે તેના કરતાં તે બાધિને ઉપસ્થિત જ ન થવા દેવો તે વધારે હાપણુ ભરતુ છે એટલે તે નજરે અટકણુ થતુ અટકાવતુ તે જ જરૂરનું છે અને તે માટે શાસ્ત્રમંત્રોએ બાલ તપના ૭ પ્રકારના બેદ ગતાવેશ છે તેમાંથી ૮સોનો મતનો હમેશા આગ્રહ લવામાં આવે-જમતી વખતે બે ચાર કવન ઓળ લેવામાં આવે તો-અટકણુ થવાનો કદીપણુ નસબ જ ન આવે

આપણે સમજવું જોઈએ કે સગીરને ટાલી રાખવા માટે ૮૨ નિર્વાહની આવશ્યકતા છે હજારો પુત્રીને ખાવને બે હમેશાં પોતે જ પુછીને ખાવાની પ્રથા પા રીતજીએ હજારો માં વસ્ત્ર વધારે સ્વાદિષ્ટ મધુર અને રચિકર લાગે તે કારણે જ સગીરની રિથિતિનો-પાચન શક્તિનો કદપણુ વિચાર કર્યાં મિવાય તે વસ્ત્ર વધારે પ્રમાણમાં લેવામાં આવે તો તે બાધિને આમ ત્રણ આપ્યા બતાવે છે કેવળ ખાવાને જ ખાતર રસને દ્રિયની તુષ્ટિ ખાતર જ ખાવાનું નથી પરંતુ શરીરને ટમતી રાખવા-શુભુમાને સાત પાડવા ખાતર જ પ્રમાણસર ખેરાક લેવો જોઈએ અન્ન પારકું કે રરતુ પેટ પારકું નથી એ વસ્ત્ર સારી રીતે સમજના છતાં પણ ગાંધિ જમણુ પ્રસંગે અકરાનીવા યજ્ઞ જતા વાર લાગતી નથી ખાવાની ખામતમાં મમાય રીતે મનુષ્ય પોતાનું સ્વાતંત્ર્ય ગુમાવી બેસી રસને દ્રિયના ગુનામ યજ્ઞ જાય છે અને રસને દ્રિયનો ગદ્દિ એટની બધી સનેજ હોય છે કે જમતી વખત તે ગ્વાદિ વસ્ત્રની લાલચમાં

ફસાર્થ પડે છે અને સજ્જીવિ મિત્રના આમદ-આત્રંગ નમતુ મુખી જ્ઞાન જૂને છે અને મિતાકારીપણે જાગરી શકતો નથી આવી ગિનિ પરિણામે દુઃખ વાલક થઈ પડે છે

મને એટલે જૂબ લાગે ત્યાં જ સાત લાવે પ્રકૃતિને અનુકૂળ પરિમિત બોજન કમારને કદીપણ સારીરિક મુશ્કેલી ઉભી થતી નથી કેમ ખાતુ-કપાટે ખાતુ-કેવી રીતે ખાતુ-શુ ખાતુ-એ બના પ્રશ્નોનો અભ્યાસ વૈ કીવ નજરે કરી લેવાની જરૂર છે અને એ બધા પ્રશ્નોનો યોગ્ય વિચાર પૂવક શરેર આસ્થ્યની નજરે નિષ્કૃષ્ટ કરી દબેશને માટે તે નિષ્કૃષ્ટને જ વળગી રહ્યું જોઈએ શાન્તમગેએ માર્માનુમારોના અત્તરમાં મુણની જે બાખ્યા આગળ કી છે તે ધણી જ અથંગબીર રદઅપૂર્ણ અને બોધાયક છે અને તેમાં તદ્દન નિઃસ્વાર્થ જુલિયો સારીરિક તુરસ્તીને જ અમરશ્યાન આપેલ છે અને તેથી ધર્મ સાધનામાં જોઈતી અનુકૂળતા અને જરૂરી પ્રોત્સાહન મળી ગયું છે

બેદરકાની કે નોખરી થા ધધાના ગેાણુને કારણે પણ ઉપ રના નિયમમાં શીથોતતા આવતા દેરી જોઈએ નહિ કરાય જરા પણ શીથોતતા આવતા-જે સરીર લથડે તેા દારમાં નાવવાનુ મુશ્કેલ થઈ પડે છે ધમાવિકારી મામ'નુમા રીને બદ્ધપાત્રકથ-પેરા-પેથો વિચાર અને વિવેક અવસ્થ હોવા જ જોઈએ પરંતુ તે ઉપરાત-બોજનની બાગતમાં નિરમિતતા-પરિમિતતા અને યોગ્ય સવમ પણ અવરન જાગવવા જોઈએ આ જધી બાગત જાગવી લેનારને વૈધ-ડેકરના બીન પુકવવાનો પ્રસંગ આવનો નથી તેમજ નીરાગીપણાથી જીવન અવદાગના મનોર્માં વચી જ સરના પડે છે એટલુ જ નહિ પરંતુ જીવન-નગીમાં ઉચ્ચ સ્થાન મેગવવા લાગ્ય શાગી થાય છે

મુલાવરથા કરતાં પણ વૃદ્ધાવગ્થામા-જ્યારે સરીઝ ધણી ફીણ થઈ ગયું હોય-જ સમ્મિ મઠ પડી ગયો હોય-મધી ઇતીયોની સમિતિ દિન પ્રતિદિન ફોણ થતી જતી હોય-આફીઝે ખાવામા મઠ આપતા તા પણ ધણા ખરા પડી ગયા હોય-તેની સ્થિતિમા ઉપર જણાવેલ નિયમોના પાનનમા ઝળી જ સલામત રાખવાની જરૂર છે

શરીરની અસ્વચ્છતા મટુમ્મી જનોને પણ ચિતા અંગે વિધા નુ દારણ થઈ પડે છે અને તથો તે જંગલી ગળવા માટે પ્રત્યેક મનુજન પુ ૧ ઉચ્ચમલીન રહેતુ નેછએ ખાન-પાનના વિષયમા જટની લાનુપતા ઝોઝી મગી મકાવ તેટલી ગોઠી મરી તે આપણા લાભનો જ માનવ હોય તેના તરફ પુગ્તુ ધ્યાન આપવુ નેછએ

રસનાની વૃદ્ધિ અને લાવસા મનુજન ઉચ્ચ ક્રમીમાથી ઝોટનો બરા નીચે લારી મુકે છે કે તે મિનવ-વિનેક કે બા તદ્દન જૂની જાય છે અને જીવનુ નેજમ બેટારી લ છે અને તેથી જ હેવામા આવે છે કે ઝાગનો માથો ઉતુ જુએ અને અજના માર્થો નીચુ જુએ જેન લાભમરો ઉજોહરી જન ઉચ્ચત વૃત્તિ મક્ષેપ વાને પ્રતિદિન પ્રાત કાળ નિયમ ધારવાનુ-અમુક અમુક જ વસ્તુઓ વાપ વાત નિયમ લવાનુ ફરમાવે છે તેમા મારીરિક સ્વાસ્થ્ય જળવવા ઉપાત અનેક પ્રમારના પાપકર્મના બધનોધો પણ હર રહવાનુ બને છે અને તેથી મોક્ષમાત્ર તરફની કૂચ ઝોઝી તમ્લાકે સરલ અને સુખમ થઈ પડે છે તત્ત્વ નિઝ્વાર્થ જુદિથી થતા માત્રના ફરમાનો મુલ વિચારકોને તો અવસ્થ આવ તર પાત્ર જ થવા નેછએ તેમનો ઉપદેશ કહ નિર્સ્થક કે પામળ પોથીમાના રીંગણોના ત્વાગ કાવા જેવા હોતો નથી પરતુ મજીન વિચારણાઓ પાંપકવ અને અને અનુમવપૂજુ હાય છે

તે વર્તે, અર્થ અને કામ એ ત્રણેય પરસ્પર બાધા ન
 પડે તે રીતે સેવન કર્તો હોય

(૧૮)

પ્રથમ અર્થ કામ અને મોક્ષ એ ત્રણ પુરુષાર્થમાં મોક્ષની
 આવના મુખ્યત્વે સાધુ-શામાજી સુલભ હોઈ બાકીના વ્યક્તિના
 સેવન માટે માર્ગનુસારી જાણ થઈ આવે અને જ્ઞાન સંપન્ન કરવામાં
 આવે એ એ ત્રણ પુરુષાર્થનું એવર એક બીજાને બાધા ન પડે
 તે રીતે ત્રણ જોડે અર્થ અને કામના સેવનની નાધુને પરવા ન
 હોય પરંતુ ગ્રહસ્થ જ્ઞાનમાં સેવનને તેની ખાસ આવશ્યકતા છે

વાય સપત્તિ વિભવ નામાં પડેના જ ગુણની અર્થ
 પ્રતિ આપણે જણાવી ચૂક્યા છીએ કે જ્ઞાન પૂર્વકતા બાધાથી જ
 અર્થની પ્રાપ્તિ મુશ્કેલી છે એટલે ધર્મ વિરહના આચરણથી—૩૩
 ૩૫૮ કે દમનના—થી જા તો ઠેતરપીડીયા તેમજ વિજાત્યવાતથી
 અર્થ પ્રાપ્તિ કરવામાં આવે તે જાણ પણ રીતે લીતાવડ થી એ
 પ્રાપ્તિના અર્થ સેવનથી ગ્રહસ્થ જા પુરતા મુખ્ય ગણાતા ધર્મને
 પુરુષાર્થને ધર્મી જ દાનિ પડે છે મહા મુશ્કેલી તે તપ જપ-ધ્યાન
 અને જા પુણ્યની સમીત કરી પુણ્યના—જે ધર્મ પુરુષાર્થને
 મળત જ્ઞાની જ્ઞાની રાગે છે તે ધર્મ પુરુષાર્થ ગેરજાત અથોમ્ય
 અર્થ-પ્રાપ્તિના લાભપના વધી જતા, ગુમારી બેસીએ બીજે

ધર્મ-પુરુષાર્થના સેવન બાબતમાં પણ ઉપરનું સૂત્ર આપણને
 જાણ પુરુષાર્થને બાધા ન પડે તે રીતે વર્તવા કહેવાય છે એમ
 અર્થ—શારીરિક સ્થિતિ, આધન આમત્રી વગેરેના પુરતો વિચાર
 કરીને જ દરકાર ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ આદરની જોડે જાત ઉપરાંતનું
 ધર્મ માર્ગ દાસ ધર્મમાં અનેક પ્રકારની મુશ્કેલી બની થાય છે
 તેમજ શક્તિ છતાં-શક્તિને ગેરજાત દિવસ દારી જોડે પુરુષાર્થની
 સિદ્ધિમાં ખાલી ખાલી કરીને પણ પાછા નથી પાછા વિચાર

અર્થમાં લેતાં-ઈષ્ટ વસ્તુની પ્રાપ્તિ-મનમાં ઉપજતા અનેક પ્રમ-
રના મનોગથોનો સિદ્ધિ માટેના પ્રયાગમાં પણ આ સત્રને ખ્યાલ
બહાર રાખવું જોઈએ નહિ સામાન્ય કાર્યની સિદ્ધિ માટે હદ
ઉપરાંતનું અર્થ કરી નાખવું અગત્યનો પોતાનો ધર્મ હારી જવો
કે મુમારી બેસવો તે કાષ્ઠપટ્ટ રીતે ઇટ નથી ત્રણેક વસ્તુનું મૂલ્ય
તેની ઉપરોક્તિનાના પ્રમાણમાં જ આંકવું જોઈએ ન.ગ્રી-માસ
વગરની વસ્તુ માટે પોતાનું અવશ્ય હોખી રેવું તેનો કંઈ અર્થ
નથી કે તેમાં કંઈ ડહાપણ નથી

કામી પુરૂષ પોતાની મુશ્કેલ વાસનાઓનો તૃપ્તિ માટે કામાધ
બની પોતાના ધર્મ અને અર્થ પ્રમાણે બેસે કે ફના કરી નાખે
તેમાં પોતાનું જીવન હાગી જવા જેવું થાય છે એટલું જ નહિ
પણ પોતાને મહામુને-મુશ્કેલીથી પ્રાપ્ત થતો મનુષ્ય ભવ પણ
હારી જવા જેવું થાય છે ત્યાજ્યતા દુર્લભ મનુષ્ય ભવ સરખા
પ્રાપ્ત થયેલ છે તો તેમાં પુરુષો લાભ લેવામાં જ આપણે અગત
હિત સમાયેલું છે અને ઉપગ્રા ત્રણે પુરુષાર્થની એક મીઠાને કાષ્ઠ
પણ રીતે બાધા પડેલાકા સિવાય આધના કરવામાં માર્ગાનુમારી-
પણની સાર્થકતા છે ઉપરોક્ત રીતે ત્રણે પુરુષાર્થોનું મેવન કરનાર
મોક્ષાભિલાષી સજ્જાનનું લક્ષ્યનિદુ તો ખાસ માસ પ્રાપ્તિના દાય છે
અને ઉપગ્રા ત્રણે પુરુષાર્થો તેની વિશિષ્ટ સાધનામાં અનિવાર્ય
રીતે ઉપયોગી અને સવાશે મ ગર થઈ પડે તેવા સાધનોની
ગરજ સારે છે

જે અતિથિ રાધુ ને ગરીબોની યથાયોગ્ય સેવા-સત્કાર
કરતો હોય

(૧૯)

ગરબ ધર્મ આવકના પાંચ અડધત ત્રણ ગુણવત અને
માર સિદ્ધાવત મળી બાર વત પૈંબી મોઝા સિદ્ધાવતને અતિથિ-

સવિભાગ મતા તરીકે જણાવવામાં આવેલ છે તે પ્રતના કરતાં પણ ઉપરોક્ત ગુણનું વર્તુલ કઠક વધારે વિશાલ અને વિસ્તૃત હોવાનું જણાય છે અતિથિ સવિભાગ મતામાં સામાન્ય રીતે આપણા સાધુઓનો જ નિર્દેશ થતો હોવાનું જણાય છે ત્યારે આ માર્ગાનુસારીના ગુણમાં સાધુ ઉપરાંત અતિથિ અને દીન જનનો પણ સમાવેશ થતો હોવાનું જણાય છે આપણી ઉચ્ચતમ આર્થસરૂતિ જ આપણને અતિથિ-અભ્યાગતને દેવ સમાન બધવાનું શીખવે છે કાલનો દેશ-કાળ અને આપણી નિર્ધન અવસ્થાના પ્રતાપે જ આપણી ઉપર મુજબની ભાવનામાં કંઈક મદદતા આવી ગયેલી જણાતી હોય તો પણ સદ્ભાગ્યે તે હુમપ્રાપ્ત થઈ નથી એથી આનંદ અને ગૌરવ હોવાનું કારણ ઉપરિચિત થાય છે મિત્ર વર્ગ કે સગા સબંધીઓની મહેમાનગતી કરવા આપણે અરસપરસના વ્યવહારની દૃષ્ટિએ તૈયાર થઈએ તેમાં કંઈ વિરોધતા કે નવાઈ નથી પરંતુ હરકોઈ અતિથિ અભ્યાગત આપણે આગળે આવી થકે ત્યારે તેની શુશ્રુષા કે આશા-આગતી કરવાની આપણી ફરજનો ખ્યાલ રહે તેને ઉત્તમ આર્થસરૂતિનું મૂલ્ય લક્ષણ બધવું જોઈએ આજ મન દેશભરમાં ધરી જ ગરીબાઈ અને નિર્ધનતા વધી જતા અતિથિ અને અભ્યાગીનો સંખ્યા એટલી બધી વધી પડી છે કે તેથી આપણી રહી સહી શ્રદ્ધા ધીમેધીમે નષ્ટપ્રાપ્ત થતી જાય છે અને પ્રાચી મનોદશા સંકુચિત થતાં પ્રાચીન સરૂતિના ભાવના અસ્ત થતી જાય છે આવી પરિસ્થિતિ જતાં પણ પ્રાચ્ય જનોનાં ભાવબીના હૃદયમાં આર્થ ધર્મના રૂપ સરકાઈ એટલા બધા જાગી યથેવા હોય છે કે તેઓ અતિથિના આદર-સન્મારમાં કંઈ પણ પાત્રો પાત્રો કરતા નથી અને સદૃષી બધુઓ તરફ આવી ભાવના વધારે વિકાસ પામતી જણાય છે

આ વિષયમાં-મુજગતના વિદ્વદ્વય સાક્ષર શીરામણિ

સફળ ગોવધનરામજાઈએ સરસ્વતીચંદ્ર માગફત પ્રમ્ ૬ ૧૧૧
નીચેના કાવ્યનો રસ્યાર્થ મનન કરવા યોગ્ય છે -

‘ ધર તજી બધુ હુ દૂર ગંગાની દીન ઉભમઈ આવે
નદિ ચણુ ઉપડે દુધી ગોખે માથે
મુખ વસે, ત્યાજ ત્યાજી મૂલે ૩૬ નીતિ ૬ જો
ત્યા પામે આ ગંગા પ્રવાહી બુખ્યો

આપણે સત-માનુષ્યો તરુ પરમ આ ગ-માન ગો ભક્તિ-
ભાવ બતાવવા જોઈએ જે આધુનિક ઉપાધ્યાયજી શ્રીમ વોરિ
વચન વિખિન કથન મુજબ બેતાઈ । દો । વર્ણત આદાર-
પાળીની મહેલના બાંધે ગઈ પળ પ્રગરની તાધા કે પીડા ઉપ-
જાળ્યા મિત્રાઈ કરતા હોય તેમની ભક્તિ ૩ વાધી આદ્ય બાગમુ
મત ઉજાગળ થતા માર્માનુષ્યગીષ્ણાના ગરમર ૬ અને મનમૂત
ધાર છે અને આત્મ કલ્યાણ સફળે સાધી રાખાય છે

‘ જેમ તરુ કુને ભરેલ મેમે પોત તમ ન ઉપાવે ॥
લેઈ રમ આત્મ નતે તે મેમ મુનિ ગોચરી ભવે ૩ ॥
ભવિષ્ય - મિદ્ધ્યક ૫૦ વદો

x

x

x

સજમ ખપ કગતા મુનિ નમિને દેસ કાગ અનુમાને ર ॥

ભવિષ્ય ' મિદ્ધ્યક ૫ વદો

પારવ્રતધારી ગૃહસ્થ-આવકે અતિથિ મવિભાગ મતના પાય
પ્રકારના અતિથારે દેશ છે તે દાગીને એ શિક્ષાવતનુ ઉતમ
મગરે આરાધન કરુ જોઈએ

દીન-સાવનની નિર્ધન ગ્રંથથી બધુઓ તેમજ જેનેતર
બધુઓ પ્રત્યે ત્યુ સાધન સપન જાણ્યોએ દયા-ભાવ પૂર્વકનો
વર્તાવ ગમી પોતાની સુકૃતની કમાણીને ઉપયોગ કરવા તૈયાર
રહેવુ જોઈએ

પ્રકટનાન કરતા ગુપ્ત દાનનું પુણ્ય અનેકગણું શાસ્ત્રમારે પ્રતી
ગરા છે તેમાં કઇક બીજી રહસ્ય રહેતું છે જમણા હાથથી ચતુ
દાન-પુખ્તનું ફેલ્ય ડાંગા હાથથી પણ અગ્રાંત રહેતું જોઈએ આવા
દાનમાં જોટલી ગુપ્તતા વધારે જાળવી સકાય એટલો પુણ્ય મગમા
વધારો ચવાનો કેવળ કીર્તિ-યોગથી ચતુ પ્રકટનાન ખરૂં પુણ્ય
અને મહત્વ ધણે અમે ગુમારી એસે છે જ્યારે ગુપ્ત દાનમાં એ
માણુ કીર્તિની મુદ્દન અપેક્ષા હોતી નથી અને બીજી બાણુ દાન
લેનાર કઈક ખાન લા દુદુબનો હોય તો તેના કુદુબનું સ્વમાન
અને ગૌરવ જાળવાઈ રહેતા હોવાથી તે ઉત્તમ ફળદાયી થઈ પડે છે
આવા દાન કરનાર તરફ દાન લેનારની ઉપર છુદ્ધિ કરવાની અને
અકેશાનમદીમાં કઈક અવનવાજ વધાગે ચતો રહે છે

આંખો મીચીને-છુટે હાથે ફાલે ત્યારે દાનવ્રતિનો ઉપયોગ
કરવાને બદલે ખરે પ્રમગે-ખરે દાકલે વિવેક અને વિચાર પૂર્વક
દાન કરનાર વધારે લાભ મેળવી શકે છે 'વરમે ત્યારે વાડમાં પણ
વરમે' તેનો કંઈ અર્થ નથી તેમજ દાન મેલવનારમાં-મેકાગી
વધારી જાય કે તેની આગમુ જતિ જનમની જાત તે રાઈ રીતે દષ્ટ
નથી તેવી પરિસ્થિતિને બંધે દાન લેનાર કઈક ધધા રાજગાર
તરફ વગતા-પોતાની ગરીબાઈને નીર્મુજ કરવા ઉદ્યમશીલ થાય
તે રિથિતિ જ પસંદ કરવા જેની છે

૭૧૭ વૃત્તિના-નેશમ ૮ ગૃન્થો-એકને હાથે છુતી જવાઈ
મ ગરીબ-નિર્વન બાઈઓને કઈક વિવેકનુ-અપલો કયે જાય
તેના કરતા અનેક સદ્ગૃહસ્થો એકમ થઈ યોગ્ય વિચાર અને ચર્ચા
કરી માઈ સગીન યોજના સાવનહીન બાઈઓના ઉદ્ધાર માટે ધડી
કાઠે અને તેનો સલાહ પૂર્વક અમલ કરવાની તૈયારી સાથે પોતાનો
ઉદ્ધાર હાથ લખાવે અને કઈક સદર-ધરખમ ફડ એકકું કરી-
દૂર કરી હાલના સમજતા પ્રમમાના મુખ્ય પ્રમનો ઉદ્ધેશ શોધી

કા? તો સમાજો તે પરમ આસીર્વાદરૂપ અને સર્ગીન આશ્રયદાયક
 બધ પડે જમાનો વ્યવસ્થિત ગીતે યોજના પૂર્વક કામ કરવાનો
 છે વળી હાલના ભયકર વિશ્વવિખરે-ફુનિવામરમા ફેલાય ગયેલ
 મુદ્દ કા બે સમાજના આધારણ-સ્થિતિના મોટા ભાગની સ્થિતિ
 તીવ્ર અને દૃઢ ઉપરાંતની મોચવારીને લીધે એટલી ખોંધી કોરી અને
 ચિતાજનક કરી મુકી છે કે આ જમી કોયકગીના પ્રસંગ-તેમને
 પુરતી મદદ કરવા માટેની કંઈક સર્ગીન યોજના તાત્કાલિક હાથ
 ધરવાની જરૂર છે

સદ્ભાગ્યે આપણા સમુદાયમાં પ્રગેષકાર પરાયણ-ઉત્તર વૃત્તિના
 હજારો ધર્મિકો છે ઉડી નજરે-દોષ દર્શિ પૂર્વક વિચાર કરતાં ધણી
 ધણી અનુભાદક (unproductive) જાગતોમાં લાખો રૂપેયા
 ખર્ચાતાં આપણે નજરે નોંધ્યે છોએ સામાન્ય જ્ઞાનક જેવા
 ઉત્સવો પાછા દેશરૂપેયા પ્રતી નાખીએ છીએ. ધાર્મિક તીર્થો
 અંગેના ભગ જ્યોમાં લાખો ક્રમિયતો ધુમાડો થાય છે-નિતિય અર્થ
 જેવા મામુસી અગાઓમાં દૃઢ ઉપરાંતનો સંસ્કૃત સમયનો અને
 દબ્યનો દરખોલ થઈ રહ્યો છે-ચાદે, ચાદે જાણતે સત્ત્વચોઈ જેવા
 ઉત્તમ મુત્રોને બે લે ચાદે ચાદ જાણતે જાન્મજોહુ જેવા મુત્રો
 આગળ આવતા થઈ રહ્યા છે ખર્ચાં પણ આપણી આંખ ઉપકતી
 નથી અને જોનોદાર માટેની કોઈ સર્ગીન યોજના સાથે કોઈ સેવા
 જાણી-પરમ ભાગદર્શક પ્રગ્ન જ્ઞાર પાતો નથી એ કોમને માટે
 ધણી જ કમનસીબીની અને અજ્ઞેયસકારક જાગત મથૂતી નોંધ્યે.

Soon or never એ શબ્દો આનમાં રાખી વગર વિલંબે
 જોનોદારને કામ સંપૂર્ણ ઉત્સાહ પૂર્વક હાથ ધરવામાં આવે તો
 પ્રાચીન સમયની આપણી જાણજણાઈ હાથ વેતમાજ દર્શિત
 ચામ સ્વામિવાસસ્થ અને વિશ્વગધુત્વની જાવનાનુ સાચુ સ્વરૂપ
 વધારાં નીતે સમજાય, જેને અમરમાં મુકવા માટેની સહુદય પૂર્વકની

તમજા અને તાલાવેલી જાતે જો આગાનુસારીનો ઉપગોક્ત મુલ્ય પૂરું
કરાવે વિચારિત થાય તો આત્મ કલ્યાણની સાધનામાં અત્યંત પના-
તીત અભિપ્રાય થાય અને આવના આત્મ સતોષના આસ્વાદનો
સાથ મેળવવાનું બને

જે કટીપણ અભિનિવેશ-પૂર્વમદ-કલમદ

ન ગળેનો હોય (૨૦)

હરકોઈ મનુષ્ય કે વસ્તુની બાબતમાં અત્યંત વ્યક્તિએ પ્રેમ
અને શ્રદ્ધા દીપથી અભિપ્રાય બાધવાની ટેવ પાડવી જોઈએ કોઈ
પણ પ્રકારના પ્રથમથી બાધી લીધેના પૂર્વમદ કે અભિનિવેશ
પૂર્વક કામ સેવુ જોઈએ નહિ કોઈપણ પ્રકારના સમગ્ર કારણ
અસ્તિતાન-અમુક બાબતમાં જ જાણ કરાવવી વ્યક્તિની દોરવણીથી
એ જ બાબતના વિચાર પ્રવાહથી દોરવાઈ જઈ સર્વ બાબતોના
સર્વમાફી નગરથી વિચાર નહિ કરતા-જે કંઈ સારા અગર નરસે
અભિપ્રાય બાધી દેવામાં આવે તે ઘણી વખત બૂલ ભરેલો-આવ
માગી અને અયોગ્ય ઘટ પડે છે અને તેથી જ માત્રકાર મહારાજ
તરફથી ખાસ સલાહ અને શીખા મળુ આપવામાં આવે છે કે હજી
કોઈ બાબતમાં-અભિનિવેશ-પૂર્વમદ (prejudice) કે કલમદ
પૂર્વક કામ સેવવાની કટીપણ ટેવ પાડવા જોઈએ નહિ-તેથી કુરેવથી
માણી વખત કૌતવ્ય-અકર્તવ્યની બાબતમાં જોઈએ તેટલો વિવેક
બળવી શકાતો નથી અને ખાજખાઈ પરતાવાનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત
આવે છે

પૂર્વમદવશાત્ અમુક બાબતમાં એકસ અભિપ્રાય બાધી
લીધા પછી, મનુષ્ય સ્વભાવ સ્વામાન્ય રીતે કંઈક એવા જ પ્રકારનો
હોય છે કે-પોતાના સ્વમાન (self-respect) ની

તીવ્ર અને ઘણુંક હોનાની પ્રતિષ્ઠા પોતે પ્રથમ કરી લીરેલા નિષ્ઠા
 માટે જોડેજો જવા કદામદ સંપ્રદાયમાં આવે છે કે નહીં કાંઈ સંભવ
 મિત્રના ગમે તેમના પ્રથમ છત પછીને નિષ્ઠા વ ખોટા આગર હો
 હરેનો હોવા જાનનામાં ગમે તેની મજમૂત અમારૂં ની
 આગળ કરવામાં આવતો હોય તો પણ તેવા મોગ અ
 ભુવ હરેલા નિષ્ઠાને ટકી રાખ્યો વગળી રાખવામાં આવે
 સરન સ્વજનો પુત્રો જોડી સહેનાઈથી અમજાવો શાખ
 ઠેકાણે લાવી શકાય છે તેટલી સહેનાઈથી ધારીને અમજાવી શકા
 નથી કે પ્રતી માર તેજ સાચુ અને અગ્ર એવી ભાવના કાપ
 માટે મેવતો રહે છે ત્યારે અરગ સ્વભાવી સંજ્ઞા સાચુ
 ખરૂં તેજ મારૂં ' એવી ભાવના સેવનો રહે છે અને તેથી સ
 અવલોકના કાપમાં તેમજ ધાર્મિક જ્ઞાનતોમાં કદામદી પુરો
 સ પર્કમાં આવના કટાંગ અને તિગ્મજ અને ઘણા ઉપજો
 ત્યારે સગલ પુરો સાથે આ પાડતા આન અને સદ્ભા
 લાગળી અનુભવાય છે

જેન શાસ્ત્રકારોએ પ્રતિપાદન કરેલ અનેકાત દષ્ટિ ક
 પ્રમારના અવતારમાં મહામાઠ અને જટીલ પ્રતો ઠ ઉદ્ધેશમાં અર્થ
 વિન્યામાં ધણીજ ઉપરોચી-મ આગ અને અત્ય માર્ગે શક
 પડે છે એકાંતદષ્ટિ નેજ સ્ત્રીકલ્પથી વળગી રહેનાર એમજ
 આગળ કરી વિચાર-એણી ગોડવનાર ધણા જુનાવામાં પડે છે એ
 જ નહિ પણ પોતે ઘની કરેલ જીવજુનામણીની જાગમાં અ
 પડે છે-જીવજાઈ જાય છે જ્યાર સવમારી નજરથી કાપ-ક
 ભાવનો વિચાર કરી લેનાર પોતાના હરકાઈ જાનતના અભિ
 માટે અજિમાન પૂર્વે કદામદ ન રાખનાર પુરુષવલુના
 ધીજની મદથી પણ પોતાનો માર્ગ સરજ બનાવી લેનાર ક
 પાડો પડે નથી

કલમનો પુ ૧ ૨૧-પર જનતા દિનન નુસ્તાન કરી એમે છે
મામુરી નામતમાં પશુ ખોટી ચચાઓ અને નિત-અવાજ ગમા કરી
સમાજના મહેતા બાજનાં મરણની મમ્મ ર શક્તિ, કી મતી સમર
અત્યંત રમ અને જલો પુરુષાર્થનો તન દુરપોગ કરે છે અને
એવી જાંધી વિનાસક મીતે તે જોડી નાખે છે કે પગિણામે સમાજને
પશુ પશુ પડે છે એટલું જ નહીં પણ તેની કમ વળતા વરમો
વીની જાય છે

સમાજની સામગ્રી શક્તિ-સમર ૧ ૧ અને પુરુષાર્થ એ રહેતો
સામે ઉપરોક્ત સમાજના પ મ ઉત્કર્ષ માટે થયે તેમ જ તેના
ઉપર જળા થા મુજબનો દુરપોગ નિતચિત્ત આપવા માંડપણ
સાંખી જો નહિ આમ જા પશુ સમાજનું પાનજ થા આવા
માઠકી આગેવાનના પતન પશુ હોય ત્યાં નાચાગી અને નિરૂપારતા
અનુભવવાની રહે છે

કલમ જર્મીનીને મુખનિ કે મ મનિની આડે જારી જતા
પડતી ગરજ આરે છે કે આમાં પુરુષ સતતા મત રી માટે
જોગ્ય મરો મુસ્તા હોય છે કે તે મત સામા દેશીર કે વવાનું
સમજ અશક થઈ પડે છે

બૈધર્મ-મત્તા-જાન - ધનના પ્રતાપે કે આવી પોશ્વ મરે
જ તો રે તે કામદ વધારે નુકસાન કરી મેં છે આમરા નિવાન
પ્રજા સુરિચાટા માંડ પાન પ્રકારની ધમચચામા નામદ સારણ
મેં કે પૂર્વજ-એષ્વરી વિચારથી વાલ-વિવાદમા જિતગી પડે
કે ત્યારે સમાજને અનેક ના નામા ઇનુ નુષ્ટા કરી એમે છે-
સમાજની પ્રગતિને ટેલી પાઠમ ધન - અને સમાજની શક્તિ
અને દંવતો ઢેટનો નુષ્ઠ કરે છે તે આજો દીખા-અરજી તિથિ-
ચચા, દંવદ , મેર અનેક પ્રજોની ચચાથી સારી રહે જાળી
શમ્યા છીએ

સાક્ષરા વિપરીતા રાક્ષસા મચન્તિ -એ મૂન ની યથાર્થતા અને અથમશીરતા જ તેઓ પુગવા કરી આપતા જણાય છે તમને આવો ચચાગો અને વાલ્લિવા પાછળ ખચાતા દ્રવ્ય માટે કેઈ પરમેષ્ઠે ઉનાગવો પ તો નથી અધઃપદ્ધાણુ વેવના બક્તો તેમને સ્વપ્ના ત્યાથી મળી રહે કે અને દુઃખારે રૂપિના ા પૂમાડો કરવા તથા જ લાય છે કુનીયા કુમ્તી હે, કુકાનેવા ના ચર્ધએ' નાસનને આપણી જે । સમાજને આવા અર્થહીન અને કનેસ જનક ક્રમ જોયો મચાવે એજ પ્રાર્થના કરવાની રહે છે

જે ગુણેના પદ્ધપાતી હોય

(૨૧)

ગુણા પૂજામ્થાન ગુણિયુ ન ચ સ્તિદ્ગ ન ચ ઘય ।

પૂજાનામા ગુણો જ પૂજનુ ન્ધાન છે વર કેસિગ (ગતિ) પૂજનુ મ્થાન નથી આગક મુવાન વ વપોદ્ધ કુ મેા યાત્રીદરોઈ ગતિના એ તેજી કમરના હોય તે ૥૭ પૂજને સારક-પૂજા નથી પરંતુ તેમનામા તતમ અદ્ભુતો આધિભાવ યો હોય-તે વિકાસ પામતા જતા હોય તો તેઓ દુર્વાર્દ ગતિમા કે હ/કેઈ ઉમર પૂજવા યોગ્ય છે અને તેથી જ શાસ્ત્રમરે ગુણો માટે પદ્ધપાત ગણવાનું ક માને છે

ગુણો માટે પદ્ધપ ત ત મનાર-તેનો આ રસકાગ કરનાર તેનો નાસ અને પૂજક ચર્ધ પડે છે સર ગુણા કારન આશ્રય-તે-ગુણની જેને પરીક્ષા નથી-ગણ । માટે જેો જોજકશુદ્ધિ કે સન્ધ શોધક જ્ઞાન ના ૧૨ગુણુઓ કુડ ૧ ૧ ૧૦ જે ગા । સમજવા પૂ ની જેનામા વિવેચિત વિમાય પામેની હોતી નથી તેના સામાન્ય જોતો તો પેશ માન-મર્મ પુગાને જ ઉપરના સૂત્ર અનુમાર સર્વ ગુણેના ભજક મ ની ૧૭ તેમના પ્રશસક જો પૂજક ચર્ધ પડે છે

અને પંચમ તેમની વખત મે વખત ખુશામત - વાની લાલચમાં ફસાઈ પડે છે આવી ખુશામતખોર જતિ માંની કંઈ લાલ કરવાને જ લે રવ-પરને હાનિકર્તા થઈ પડે છે અઠતા ગુણોની પ્રલસા કે ખુશામત પ્રસંગ આ મે જ નો જોની ખુશામત કરવામાં આવતી હોય અને જે ખુશામત કરતો હોય તે જન્મેને તેઓ ઉચ્ચ પાડે છે ત્યાર નુકસાનમારક થઈ પડે છે મનેની કીમત મજાન પુરો સફળે આપી શકે છે પોતાનામાં અમુક પ્રકારના ગુણો-સદ્ગુણોના અભાવ છતાં આત્મવચ્ચાને વચ્ચે થઈ ખાની ખુશામતખોરની પ્રગસાગી કુદરુષ્ટ જની તેવા સદ્ગુણો માટે અકિમાન કે શોરવ ધારણ કરવા જતાં-તેવા ખરા સદ્ગુણોથી દૂરના દૂર રહેવા નુ બને છે અને ઉનગી દુગુણોમાં ફસાઈ જતા મનુષ્ય જીવન, જેનો અનેક રીતે સદ્ગુણો કરવો જોઈએ તે ન કરતાં દારી જવાવ છે

ચથમ ગુણોનો પક્ષપાત કરનાર-જે જે સદ્ગુણો માટે રતાર શુદ્ધિ ધરાવતો મેવાથી-ધીમે ધીમે તેના પોતાનામાં તે જ ગુણોના આગિર્ભાવ અને વિકાસ થતા રહે છે અને આભાવિક રીતે એક ગુણ બીજા સદ્ગુણોને આકર્ષણ કરતો રહેતો હોવાથી ગુણોનો પક્ષપાત કરનાર સજ્જન આખરે સદ્ગુણોમાં જની જાય છે આથી ઉનગી રીતે દુગુણોના પક્ષપાતી દુગુણો જની જાય ॥ જીવન ક્રમમાં આગળ વધવાનો અભિનાય ધરાવતા પુરૂષ ગુણ અને ગુણી ગુણવાન-મદ્ગુણીના પક્ષપાતી રહેવા મા જ તેમ આત્માનુભવથી રહેતું છે જનમમલ્ય ઓળ કરવાની જીવના રહતી હોય-અપરોક્તો કે દુગુણોથી દૂર રહેવા માટે હૃદયનો આદેશ જીવવાની તમના હોય તેવા જીવની રૂ સજ્જનો પ્રતિદિન ગુણોના પક્ષપાત કરતા હોવાથી-જે તે સ ગુણો તેનામાં વહેના મેડા અવસ્થા પ્રકર થાય છે અને ત્યારે જ ગુણના પક્ષપાતની સાચકતા મિદ થાય છે અને કે જેવડે છે અનુગુણ ન દુગુણોને ગુણ તરીકે

લેવાની કાં જુલ-ખરા સુગુણને અવગુણ તરીકે માની લેવાની મદી
પણ બુલ રી જોઈએ નહિ આ વિષયમાં સદગુણાનુગતી મુનિથી
કર્પુરવિજયક ક મહાત્માજી જેવા સતપુરુષોના જીવન વણ જ
નરણામરી અને ઉત્તમ આદર્શરૂપ થઈ પડે છે ત્યારે મનુ રસ્વામારને
સહજ નહ ૧૫૧ ઈલિકટ્ટિયો આત્મચરનાના ભાગક ખનો
ધણા પુરો પોતાને અવગુણોમાં ખપાવવા જતા ખરે વખતે
ઉતારકા પરી જાય છે ત્યાર માયા રવ પે જગતીવીઓ નથા
વગર રહેતા નથી તેમને માટે આ ખાતાનીજ હે છે

જે નિષિદ્ધ દેશમાં કે નિષિદ્ધ સમયે જતો ન હોય

(૧૧)

નિષિદ્ધ દેશમાં કે નિષિદ્ધ સમય ન જવાની આગા જો માણુ
નિષિદ્ધ રાજ રા જો નિષુકુ જ્યોતપરશ્વઝીગો ૩૧૧૫૩માથ
જુદિએ કદી ગમેવા હોય તે જ્યારે જીજી માણુ રાજન સતાધીમાં
સુનેહરાતિના કે વિમદના વખતમાં અમુક રાજનીર અપેલાએ
કરી દેલા હોય છે આ જે પ્રમરના આગામરકોમાં આપણે
પાછળના આગાકારકોને તામે થવાને નધારે દેનારેલા ડીએ
કારણ કે તેમણે આગાજન કરનારની તપામ રાખવા માટે તથા
આગાજા સામીત થતા તે બદન ચોચ સજ કરવાને પ્રયત્નથી
પ્રયત્ન દેવા હોય છે જ્યારે રાજકાર વોરેની આગા મહોળ
શો રીખામણકપે-મોધપાદરૂપે કે માગ રીકે તરીકે કરવામાં
આવતી હોતાથી-તેમાં કેવળ આપણાજ લાભ અને દિતની
બબલ હોવા છતાં પશુ તેના લાભ માટે પ્રત્યક્ત મળ થતી જોવામાં
ન નાની હોનાથી તેમની આગા તરફ જોઈએ તેમને મદમાવ
અને સત્કર જોવામાં આવતા નથી પરંતુ તેમની આગાના લાભનું
પરિણામ-કાર્ય ગણુમાવ વિચારવાની તરફ લેવામાં આવે તે

જોનું બધું બાકી જો આશ્તમ કે જ્યુષ કે રાજ્યથી શુદ્ધ-
સ્વરૂપ મનુ થને રજો જ રસિનાથ જો રશ્નાપ થયા વગર કે નહિ

અપ્પામરૂપ, પેનાપેય તેવ-ઉપાદેવ સમ્પાદ, ગપ કે ૫૬-
ના ધાન-પુરુષની જામતમા ડિશિ વિચાર કે વા મેસીએ તો તરત
જ જાણી આપ કે જોનેત રાજ્ય મેસીએ મુનિ-મુનિમા વર્ત
ચિત્ત અને પણ પોતાના રૂરૂના વારમાનુ દિન - ધૃત નજર પાસે
મગીરી જ આ કૃતા પુરુષને અમર્યો સી રી જ ઉપદેશમ
રામોની રચના - સાનુ જાણાઈ આવે રગુ તથા કોઈ રપુ પ્રારને
આપે જોન રાજ્યમરે પાસે મૂધી રાનર નેમ નરા નમોમે તો
ફક્ત સવરકથન આગમ કરીને જ વગર પરમ થઈ જુદીથી જ
અકિત તેમજ જનસમુદાયના નિતન / નજર પ્રત્યક્ષના મ્હાનુ
જણાઈ આવે છે

આવા પદ્ધિતચિતક-પાપકાગી પ્રત્યક્ષના કથનની મીમન
જોની આવીએ તેટલી આવી કે તમના દ નાળી વચ્ચે મદામુ કે
વિભામજુડી અને અમોર બેધરાયેના / રજા ના / કે ઉતમ
મોરારો પૂગ પાડે છે અને નેમન ગુદ્ધ બાવથો-મગા ઉમરની
આશાપૂર્વક અનુસરનામાં આવી તા આમે ઉત્તર-૧૫ ઉત્તરગ
અને પ્રકાશમય મળી રહી છે અને આશરો રાક જ નજી નાળી
મુકે છે હરેકાઈ પ્રમરની આગાના મુખ-ગેરનો રાસત્ય વિચાર
કેનામાં આવ તો ઉત્તરુ પરમ મદ આગમ મ સા રમ કે નહિ

આમાન્ય જુદીના ધગીને થયાથો ર પુ ૧૫ મિવાળ કે હ કોઈ
આગાનુ ખા રસ્ત્ય અને રગ ત રો સ્વરૂપ રાસા મુરકેન છે
કોઈ મેધ મુદ્ધન અને અમરૂપ જામતમા મમપુરૂષના મ્હનમાં
પરમ રક્ષા અને જામિનો આશર લીસ મિત્ર જાન તે ર ની
આમ ઠા રજુ નિષુકુ રાજ્ય મેસીએ મુરુડી રી રા મટે જેમ

ક્રમ-છે -ત્યાપ વૉગ સાધનોના ઉપયાગની અપેક્ષા રાખવામા આવે છે નેમ પોતાના વ્યવહારો તેવી જ પરીક્ષામાથી ધમાર પ્રાપ્તવાની હીમત રાખી રહના હોય છે અને યુક્તિમત્ ૧૨૦૦ કે ૩૫૦૦ની જ પ્રાયતા સીમરવા માટે આમલ ધરવતા હોય છે ની દરિદ્રસુરિ મદારાગ્ન સ્પષ્ટ સમીપા કહે કે યુક્તિમત્ વચન વચ્ચે તસ્ય કાય પરિગ્રહ શ્રીતીર્થ કર જગવાનની આગા શાસ્ત્રોમા ગુ થારેન છે તે ઉપરથી આપણે સમજી શકીએ છીએ કે તેમની , ૧૧ કેવળ દીર્ઘાંતપાત્રી કે ભક્તિ માનથી મેળવી શકાતી નથી પણ તેમનું આરાધન કેવળ તેમના નુ-ચાત્મક મુજબાથી વચાર્થ સ્વરૂપે થઈ શકતું નથી પરંતુ તેમની આરાધનો હમણા જમણાસ ૨ ૥ રહી ત અનુમાર વર્તન પ્રવાયી જ થઈ શકે છે અને તેથી જ આપણે જાવજમણ બધે થતા અસારનો દુષ્ણ થાય છે આચાર્યશ્રી રગિશ્વર-સુરિશ્ચ પોતાના અષ્ટમા આ જ વસ્તુનું વચાર્થ પ્રતિપાદન કરે છે

યસ્ય ચારાધનાપાય સંગામ્યાસ વ્યવહિ ।

યથાશક્તિવિધાનેન નિયમાન્ સમ્પન્નમ્ ॥

મુરૈચવચનાતદ્વદ વ્યાધેર્મથતિ સક્ષય ।

તદ્વત્ન હિ તદ્વાકવાદ દ્યય સસારસક્ષય ॥

ભાવાર્થ-વગી તેની આરાધનો-આગમોનો અભ્યાસ જ વચાર શક્તિ આચરણમા ઉતારવાથી અવશ્ય ફળ આપતો હોવાથી- (તેની) આરાધના-પ્રમા -કૃપા પ્રાપ્ત કરવાના એક માત્ર ઉપાય હેતુરૂપ છે

જેવી રીતે ઉત્તમ વેણના વચનથી અર્થાત્ તેના વચનાનુ-સારી વતનથી નજરો નાશ થાય છે તેવી રીતે મદારેવના વચનથી અર્થાત્ તેમના વચનાનુસારી વર્તનથી સસારમય નિશ્ચિત છે

ઉપર મુજબના પ્રાસ્તરિક વિવેચનથી સ્પષ્ટ થાય છે કે શાસ્ત્ર- ૧ ૧ ૧ ૧ અગિયારમોને ૧૭૬૧ રીતે દિતાવજ અને વચાર્થ ફળ-

છાડી જ નીચડે છે એ બિદ્ધાત ખ્યાનમાં સખીને નિવિદ્ધ દેશમાં નિવિદ્ધ સમયે જવાની અવેશા માર્ગાનુમારી મ્હી પશુ રાખે નદિ આવી એક સામાન્ય આચારી ભગ કગવાથી તેના ઘણા જ માન અને ભરકા થઈ જોવાના પડે છે ગાગીરિક પીંગ અણુવાગી રીતે ઝાંતી થાડ છે મગર તે અનુભવિ વડી પડે છે, યાત્રે રાત્રીસતાના કાલમાં આવી જવા નારાવાર ખુમારી હોગી રીતી પડે છે અવિન્યત જમમાં ગુ કુ રહેતુ છે તેની ક'પના પશુ થઈ રાકની નથો અને તેમો જ મીથ કાઈ દરિયો નદિ તે છેવટ નદીસનામન ૨ તે જૂન કરાની મહારીયો પશુ વાચ આચારુ પાનન જે જ અવસો પરમ ધર્મ છે એ તેને ચોક્કસ પશો વગમો ગકતુ તે આપણી પવિત્ર દુગ્ધ ૭ દંશ કે સમય પરવેતા મનાઈ જમને ન્યાની કાઈ ન મનાઈ કુકમથી પશુ મહત્વ આપવામાં જ માપડ પરમ દિત અને આત્મક-ચાલ રહેલા છે એ કી પામ જાનુ વેધએ નદિ

જે રૂપગના બનાવનનો બરાબર નજાર હોય

(૨૩)

પોતાના અને મીલના બગવાનપાતો કે નિર્દીનતાને બરાબર જાણીને તે જ આ દુનિયામાં ફારી થકે છે-આગળ વધી જો છે દુનિયામાં આથે બુદ્ધમાં ઉતરતા પહેલા પોતાના કમળનાં તેમજ સામાજીકના કમળના બુદ્ધમાં ઉપયોગી થઈ પડે તેવા સચ્ચા-સાધન સામગ્રી ભરકરની સખા અને તની લાચક સમિતની વિશિષ્ટતા, ટેકા, એવીરેતો વિમાનવાદક જહાઝે-ડીરટ્રોવરે-સખમરી-વિમાનવિનાસક સખ-સામગ્રી અને બીજા અનેક પ્રકારના સાધનો તેની મખા અને વિશાલક સમિત (Quantity & Quality) વોરેતો. ૧૦૧૪ જ મગર ખ્યાલ ધરવતો હોય અને તેવા ખ્યાલમાં પરિબુખ પોતે બગવાતો હોવાનું જણાવુ હોય તે જ

તેને યુદ્ધમાં ક્રુમન્યાનુ રીતનામત આ સનાદમર નબી રામય
 તેથી વિપરીત ક્રિયતિ જણાવી દીધી તેથી તેમણે નમન આપી સદાક
 કરી લેવી જોઈએ સમાન રીતે ઉપરનો સિદ્ધાંત દર્શાવે તે અર્થ
 થિત આ સર્વમાન્ય ગમી લગત જાણે જો કે દાનના વિશ્વ-
 વિમ્બના અવનવા સમાવાયેથી-મજે સૂતે પાટતા અતુલ્ય પ્રતિ
 ફળ અયોગ્યથી આપણને આ વિદ્યમા ધણ વધુ જાણવાનું
 મમજવાનું અને તેના ઉપરથી યોગ્ય જોવપાડ લેવાનું વાનું ધણ
 મગી રહે છે આવા જગત્પરત ભરખર-સહારક યુદ્ધસત્ત્વ નનમા
 અમાવારણ કુદિના ધર્મી કે તુલકશાવિદ્યાર-વિદ્યા ૧૮ વ્યક્તિની
 પછા ધર્મી ધર્મી ચોકમાઈપૂર્વકની અને ૨૦ ર્દદિ યુક્ત આગાહી અને
 અવ્યેતીપૂર્વકની ગણતરી મોટી ૫૦ છે અને આ સાન્ય સંયોગે અજ-
 રાયા અને અજુગ્યા જનાવો તથા કે રતી વસતાવરણ અમ્મમાતો,
 ભરકર બૂનો અને માફ ન થઈ શકે તેથી ચક્રનો તેમા મગજુમૂત
 ત્રાય છે આવા પ્રતિનિ દરજાગે મનુ શાના જીવનનો અને બા રોની
 કીમતના માન મિનમ્તો સદાગ નિપજવતા વિશ્વવિમ્બમા જેમ
 સ્વપ્નના બધા નની સર્વ પ્રમાણી ગણતરી સતત કરી લેવાની
 જરૂર રહે છે તેથી જ રીતે ૧૪ મેમ મનુષ્ય કે પક્ષની માથ
 વાગુદ્ધ કે દીવાની ગેજાગી મટના ઝમડામા ઉતરતા પહેલ
 પ્રત્યેક સમજુ માણુમે પોતાની અને આમાવાગાની શક્તિનો આધ
 નોનો-સામાવાબનો-ત રાગી વિવિધ ગુણુપોનો અગાધિથી વિચાર
 કરી લીધો હોય તો તેને પાઠગની પચાત્તપ કે વિમાસણુનો પ્રસન્ન
 ઉપધિત થવા પામે નહીં જગીયા સાથે બાથ બીડવા જતા આવી
 બધી બામતોનો વિચાર કરી નેતાની જરૂર છે આપણી રક્તિ
 આમથ્ય કે સાવન સામગ્રી ને-નેથી મુક્તિનો પૂરો ખ્યાલ કરા
 સિવાય હ ઉપરાતમુ મોટું સ્વરૂપ આપીએ અને સામાવાગાની
 શક્તિ-સામર્થ્ય વમેગેની નબી બોગી કોમત આકોએ તો ખરી

કોટાગીના વખતે આપ । પાછા પડવાના પીછે, ૬ દગરા ૧૧ ૪
 પ્રમ । માપી પડે અને પરિવાર-દાગ આમ જોસવો પ' પગ
 ના તેથી જીતી રીતે પ્રથમથી ૪ ૨૨૨૨ના જાતજાતના મગમર
 ખ્યાન કરી લીરો દોર અને જગર પૂરતી સાવચેતીપૂર્વક નમ
 લેવાની ટેવ પાળી દીવી દોર નો-ગોડી શક્તિમાં વધારો કરી
 તેવા પૂગતો વખત મગરો જોતી કિંતિ અને આધનમામથી
 સમય કરી તેવામાં વખતનો મગર મરવામાં આવે તો બાકમગ
 કે સામના માટે મોઝ તૈયારી કરી લેવાનું જાતી શક આ । મનતા
 સુધી પીડે નો પ્રમથ આવી પડે । દિ ૬૩ જામનમાં દોરી
 દિપ્તિપૂર્વકની જાનરી કરીને અમગ વધનારને ધારી જોતે કે
 વિગત મળી શકે છ આ । પગિજામ મદરથ ધમમાં અનુરક્ત
 સત્તર । પોતાના માર્ગાનુમાગીપણાને જરા ૧૨ દમથી શક ૭

જે મગરાગી તથા જ્ઞાનટુકોનો પૂજ-મેના સન્માન
 કરનાર લેાય (૪૪)

માગાનુમાગીના પાત્રીસલખતા પૈખીખીજા આંખા, આંખી ।મા
 અને જોડીસમા લક્ષ્યોનું વિવેચન ગતી વખતે આપને મળ્યું-પૂજક
 દિપ્તિથી માગાનુમારીને સિદ્ધાચાગ્રસમ મ ।ચારો પુરુષાના નામત
 કરાગ, અર્તિયિ સાધુ અને નીન જોતોને સત્કાર કરનાર અને ગુણો
 માટે પક્ષપાત ધરનાર તરીકે જાણી મયા અને આ ચોરીમમા
 અજુથી તેને મતધારી તથા જ્ઞાનટુકોનો સન્માર કરનાર તરીકે
 આગળ ધરીએ છીએ

તેને શાસ્ત્ર મુજબ શુભ દાય ૬ નાર કરાવનાર તેમજ તેનું
 અનુમો ન કરનાર પણ પુણ્ય ફળ પ્રાપ્ત કરનાર તરીકે મહાવ્રામા
 આવેન છે અને તે ધોરણે મનધારી તેમજ જ્ઞાનટુકની પૂજ-મેના
 મદાર કરનાર પણ પોતાના આત્માનું દવાલ કરી રહે છે વત

ધારી તરફ પૂજ્ય દષ્ટિ ધરાવનાર અનુદાન મયોગો ઉપસ્થિત થતા પોતે જ્યોતે મત ધારણ કરવા ાભાવનાવાગો હોઈ મન ધારણ કરવા ભાગ્યગાળી થા છે તેવી જ રીતે જ્ઞાન-વૃદ્ધની પગ અને સેવા-સહકાર કરનાર પુરના જ્ઞાનમા પણ ધીમે ધીમે વૃદ્ધ / થતી રહે છે અને પરિણામે 'નાનમ્ય વન વિગ્નિ' એ સૂત્ર મુજબ તેની વિરમ્ભ સામા પણ વધારા થતે હોય છે

ગુણુપ્રાપ્તક મિતિ સતેજ થતી જતી ત્યાર વિનય પુણી કીમત ઇક અ ા પણ ભગવાની હાર અને વિવેક-શુદ્ધિ બગાડ મનુષ્ય થઈ હોય તો જ મનધારી અને જ્ઞાન-વૃદ્ધની દુન-મેવા સહાર કરવાની પ્રેરણા થાય છે અને ત્યાર જ્યારે તેનો પ્રમગ ઉપસ્થિત થાય ત્યારે તે પુણ પોતાનો પરિવર દુઃખમાં કડીયુ પાડા પ તો નથી મામાનુભારીપણમાં ગાગળ વવતો પુરત તરત સરળ ભોલ-પોતાના વર્તકિચિત નાન માટે ષ્ટી પણ અભિમાન ધારણ કરતો નથી તે હમમા રાગ્યો પી ભતુરિના મળોનુ જ વિતવલ-રટણુ કરતો હોય છે કે -

यदा किञ्चिन् किञ्चित् बुद्धजास्त्राज्ञादवगतः ।

तदा मूढोऽस्મોति जगच्च मदा मे दयपगतः ॥

જોનશાસ્ત્રમા મુદ્ધમ્ વર્ગની કાગીમા મતધારીને પણ ઉચ્ચ ન્યાને મુકવામા આવે છે સામા ય રીત મોજ-સોખ અને વૈભવ-વિલાસમાં રામી-મામી રહેત જન સમ ભવેતો મોટો ભાગ- આ ભવ મીડા અને પગલવ કોલે દીપ એવી મનોભાવનામા જ અટવાયલો-ધુઅવાયેલો રહી અનેકનેક મહાનાઓ આગળ ધરી જોગી રીતે મન મનાવી પોતાની સાંખતનો ઘણો હલકો ખ્યાલ ખારી લઇ મત ધારણ કરવા માટે આગળ આવતો નથી પરમ આર્હતમકલ-ગુદ સમક્ષી શ્રી એલિક મંદારાજ જેવા નીકટ ભતી જના ચરમ તીર્થ કર શ્રી મહાવીસ્વામિના ઉપદેશામૃતનુ પાન કરીને

પણ કંઈપણ મત ધારણ કરવા ભાગ્યશાળી થઈ શકેલ નહિ એટલે સહજે અમણ સમય કે મત ધારણ કર્ષક દુષ્કર વસ્તુ છે અને તેથી જ મતધારીની મદત્તા વડી પડે છે. પક્ષિત્રી વીગવિગ્નપણુ પણ ચતુરત્રની પૂજામાં જણાવી ગયા છે કે —

“ત્રિ નિતે પ્રશ્નમ કરોતે, ઈન્દ્ર મહામા બેસે ॥ મરે પાગ આ રીતે ઇન્દ્ર મહામા અને સ્વર્ગના દેવા પણ મતધારીના પૂજા અને સમાન કરનાર હોય છે તો પછી માર્ગાનુસારી સામાન્ય મુદ્દાએ તો મનના ના પૂજા હોવા હી વિશેષ આવશ્યકતા જણાવે છે

મતધારીઓ અને જ્ઞાનદક્ષની પૂજા-મન્માન અને જ મત મરવામાં આપો કંઈ પણ રહી આપી દેવાનું કે સુમાવવાનું રહેતું નથી પરંતુ મેં આ બીજી રીતે કંઈ કે કંઈ મેગવાનું રહ્યું છે મહાદા મહાન પુરોહીતી મેના-ચાકરી કહી પણ નિર્ભય જતી ॥થી સત-મતાત્માની કૃપા માત્રથી ધારી વખત આપણે બેઠા તરી પાડે છે ॥૧૧ છે અને રહેજે સાધ્યની મિત્રિ થઈ જાય કે તો પછી તેમાં પાડી-પાની શા માટે ॥૧૨ જ્ઞાનદક્ષની સાથે વરસોનો-જીવનૂં પાંચ અનુભવ ધરાવનાર ને દુહોને પણ તેમની ક્ષામા મોકલે અને મુખી રામ

જે પોષ્યજન (કુટુંબ-પરિવાર) નું યથાચોગ્ય પોષણ કરેતો હોય

(૧૫)

કુટુંબવત્સલ પ્રત્યેક મુદ્દરની પ્રથમ દરજ્જાની આવશ્યક જવાબદારી અને પશ્ચિત્ત કરજ હોય કે તેજે-પોતાના ઉપર આધાર રાખતા પોતાના કુટુંબની જનોનું ભરણપોષણ કરવા માટે કમે ॥ પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ. આ પ્રકારની જવાબદારીનું યથાર્થ ભાન ન ધરાવનાર જો તે યથાર્થ રીતે અદા ન કરતા પુરૂષને મનુષ્ય તરીકે ગણવો કે કેમ તે જ એક મવાવ થઈ પડે છે ત્રિપથવામ

નાની તૃપ્તિ ખાતર સમારંભવદારમા મશગુલ રહેતુ-ભોગોપભોગ
અને વિનાશકાંતિ ॥ સાવનો જીવા કર્થે જઈ તેમા રૂપાપચ્યા
રહેતુ-ભોજ-જોખમાં આનંદમગ્ન રહેતુ-પિડ-પોષણ વૃત્તિને નિગ
કુમ રીતે જ નાવલી અને પોના ॥ જ કુટુંબી જનોના ભરણ-પોષણ
મટે તત્ત્વ બે રમર રહેતુ જગર તો તેમને નિરાશા ગિચ્છિતમા-જન
સમાજની આ ઉપર ડાડી દેવા એ સમજુ અને વિવેકી પુરો
મટે મનાવે કનક અને પાપરૂપ ગણાવુ જાઈએ

સમાજ જ્વલ રમા પગ માડતા પડવા-પગિષ્ઠિત જીવન શરૂ
કરતા પગેના ૧૦૦ મનુ જે પોતાની કમાણની શક્તિનો અવ
દરજાને જાણ કરી નેજો જોઈએ મહામુલી તે પથ પેતાનોજ
જીવન-નીવાદ રવાની પુરી તામત હોય નહિ હતા મવિશ્વનો
વિચાર કર્યા સિવાય સસાર-વ્યવહારમા ઝપનાવવુ તેનો કઈ અર્થજ
નથી કેવળ મિત્રાવૃત્તિથી નિવાહ કરનાર મનુષ્યોને તો બાલ-
મચ્છાની મદિથી કવચિત્ પોતાનો શિક્ષાકૃતિનો થવા સાગી રીતે
ખીલવવાની અનુજ્ઞતા થઈ પડે છે પરંતુ જેમને આ રહેલ જીવન
ગુજરવાની ભાવના હોય છે તેઓએ આ ૧૧મમાં પ્રથમની જ
પુખ્ત વિદ્યા મ્હી સેવાની જરૂર છે

નિરવધી-આગસુ મેમર-આધનગીન મીગમ્હાઉ બાહ્યોગે ૧૨
જીત જીવનનુ સાદમ ખેડુ જાઈએ નની ભવિષ્યનો વિચાર
કર્યા સિવાય આવી પડતી જવાબદારીનો કષ્ટક ખ્યાલ કર્યા
સિવાય તેમના તરફથી આવુ સાદસ બે વામા આવે તો તેગ
સમાજ ઉપરજ બોજારૂપ થઈ પડવાનો અને સામુદાયિક મર્ગમાઈમા
ચલિ થવાનો ભર રહે છે કટુંબના આગેવાનોને મથે પોતાના
ખાજામચ્છાનો ની તેના ઉપર જ આધાર રાખતા અથવા કટુંબી
જનોનો ભરણ-પોષણનો-જરૂર પુલી તેમને કેવલથી આપનાનો-
તેમનામા સરકારો રેડવાનો જે બાંકે બોલો ગદ્ગદ હોય છે તે
અસંભવ વધન કરવા મટે તેજે પ્રયત્નથી રહેતુ જોઈએ

અવિભાજ્ય કુટુંબ જીવનની પ્રથા (Joint family system) દેશ-મગના પ્રભાવે પદગતા મરોગોના મળે-નકે અંગે જિન-જિન થતી જતી લાવાથી દરકસરપૂરકના જીવનની લાભ આપણે ગુમાવી ગે. છીએ અને ગે-જા દુઃખના અગીનતો (members) ધમાકે ભરી અર્થે ધ. દૂર જુદા જુદા થયે વનતા લાવથી કુટુંબીજનો પ્રત્યેની વાતસલ્ય દૃષ્ટિમાં દર્દી ધગડા પડે નવ્ય છે પરંતુ તેની મિથિન અનિવાર્ય લક્ષ નવાની લીધા સિવાય બીજે કંઈ ઉપાય નથી કેવળ સ્વાધ્યા-પીડપાવણાનિ ઉપાદય નવમપૂવઝો અકુશ નામવામાં આવે તો અમુક કુટુંબની જોડા વસ્તિની રારી કમાણીના વ્યાસ અવકુશની જોડા રજુ મળી શકે અને જીવનનિવાસનો નામ સહેનાઈથી હિંમતી મોકાવ. પોતાની સાધનસંપત્તાના પ્રમાણમાં પગપગાર પરાવલ્લ ગુનિથી અવગરી ન-રાધન ભવજી-નોત્ત વ-શસ્ત્રિ મંદ કરતા હવુ તે તો તનન અદિધ માગત છે ન તથો ધાર્મિક નગરે પુણ સવમમા વધારા થતા અમાનમા દીર્ઘ અને પ્રસાસા કા જુ ધઇ રહે છે પરંતુ પાતાના કુટુંબી જોડાની ગિતા રાખી જીવનનિવાસનો પ્રમથ કરતા ગદ્ગદુ તે કેક અકિતની પરમ મામાજિક ફરજ ધઇ પડે છે અને તેની ફરજો ખાસ જવાબદારી વાળાએ કે જરૂરે મળતી નેઈએ આની જવાબદારી અ. કરવામાં મરિસ ગદેનારને મામાનુસારીની અણનામા કરીપણ મખી મમાવ નહી.

૭ દીર્ઘદર્શી હોય

(૨૬)

નૂતનમગના ઐતિહાસિક જનાવોજી જરાગર અખ્યાસ કરી તેમાંથી રેળવી લેવા જાણતા બોધપાયા નજર ર. મખ મખી, અવિષ્કારગતો પણ દીવદશી નજરથી ચોખુ ખજાન કરી, જરૂર પૂરતી ગણતરીપૂરક જીવન-વવહાર ચાલવનાર પુરખને જનતા

૧૧૧૧ અનુપાસી મુદેરીમા ફરી ૫૧ નો નમ ૧ ઉપગિય
 તો ૧૧૧ આ નવનુમા પ્રતિભર જમાનાના-મન યજે અવનરા
 ધટા પામતા સમયમા પોતાના વમવન્યાગી જગ્યાના આ
 મુજાની અરજ જાતા જાણે તરુ નજર રાખી દગોઈ
 કારની પ્રતિ સર કરનાર પુરુ તંની પ્રતિમા જર્મને નેરી
 તેદ કે મફતા મેગી સકતો નથી આધુનિક અમયમા રેફે-
 મેન્ડ-અરોપ્સેન-રીમગ વોગ પ્રતિભય બાપાર-નવન ૥
 સાધનેથી તેમજ દપાસ જવદાર ઉપરાંત, તાર-ટેરીફાન અને વાવ
 લેસ ત્યા રેડીંગની મદ થો દરસોઈ દેસનો દુ-૨ નો પ્રદેશ દુર્ગ
 માના દગોઈ અન્ય પ્રેમ સાથ જોડતો જાવ મર્જાન અને સપર્કમા
 રહેતો જાવ છે અો વતમાન પનોની મ દો તે મજ્જતા અને
 અપર્ક જોના દો સુધી કાવમને માટે અસર નાશ જાવ પડે છે કે એ
 દેશમાં જાવતા જાવો પડેથી જાખી દુનિતાતરમા દુક દમા
 માજ માજ ઉડે છે અને અમુક પ્રેસની જાવરમા રવર્નતા દમા
 અમર નીચા જાવની અસર, તગાવમા ફેફરામા આવેન નામે સરખો
 પથરનાના મોટા વગુનો નીપજવતો તે વગુલો તગાવની પાગ
 પથ ત પોચાગી દે છે તેની માફક દુનીયાજ ની જાવરો ઉપર થઈ
 રહે છે આપારઉદ્યોગની જાવનમાં તેમજ તાજકીય જાવનમા
 અમુક દેશમા જાવતા જાવ-સુચક જાવો મીથી વા આકકતગી
 ગીતે અન્ય દેશમાં તેની જાવની-ઓછી અસર ઉપજાવ્યા સિવાય
 રેતા નથી અરે તેથી માસ કીરી આતુ જમાનામા મોઈ સારા
 મોટા ધધામાં રોકારેવ કે ઉચા હાહાની નોકરી કરતી નકિતો
 આરે તરુ નજર રાખી દીર્ઘદિવસાથી કામ લેવાની જરૂર રહે છે
 દીવ દિગી કામ જનાર પુરુ જ ધધામા રાજીવ
 પ્રેમા દેશદિતના કાર્યમાં, માત્રિક પ્રતિમા કે તામતમા
 નેઈતી દેતે મેગી રહે છે આજકાલ મુચિત દિવિવાગા માટે
 તો કામપણ પ્રેશમાં મોગ જાવ નથી આ વિષયમા લામી

નજરના અગ્રા માં ઉપાસી થઈ પડે તેમ નથી પરંતુ દીર્ઘદિ-
ના ઉપયોગ માટે જિજ્ઞાસા વાતાવરણ અને પલટાના નોનો પદોથી
પગલાં માટે, જિજ્ઞાસાકાંક્ષિ જન્મ પૂરેપૂરી ખીનતાની નજર છે અને
તેની વિચારશક્તિ પીઠ અનુભવી રા પુરો રા સર્ગથી અને
વિચારના વાચા અને મનથી જ ઉદ્ભવેલી સમય છે દીર્ઘદિને
પોતાની મનશ્ચુરિયને અને મનજને રંગ તરીકે આપી પડ
પરંતુ તેની તકનીક પરિભ્રામે થાતી મનનાવન અને પાસાથી થઈ
પડે છે દરેકાઈ માટે કાર્યનો આગમ કા જેવા મુલ-વિચારનામ
અભિમે દાષદષ્ટિપૂર્વક તેના મુલ-દાષ નેમા સભવિત રીતે ઉની
થતી મુરદેનાઓ અને તેના ગતિમા માટે । ઉપરે મુ નયમથી જ
મિત્ર । કી સવાની જરૂર છે તેવા માટે પણ પ્રમ ના મહમ
વિચાર મિત્રા માટે પ્રકૃતિમાં મુદ્દાવદામા આપે તે પાળમા પા
વખત પાનારો પ્રમ । આવી પા ડ દીર્ઘદિથી તાલ્ય વિચાર
પૂર્વક કામ કરવા ડિ દેવવાગો મનુ ર આમા વ જ જેને માટે રોમ
માર્ગરોન તેમજ સનાદ-મુચના નાવવા રોમ આશ્રય થાન થ
પડે છે આકેતો-મુરદેલીઓના પ્રમગે તે રી રીમામલ બરા માર્ગ-
દરક થવાગો । તે રી છે

મમાજ-મમા કે મમ્યાની મુ । પણ આશ દીર્ઘદિ પુર-
પેના દાયમાં મુનાનું જ મનાદમર નામ છે માવા દા જોને
હીરે મામા મુસારી મુદરવોને પામુ અ જ જા સાથે રી દરોધામુવ મુ
અન મુલ વાન હોવાથી પોતાનો ઉપન-અન-અ નતાથી રાર
પા રી માટે દીર્ઘદિપણના મુલની ખાસ આશ્રયતા છે

ને નિનેદા-વિવેકી હાય

(૨૭)

દરેકાઈ વિચાર મામાન્ય જ્ઞાન જોઈએ તેટલુ ઉપરોની થા
પા નથી મુદ્દા તરીકે તે જ્ઞાન અવદાર કુલગે । પૂર્વક અના

વવા માટે અને જામેની નિષ્ણટકારી તથા માટે-જીવનને ઉપયોગી સર્વ વિચારોનું યથાગત વિશેષ જ્ઞાન આવશ્યક છે, તે સિવાયનું જીવન નીરસ અને નિર્વર્થક થઈ પડે છે અને જીવનનો પુરેપુરો લ્હાવો લઈ શકાતો નથી.

પોતાની પાસે મીના દરેક વિષયનું અમાધારજ્ઞ જ્ઞાન મેળવી તે વિષયના નિષ્ણુત (Expert) તરીકેની ખ્યાતિ મેળવવાનું ધ્યેય મુજબ છે પરંતુ જો તે વિજ્ઞાનુ આમાન્ય જ્ઞાન કદાચ ઉઠા અત્યંત અને નિષ્ણાતના મેળવી શકે છે અને તે મેળવીથી જીવન અવગતના જીવનમાં મારો કદ નહિ અને સુખવસ્થિત બનાવી શકાય છે પૂરતી મહેનત અને તથા અપરજા પ્રસાસથી પ્રત્યેક વિષયનું વિશેષ જ્ઞાન સુમારે થઈ શકે છે અને આવી મહેનત કે પ્રયાસ કદીપણ તને નિષ્ણા જતા નથી દરેક મનુષ્યે એક સંચારને ઉપાધિ મુકવી એક માટે જાણ્યું મને પ્રમા તજી શકે અને અન્યમ બાબે પ્રમા કરે. રહેનાર મનુષ્ય જ જીવન કમમાં આગળ અને આગળ રવી શકે છે અને વિજ્ઞાનના પ્રાપ્ત કરી શકે છે એટલું જ નહિ પણ વિજ્ઞાનના પ્રભાવથી તેની વીર્ય શક્તિ વધતી થતા તે વીર્યની ગણનામાં આવી શકે છે.

વિવેક સમિત વસાવના મનુષ્ય હોય-કોઈક-કનક-અર્જુન બદનામદ્ય વચ્ચે જરા જો પાડી શકે છે અને ધણી સરગતાથી પોતાના જીવન-કમ માટેના ચિદ્વાનો ઈચ્છી મગી તે મુજબ આગળ વધવા ન્યાસ કરે તો રહે છે.

વિવેકને નવ નિધિ ઉપગત લાભો નિવ બસુમ કરોને એના માટે જ ગજનામા આગે છે કે તે રિદ્ધિ-સિદ્ધિ આપતા નિધિની ગરજ સામે છે એટલે જ નહિ પણ દરેક પ્રમગે વિવેક પૂર્વ-તેના અગત્ય ઉપયોગ પૂર્વે તથા લેવામાં આવે તો લક્ષ્મી

અચળ—અર્થ માવનથી જે કાવસારના થઈ ગયે તેના કરતા
 સધારે આગ પ્રમાણમાં વિવેચી કાર્યમધ્યક થઈ ગયે લક્ષ્ય
 । ધર્મી વખત નિર્ધારક કે નમણા થઈ પડે તેનો અર્થ છે
 વિવેચકી કીપણ વધ્ય કે અચળ્ય થતી નથી । ધર્મી
 નુ સાધી સમતો નથી તે વડુ વિવેચી મુલાખ જતી અવ
 વિવેચકીને ને પમને ધર્મી રીતે મ ગાં અને ઉપમગક થઈ
 । સામાય રીતે ધર્મિક મનુષ્ય કરતા વિવેચી મનુષ્યની અચળ
 મગીમા થાય છે વિવેચી મનુષ્ય કીપણ પોતાના અપતો
 મથક થઈને નથી બીજાનું જીવનના કા (Unproduc-
) નામાં કે કેવળ કીર્તિનામની તુલિ નિમિત્તજ થઈવાતા
 । મનમાં પોતાના વાસપદ વેળવતો ઉત્તર ક તા
 । તેને અમથવે છે અને જરૂરી—અમાજ નિનારોડી કાવમા
 ના દ પતો અચળ કરવા માટે વિવેચકી દર્મજા પ્રેમજા
 મને ઇ અર્થ અર્થ—ટિ મગ—નેર કમસ જાને કરતા
 વાનાવત્યથી વિવેચી સજ્જા સરથા ના । હુ ગયે ન
 —અક્રિય સદુપોઃ । કરના મનુષ્ય ગતતા મુધી નીપણ
 થી હાલે નથી અમગ તો અમગ વિચાર મેલ મા મ । રીમા
 । મીનીન તે કીપણ મુમવતો નથી કમ । અવમમમા
 મ વડુ તેનું અવનવત અચ પુરો અનુમર હાં અને
 કીરપ થઈ પડે છે વિવેચી પુરુષાજ સારના અવનને યથાર્થ
 કે જ વાવો સકે છે અવનના ને ને તે કીપણ નિગકુષ રીતે
 મુકતો નથી પોતાના અવન—સ્વાતંત્ર્યમા ને । ના અવનવતાને
 । આપતો નથી અવનનુ ધાતરજ ને એવા રીતે ધાતો જતો
 છે કે તેો સવિચાર બાગેજ મુર । કે મુળીયો જામતો
 નો પ્રમ । આવી પડે આ પ્રમરના કુચકા મા નિમ્મરો,
 ય અવનની ખરી મોજ માણી નકે ઇ અને લીમતપૂર્વક
 । નજીક જઈ પળાયે છે

તે કૃતજ્ઞ-પોતા પાપ કરે ના ઉપમારને બાળના હોય
(૨૮)

જ્ઞોનારેન પ્રવિશ્યમિ યદુત્ત પ્રવિશ્યમિ ।

પરોપકાર પુણ્યાય પારાય પરપોન્નમ ॥

ભાવાર્થ-જે કરોગે પ્રવેશમાં મંદ છે તે કુ અર્ધા
મોક્ષમાં મંદીય-તે એ કે બીજા પર ઉપમાર કરવે એ પુણ્ય છે
અને બીજાને પીડા કરવી એ પાપ છે

ઉપરના ગદ્યના પૂર્ણ મોખી આપણે સમજી સહીએ છીએ
કે પરોપમારપદ્યથી મહાનુભાવ પુત્ર પોતાનું પુણ્ય જાળવવા
માટે જ પોતાની પરોપમાર કરી છલવાની શક્તિમાં રહ્યા પશ્ચા
ગહે છે જ્યાં દુર્જન અને ખન પુત્રો અથવા જોડોને દરમિયાન પ્રમારે
પીડા ઉપમારની પાપનો જ સચ્ચ કરી રહેલા હોય છે પરોપમાર
કરનાર સત્ગુણ પુત્ર માર્ગપણ પ્રમારના બાની અરે ॥ તાપ્તો
નથી જોતા ઉપર કોઈપણ પ્રમારનો ઉપકાર કરવા તત્પર થયેન
હોય છે તેની સાથે માર્ગપણ જાનનું આદુ કે કરાર કરવાની માયા
કદમા તે પડતો નથી સાચા કે કરારપૂર્વક માર્ગના ગામમાં કે
દિશાર્થે કઈ કૃત્ય કરવામાં આવે તે તેમાં ઉપમારની ભેગ માત્ર
મધ્ય કે સુવાર રહેતી નથી પરોપમાર માટે મંદીપણ સેવા થતા
નથી કે તેના બગાર-જાન બોલાતા નથી

અથ જો તેનું બહુ કરવાની બાબત પગમ ઉતાર ભાવથી
પોતાની પરમાય જ્ઞતિમાંથી ઉદ્ભવે છે તે તેને અમનમાં મૂકનાર
પરોપકારાય સર્ના વિમૂલ્ય એ સતજો-મહાનુભાવોની વિમૂલિ
પરોપકાર માટે જ હોય છે એ સતજો રાજર ખ્યાન રાખી-પરો
પમારપરમાય પુરો પો પરોપકાર જ્ઞતિને પરમ ધર્મ-પવિત્ર કરજ
અમ-ને જ પોતાની પ્રજ્ઞતિમાં આગળ ધરે જાય છે તેમનું તે એક
પમારનું ચસનજ થઈ પડે છે જ્યાં વીરણ સુખમાં કરાવી પાચનામાં

પરમ્પર છે એ જોડે પદોપમરૂપિને ખામ ય્યાન અપાયે નહીં આમ
જ્યાં પણ જોડેને મર્યાદા ઉપકાર કરવામાં આ રો દોષ તેમની
એક સામાન્ય મનુષ્ય તરીકે પણ પવિત્ર દુરુદ છે એ ઉપકાર કર-
નાર મનુષ્ય તરીકે તેમણે કૃતચિત્તા જનમરી સાખની જોડે જોડે ન
કે પાતળ પર કરવામાં આવે ન ઉપકારો દુવનમર મમગતપદમા
ગતગી મળી, ઉપકાર કરનાર તરફ આખરની ઋતિ દગાવતા રહી-
પ્રસંગ મળે તેનો વધારાશ્રી મદતી વાગવાની તરપરતા અનુવરી
તેનું જ નામ ખરી મનના

ઉપકાર કરનારની પાસે શક્તિની-નિશ્ચયો સવાખાવની
અગી કીમત નહિ આકર્ષા-આશ્ચર્યના જાળના મગજ આજ
ગી, તેમા તેને શું તેટલો થય કરી નાખે-તે તો એની દુરુદ
દતી અગર તો પ્રથમ તેના ઉપર દુ અનેક અમરના ઉપકાર કરી
શુધ્ધો છું એ જોડે તેણે કંઈ વિશેષ કંઈ નથી એવા આગા-જોગ
આગેપૂર્વક ઉપકારનો અવગણના કરવી-તેને ઠીકી કાઢીમા મૂળ
રોડે તે એટલો કૃતચિત્તા દોષ છે અને તે દોષથી માથાનુસારી સજ્જનો
એકાં મુખ રહેવું જોઈએ ભૂખ્યાને અમ, તરખાન પાણી ટિંકાવના
ને આશ્રય અને નિરુદ્ધમીને કંઈ ઉઘોમે આપવાકર અનેક
પ્રકારના ઉપકાર કરનાર સજ્જનોની પ્રતિષ્ઠા જનસમાજમા વધતી
જાય છે અને જેના ઉપર ઉપકાર કરાયા આવે તે નિરુદ્ધી
પગથી કૃતચિત્તા થવામાં પાછો પડે તો તેની કૃતચિત્તાની કાગીમા જ
મળતી થાય છે (૧) અપકાર પ્રત્યે ઉપકાર (૨) ઉપકાર પ્રત્યે
ઉપકાર (૩) ઉપકાર પ્રત્યે અપકાર અને (૪) અપકાર પ્રત્યે અપ-
કાર-એ ચોંટીમા પ્રથમનો ભાગી એક અને ઉપકારમ ગણાય
જ તારે ત્રીજો ભાગી અપમાવમ ગણાય છે એટલે ઉપકારમા ભાવિની
અભિલાષા એવતા સજ્જનો કૃતચિત્તાપૂર્વક પહેલા કે બીજા ભાગીથી
નીની કાગીમા આવી જવું જોઈએ હિં પેતા પર કરવામાં આવે ન

ઉપકારના કેવળ અણુખરપણાથી સતોષ નહિ માની લેતાં-તેનું, યથાતથ્ય ચૂં વાક્ય કરી તેની ખરી કદર કરી જોઈએ અને તેના કદી પણ વિસ્મૃતિ થવી જોઈએ નહિ તેની ખરી કદર (નીમા) અને યાવત્ જુવ મગ્ગરણમાજ આપણી સજ્જનતા અને મહાનુભાવતા રહેતી છે

જે લોભપ્રિય-યોદ્ધા-નષ હોય

(૨૮)

જનમમુખનો પ્રેમ સપાન કરવા-લોકપ્રિય થવું-જન સમાજમા યોગ્ય પ્રતિષ્ઠા-આગર જાગવવા ગો કઈ ગેહની કે સામાન્ય વસ્તુ નથી જે મગીનનો મેનો ત્યાગ, પગેપાર પરાવણ વૃત્તિવાળો હોય પોતાના સ્વાધના ભોલે વગ નિસ્વાર્થ વૃત્તિથી અને સાચી સેવા કંવાની ભાવનાથી તન મન અને ધનથી પરમાય કંવામા તત્પર હોય-જનના મેવાભાવ અને ત્યાગવૃત્તિ જનનત હોય-રાજ્ય અને પ્રજાપક્ષ વચ્ચેના મવનણમા દુર્મેચા પ્રજાપક્ષે જ ઊભો રહેનારો હોય-પ્રુથામનખોર વૃત્તિથી પર હોય-સત્તી રીતિ ખાત્રી જવાની લાગણી ન વાવતો હોય-અમાજોત્કથની પ્રતે પ્રવૃત્તિમાં કડિયા સતન કરવા તૈયાર રતી આગળ પડતો ભાગ લેતો હોય-પ્રજાપક્ષ કે દેવદોરના મયમા કોપણ લેભાન ભાગ લેતો ન હોય-તેવો પુરુષ જ લોભપ્રિય અને લોભવનમ થઈ પડે છે અને તેવા મહાનુભાવની આલેવાની સ્વીકારી તેનો પડતો મોન ઝીનો લેવા તેના માટે પોતાના પ્રાણ પાથરવા જનમમાજ સવ । તૈયાર અને તત્પર જ હોય છે

રાષ્ટ્રીય મહામમા (National Congress)ની શરૂઆતથી આજમુલ્કિને તેનો દત્તિદાસ આપણને શુ સીખવે છે ? શુ યોધ-પાઠ આપણી સમુખ ગુરુ કરે ? આનો યથાચોગ વિચાર અને દીર્ઘ દૃષ્ટિથી વિચાર કંવામા આવેતો તરત જ સમજી શકાય એમ

છે કે આખા વસણ ધીકની કમાણી કરી યજ્ઞ-નાતાની ગળતા
 વિનોમા-મનામજાના પોટફોર્મ ઉપર આવી ઉજાસાટમર્મ
 લુરમા ૧૨ તેમજ અથપૂર્ણ અને પ્રચુર વિદ્યાના નરપૂર સામા
 લાના ભાષણો કરવા તૈયાર રહેતા આગેવાનો દેશાંતિના કામમાં
 મનસ્વ કાર્યશક્તિનો ભોગ માગની-પ્રત્યક્ષ યોજનાઓ પાર
 પાડવામાં-મેસાભાવ ૬ ત્યાગવૃત્તિથી આત્મભોગ આપવા તૈયાર ન
 હોવાથી-તત્ત્વ લુહ તરી આવા અને પ્રજાની દૃષ્ટિએ પ્રજાની
 નજરમાં તેમની પ્રીયતા ધી જતા-તેમને બુ મન ૩ ન ૬ નાના
 જરૂર પડે અને પરિણામે મહાસખને જન્મ તરત માત્રમા
 માય આપનાર મહાત્મા મનીજ અને ૨૧મ દર્શનતરી પતિ
 જવાહરલાલજી જેવા આગેવાનોએ તેમનો જગત ૧૧ મેશ્વરમા
 તેમની પ્રતિષ્ઠા ગોટની મધી જમાવી દીરી ૬ મા કામન તેમના
 પગમાં લીધે બુધાવસાનુ મન અમ જલ્પ-તેમની આગેવાનીની રી
 પ્રીયતા આપવાનું માપણી જેવા પામર મનુષ્યને માર્ગ દર્શાવ
 મકેન છે પક્ષમે ૧૧ કારણે વા તેમની ભાવનાની પ્રતિષ્ઠાથી
 આ રસ્તે દો નાજ જનાર પુરો તેવા આવાનો મટે મમે તેમ
 મહે છના પા તેમની તો પ્રિયતા અને નામન તમના પરમ
 આર્થશ્રેષ્ઠ જ જાતી નકાય તેમ છે

આવા મનુષ્ય પુરોલુ સ્વાગે મનુ મુ ૬ સનુ અપણા
 મારે મ્મ અસકલ માત્રી લખમે તો પડુ નમનુ પરમ મેવાતત
 અને ત્યાગમાનપૂર્વકનુ જલ્પનચરિત્ર મનુ મ મળી મારામે ના
 પ્રિયતા મેશ્વરમા તેમાં વધારે પ્રતા જવામા વ્યાપ્તિ પ્રાપ્ત
 પ્રતા રહેવું જોઈએ તિટ રિવેળી સમાજ મોટા રંગને તરતજ
 લુહો દાદો દબ-આ-મર-આની મેમાવ ૭ કેવળ જન-
 મનરજનવૃત્તિથી ધ મનુમપૂર્વક કામ ૧૧૦ ૧૧૦ સ્થુનપણાથી,
 ખાતી સમી પ્રીતિ ખાતી જવાની વૃત્તિ તો આમાનિત મર્મમાં ભાગ

લેનાર નિમિત્તની ખરી ખીમત આ નવયુગે સમાજ તરતજ આકી લેમે અને તેની ખોળી ધમાવને લાંબી મુક્ત નમારી વગે નહિ સમજ આ જોડતિના જમાનામાં હવે પૂર્વની મથળી નતા પરાપર પરાપરવત્તિ સ્વાર્થ ગદિત મેવામાં વગેરે સદ્ગુણોથી જ નોકપ્રિયતા મેળવી રહાય છે લોખ્પ્રવાદની આમે પુર મમ પ્રવાધી તો જ કાલ પ્રતિગ જામી હાય તે પણ ગુમારી મેસવાનુ થાય છે

આપણે ખુ લી નજરે જોઈ શકીએ તેની પ્રતીકીય પ્રવૃત્તિઓથી અજાણ રહી પ દેશી સંજ્ઞાપ્રતિઓના પદ્ધતિ નવી મુદાગના દ્વાયા જની ખુશામતખોરીથી કે જીજી રીતના પ્રવામથી નહોટા મહોટા ટાઈટનો અને ખેતામો મેળવનારની દીમત આજમાન પ્રત્યક્ષમાં પહેલા જેની રહી નથી અને તેઓ પ્રત્યક્ષ પ્રવૃત્તિમાં ધણા પ્રસો અતડા પડી જાય છે અને હેવટે તેમને દુકાન કે ઘરના ખુજે પડી રહીને જ મન મનાવવાનુ રહે છે આવા સંજ્ઞાનો દેશરોડી કે નજાદોની ની મક્કા સુની પલેની જતા અવકાશ નથી જન સમુદાયને મહોટો વિભાગ-વિવેકબુદ્ધિઓ-યોગ્ય કારનાનીપુર્વક ખરા ખોટા રૂપથી કુનેદપુવક પાગખી લેનારની માફક પ્રગટિતાથે- શુદ્ધ ની જાણનાથી કામ ખનારને અને દલપુર્વક આડ નર અને ખોટી ધમાવ કરનારને તરત જ પાગખી કા વાની શક્તિ ધરાવતો થઈ ગયેલો હાવાથી આ નવા યુગના જમાનામાં લોકપ્રિય થવાની અભિનાયા નેવનારને સારા પ્રમાણમાં અજોડ શક્તિનો જાતમહે નતનો ભોગ આપવાને તૈયાર રહેવુ જોઈએ સસ્તી લોકપ્રિયતા (Cheap popularity) ખાટો જવાનો વૃત્તિ ધારણ કરનારઓ-દહીંદુધમાં પગ રાખવાની વૃત્તિથી સામાજિક કાય મા જાગ લનારઓ પોતાનો મુલક ન્વાર્થ સાધવાની જલ્લતરીથી પ્રખતે નેહ કરનારઓ તરત જ ઉવાડા પડી જાય છે અને પોતાની રહી- રવી લોખ્પ્રિયતા ગમાવી બેસે ને દેશની ઔદ્યોગિક-કેમવળી વિષ

અક અને ગાંધિય પ્રતિભા અવરોધ C પત્ર પ્રનારાઓને પ્રગ્નના
દૃષ્ટિમા મર્ધ પણ રથાન મળતુ નથી લીંગડીના લીંગરતીઓના
સમાધાનના પ્રકરણમા આપણે ભલજ્યા આગેવાનો પશુ નન્ન
અરૂપમા-પુત્રના પત્ર જતા જોઈ શક્યા જોએ અને મર્ધપ્રાવના
વિશ્વમનીય પ્રગ્નના આગેવાનો આજે પ્દેનાનો પ્રગ્ન તરફનો બા
વિશ્વાસ ગુમાવી બેસી પ્રગ્નની નજરમા પોતાની બીમન કરાવી રથા
છે બાવા આગેવાનોથી પરમાત્મા જ પ્રગ્નો બચાવે એવી જાવના
આગળ કરવાની રહે છે આજીવન જન મમુલમા પોતાની લોક
પ્રિયતા દળી રહે એટલુ જ નહિ પણ તે વધતી જાય તરી C 12
જાવનાથી માર્ગાનુમારો ગૃહસ્થે પોતાનો ઝનપથ નક્કા કરી
લેવે જોઈએ અને તેમા કોઈ પણ પ્રમાત્ર તુટી આવવા દેવી જોઈએ
નહી. ઉત્તમ જાવનાથીય સકલ આગેવાનો જ નમ્મગજના
દૃષ્ટિપ્રદમા ઉચ્ચ રથાન મેળવી શકે છે અને ખરા લોક-
પ્રિય અને લોકવત્સલ થઈ પડે છે મત્રતમાજ પકિતજ અને
શર। શ્રી વગેરેના ઉત્તમ ક્રાંતીના જ્વલત દ્વાતા દેશના ઇતિહાસમા
સુવર્ણકરે લખાઈ શકે છે તે સૌ ક્રાંતના ખ્યાનગદાર નથી

તે લાજ-મર્યાદાવાળો હોય

(૩૦)

કેટલાક મામાન્ય જાણના દુર્ગંધો એના બધા આકર્ષક અને
મુખ્ય જોને ફમારી પાડનારા હોય છે કે જેમણે હાં નિશ્ચયપૂર્વક
પોતાનો દૃવનમાગ પ્રથમથી જ નિશ્ચન જમીન ઉપર જીભા રડી
પૂરતી સાવચેતી અને સાવધાનીપણાથી નક્કો કરી દીધેનો નથી
કોતો તેમને માટે અવા મીઠા દુગુણો એટલા બધા લપસાવી
તાનાત-અરકાવી પાડનારા થઈ પડે છે કે જો તેમને પોતાના
કેર્ય કુલના કુદુ મના ખ્યાનતનીપણા માટે જગપગ અધિમાન કે
પ્રેર ન હોય-જન સમુલમા પોતાની લાજ-મર્યાદા અને આજર

જાનની રામવાની ખરી ધરણ ન હોય તો તે માણસ દુર્ગંધની
ગંનામાં જેટલો બાંસ ફસાઈ પડે છે તેટલો રિયતિ વિવેક ઈંટાના
તુ ચિન્નિપાતા શતમુગ જલો થઈ પડે છે અને ભુદા ભુ । અંક
દુગ્ધોની પરપરામાં અન્વાર્ષ જાય છે

સામાન્ય ગીતે ગાનાંમક જાતિયો-અનેક પ્રકારના પાપોની
અનિદ્રા મોતની અનિદ્રા કરતો અનુભવ તેના પાસચરણુને-અધમ
વિચારો । દુઃ વામન ગો રામથી તેમજ વચનથી મમનમા મૂકતા
જાન જાન લગથી તેમજ જલ ગમુ । સો રીટગર બોલો લલો
પે તેના લગથી જ મગી જાય છે જા ગીતે-વચનથી અને
સરીરથી પાપમર્મ મગી અગી જનાર-ગુણથી ભાજ-મયાના
શા ન પા । દ ૧ । કે દૂર રહેનાર-સતાના પુણ્ય-બાળમાં
વધારો કરી કે જે જો મુખ-આકર્ષણથી પોતાના સદ્ગુણોમાં
વધારો કરતો જાય છે વાગી જાય । શરીરથી સવમ જાગવી
રાજનાર-શ્રીમ ધીમે નનગમમાં વૃદ્ધિ મરી વિચાર પુદ્ધિ રંગી
પોતાની વિચારસામ-મોગતિમા-વિચારમ । ધીમા-ક્રમેક્રમે
પરો દારી મેરી C-૨૬૫ ઉપજાવી શકે છે પોતાના હાથને
પણ એવું હાલ-જાવનાશીલ જનારી મરે છે તેની મો
વૃત્તિમા-દુઃખપાર અવમ વિચારોની ગુરુભાજ થતી નથી
અવમ ધીર અનુભવ પુદ્ધિ રીત અવમ વામનાઓને રીપણ અવમ
જ આપવું નથી

શરીર પુરુષ માટે દઝાર ખડાદુર રોકાવાને હાતવું જેટલું સમર્થ
છે તટવું સમર્થ દુઃખનાગેશ અને અવમવૃત્તિઓ Cપર જીત મેળ
વવાનું-મન ઉપર મન । જવાનું મરેડું નથી અને તેથીજ અજ
મૂત ગોમો થી અનુભવનું મોડા ૧ ૬ મન સાધ્યુ તેજે
સમસ્ત સાધ્યુ ૬ વાન ની જોગી

જન સમુજામાં મારી નિધ મરે દુ દન । પરી જલજ મારી
કીમત કર્ત જો તેના નાક અગાવી ની રોમ ની નાક

લક્ષ્મી જ પશ્ચા પુરો પોતાનું મહાવનન જાળવી રાખતા જણાય છે અને તેથી જ કોવત પ્રચલિત થઈ છે કે 'જ્યો મૂંઝી લાગે તેને નાનું મધુ રાજ' લક્ષ્મી કે રાજ-મયા । રતિ મનુષ્ય નાના અગર મોટા મન્યના સંસ્કૃતિની માફક ન ન સ્વતંત્ર હોઈ તેની અવતરના ધણી જાગે કેવળ સ્વચ્છ નામા જ પરિભ્રમે છે અને સ્વ ઠી મનુષ્યનું દુવન મુશુમાદના ડોળી કુમુજો ત ક ન મુ જાય છે લક્ષ્મીનીય યુવાન કે યુવતી પાતાના ઉત્તમ ચત્રિથી સમાનુ જાય સ્વ પડે છે તેને કદી રજુ જનમમાજમા સતાની જમાવની આજન-માન-પ્રતિ । મુખારી બેસવાનું પાતવનું જ નથી ને હમેશા ખીક જતાવના દોર છે કે મારા અમુ , ત્ય માટે જન મમા / સદ્ભાવ બતાવમે કે અસ્દ્ભાવ મતાવમે જન મમાજ તે પ્રારે મનુષ્યના કૃત્ય-અપકૃત્ય માટે એ નિર્મળ આગીમા છે એ ને ત શુદ્ધ અને નર પ્રતિભામ પા તા આત્માની મ સાર છે

મારા ખોટા કૃત્યો માટે પામનીશીનું કામ ન તા ની 'પવા ની જેને િચિત્ પશુ પચા નથી, જન મમ । ત્યા જા ન-મૂઝ અભિપ્રાય તરફ જે મનુષ્ય જે રંગ દોર છે તને / લાખા / કે મરા । જાવવાની જરૂર જણાતી નથી પરંતુ મા । નુસારી મૂઝ થને માટે તો બાવા સદ્ગુણની અભિવાર્ધ આનસ્કતા

જે વ્યાળુ હોય

(૭૨)

બધા વિશ્વવિખ્યાત પશુઓ જ લ જો મનુષ્યનો સદાર અને લાખોના જન-માનનો વિનાશ નોતરવા લુ । લુના યુદ્ધ સ્થળોના મોરચાઓનો વિચારપૂર્વક અભ્યાસ કરે ત્યારે જોઈ શકાય છે કે સંસ્કૃતિના અદ્ય અને પ્રમળ લોને બીરે ગાળુ દિગ્મા અને સદારનું જ વાતાવરણ મા-અવગારતી માફક લાવી દીધેલ છે આવો વેર સમામ દુનિયાનો એટલા મધા હોટક વરૂપમાં

રાજ્યકારણ અને રાજ્યરમણના વિચારો તેમાં આથ પુરે છે અને એક પક્ષ તરફથી આક્રમણ થતાં સામા પક્ષને પણ પોતાના બચાવ માટે અગર તો સત્ય સામના માટે યુદ્ધભોર્યા ગાવવાની જરૂર પડે છે ત્યારે અહિં સાનો મિદ્ધાત ક્વણ વચ પુસ્તભેનો જ શોભાડપ ની જાય છે અને ચારે બાજુ હિંસાનું વાતાવરણ જ પ્રસરી રહે છે અને વિદ્યાન વૃદ્ધિના આ યુગમાં વિદ્યાનનો ઉપયોગ પણ ક્વળ મહારક શક્તિને અનેક પ્રકારના ભરકર અને વિનાશક મજ્જો આ સારો ડી મદ્યથી મૂર્ખો જોમ આપવામાં થતો હોવાનું જણાય છે પરાનીન પ્રગ્ન પોતાના સ્વાતંત્ર્ય માટે આવા કોઈ યુદ્ધમાં જતરે તો તેને પણ આમન સામન ખુવારી નોતરવાની જ રહે છે

હિંસક યુદ્ધની આ પ્રકારની દુ ખદ પરિસ્થિતિ વચ્ચે અહિં સક રોવ કોઈ જુગ જ પ્રકારનું યુદ્ધ સત્યાગ્રહજગ કુનું અને કુશળતા રૂપ તેમજ નીકરતાથી આત્મભોગ અને બનિવાન આપવાની તૈયારી સાથે લડી શકાય છે તે તો આપણને મહાત્મા ગાંધીજીએ જ નરમર સમજાવ્યું અને શીખવ્યું અને અહિંમાના સિદ્ધાંતને કષ્ટક નવા જ સ્વરૂપનું નગ અને જોમ આપ્યું અને અહિં સાના સિદ્ધાંત ઉપર એટલું બધું વિસ્તારપુણ્ય ગહન અને પ્રચુર સાહિત્ય વિગાળ અને સત્ય શોધક દૃષ્ટિથી નીપજાવ્યું છે કે જેનું અદી વિવેચન કરેલું તે મારા જેવા અદ્યપદ માટે શક્તિ બહાનું તેમજ કષ્ટક અપ્રામગિક જણાતા તેના તરફ અગુનીનિર્દેશ કરીને જ સતોષ માનવાનો મંદ છે

જુદા જુદા ધર્મિક સપ્રવાયોના દુનનાત્મક અભ્યારીઓની નગરે જોઈ અહિં સાના સિદ્ધાંતને વધારે મહત્વ આપતી જણાય છે ઇના તે દૃષ્ટિએ પણ જોઈ સાધુ જ્યારે વીસ વસા દવા પાળી શકે છે ત્યારે જોઈ ગૃહસ્થ તેના સોગમા ભાગની જ એટલે સત્યાવમો દવા પાળી શકે એ મનિનાગ બી જણાતા દરજ્યાત રીતે આરબ ઝૂંમર ભના

કાર્ય હાથ ધરતા માર્ગાનુસારી ગૃહસ્થને સવા વસા કરતા વવાએ પ્રમા-
 ન્યમા ૬-૧ ના ૧ મિદાતને અનુમરવાનો અવગણ ગેને નથી તત્ત્વાર્થ
 સૂત્ર પ્રમત્તયોગાત્ પ્રાણવ્યપરોપણ દિસા ગે રીતે દિમાની
 વ્યાખ્યા કરે છે એટલે પ્રમાદ વસતાથી (જીવતા) પ્રાણનો ૥૨
 કરવો તેને દિસા કહેવામા આવે છે-આવી દિઆથી ત,૧ મુખત
 રહેવા પુગની ઉચ્ચ કાળીની અર્ધિ આ-માધુ જીવન ગુજરનાર માટે જ
 શમ છે ગૃહસ્થ કંઈક એવા મયોગમા જ મુખયેન છે કે તેને
 માટે તેની અર્ધિ ના અસકય છે સૂક્ષ્મ અગર સ્થાવર એટ દ્રિય
 જીવોની અર્ધિ ન ગૃહસ્થ માટે સકર નથી પરંતુ ૧મ જીવોની
 (જે હૃદય પાળીથી પચેન્નિય સુવીના જીવોના) જ અદિસા
 શમ છે તેમા પશુ ત્રમ જીવોનો સક પથી થતી દિસા તજવાનુ
 ગૃહસ્થ માટે સમ છે પરંતુ આગલ-સમાગલના કાર્યને અગે
 થતી દિસા તજવાનુ તેને માટે શમ નથી વગી સમ પથી થતી
 દિમાના જે એક પાડવામાં આવે છે નિરપરાવી અને સાપરાવી
 નાણીની દિઆ-તેમથી પ્રથમની તજ સમ છે અને આપરાધોની
 તજ સકાતી નથી કારણ કે તેને પોતાનુ તેમજ પોતાના
 સબધીઓના જાન માનનુ આતતાથીએથી રક્ષણ કરવાનુ
 જોર છે પોતાના કેસને સુખોના દુખનાથી જાણવવાનો દોષ
 છે નવની વાસ્થા અને સુને સારિતિ પણ જાણવવાના હોય છે
 આથી આગળ વલતા નિગપરાધ સ પતી દિસાના સાપેર અને
 નિરપદ્ય એમ જે બે પાડતા ઉત્તરોત્તર-ગૃહસ્થની અદિઆ સાનુની
 અદિસાના સોગમા લાગની ચર્ક ગન છે-કે ન જતાવેન જે બે -
 માયો ગૃહસ્થ નિરપેષ એટલે પિપગના ૥૨થી કે લોપીપણાયા
 અગર મરા-આમાદિ પિ દિગમા થતી દિસા સપેનાઈયો તજ શકે છે
 પરંતુ સપેક્ષ દિસા તે તજ ન તો નથી આ રીતે રીસ વમામાથી
 સોગમા લાગની-સ્વા વમે અદિસા પાળનાર ગૃહસ્થ વ્યાગુપણના

મુખને બરાબર જીવલીને તેમજ તેને દકાવી રાખીને પોતાનું જીવન
આનંદભરે ધણી સારી રીતે ગુજરી શકે છે અને અન્ય જીવો પ્રયે
દવાભાવથી વતતો સજ્જન પોતાનું આત્મસ્વભાવ સાચી મેં ૩

પણ સજ્જનનું હે વચ કાવતીનું બો મોના જેવું તેની
દૃષ્ટિ પણ ધણી વિશાળ અને વિવેકશીલ હોય છે સર્વ જીવો પ્રત્યે
તાની નજરથી જોનારો જ ખરેખર જોનાર કહેવામાં આવે છે
જાતમરુ મરુમૃતેષુ ચ પદ્યતિ સ પદ્યતિ-સહ જૂત-પ્રાણીને
પોતાના જ આત્મા તુ હ મજાનાર-જોનાર ખરે જાનાર છે
ગુમ મૂયાન્ મર્વજન્તૂનામ્-અર્થ પ્રાણીઓનું કયાજી આજો
જેની ઉંચે ભાવનાથી જ તેનું હે પ્રકૃતિનિર્મિત થતું જેવામા આવે
છે બીજાના કુખે કુખી અને બીજાના સુખે સુખી હોનારા મનુષ્યો
પોતાનું જીવન સાચું કરતા જણાય છે દયાળુ મનુષ્ય પુરો
નન, વચન અને કાયાથી કાષ્ઠપણુ પ્રાણીને કિચિત્ પણ નુશાન
કે વાની કાવના ભયતા નથી આત્મન પ્રતિજ્ઞાને પગલા
ને સમાચાર-પોતાના જ આત્માને જે જ ક્રિયાઓ પ્રતિકુલ અને
અનર મર્તા જાણતી હોય તેવો કેષ પણ ક્રિયા અન્ય પ્રાણીને
ખાવનું આચરતા નથી વિવેકપૂર્વકનો દયા-નુપ મનુષ્યન ધણી
ઉચ્ચ કોળીમાં મૂકે છે દૃષ્ટિથી પવિત્ર થયેન-ગદ્ ગદ્ જોનારો
પણ મનનાર મનુષ્ય નાના-નાના જીવજીવોની પાજ રહ્યા કે તો
તેષ પ રેદિત મનુષ્ય પ્રાણીને તે તે પોતાના આમનધુ નર્મ
જમમજે છે અને તેના પ્રત્યે દવાની નજરથી જ જતા રહે
આરા દયાળુ જીવજીવો અન્ય પુરોનું કયાજી જવા ઉપરાત
પોતાનું આત્મસ્વભાવ પણ સાચે સાચે માધના જાનાર છે યાજ
કે નાજ અમલારો પણ નિષ્પક્ષ ભુદિયો નથી હજી તેની ગુના
મરી દયામિત્રિત આય મે છે ત્યજ તેમની ખીમત જાતમાજમા
જી વરી પડે છે

દયાનીત-નિર્દય-ધાતકી મનુષ્યો પોતાના અપકૃતોથી દિન-
 રાત્રિ દિન લોકપ્રિયતા પ્રાપ્તતા જતા હોય છે ત્યારે જાગૃત મનુષ્ય
 માં પ્રમા મુદ્દતા આર્જવતા વગેરે સુચુરો પણ ખીનતા જતા
 ન છે અને મર્વ કાઢી તેમને માટે અતિમ માન અને મર્યાદા
 રૂપન થાય છે ભક્ત મિત્ર ગુલમી ભય પણ કદી ગયા છે કે-
 ના ધર્મકે મૂલ હે પણ મુળ અભિમાન ગુનમી દયા ન હોડીયે
 ન સમ ધર્મને દાખ

આથી અષ્ટ અમળય છે કે જીવનની સમગ્રતા અને સાર્થકતા
 માત્ર પ્રત્યેક માનનુસારીએ વ્યાપ્તો અને તેટલો વધારે ખીનવ-
 નાની જરૂર છે

અતિ માની નાનતમ જ્ઞેનચાત્કારોએ તેનું પુગલું મરતવ
 આપી નથી ઝીગૃહભગી, મૌનિક અને વિચારપ્રેરક ચર્ચા
 કરી છે તેથી પુલાહ જાણ આધુનિક અમલના જીવનમાંથી અભિ-
 માન અને ગૌરવ ધારણ કરે છે, પરંતુ લાય-રૂપનખોરી-મળા
 અભરોયા પ્રવૃત્તિઓ અને અઘાન-મરીન આધ્યોના લોની ચુસવાની
 વૃત્તિઓથી ખમ્મ તા આ જમાનામાં શાસ્ત્રના ફરમાનો ફેટને રજા
 આપને અનુસરીએ છીએ તે એક વિચારભીષ પ્રમ થઈ પડે છે
 જળાને પાળી પીનારાઓ મામે-ખાડી-મકાડીની પણ રક્ષા કરવાનો
 ફાવે રાખનાગ મામે-જા ફેવા આશ્વેષો થઈ રહ્યા છે તેનો આપણે
 કો પણ તાત મિતે વિચાર કરે છે? સાધુશા કમતા મોગમાં
 ભામની જ દયાના અધિકારી ગણાતા મુદ્દખનો મનુ જમાનામાં
 પ્રવતર્તી વા ફેટની નીચી મીમાં જઈ પટોચી છે? નવયુગના
 વિચારશીલ અને વિવેકી મુવાનો માટે અહિસાનુ આખુ નનુજ
 શાસ્ત્ર આજે અને કિરેશપુણ સારિત્ય પરમ કુશળતાથી રજૂ
 કરનાર અને તેને જીવનખર હીમતપુર્વક મન વચન આે કાવાથી
 આચરણમાં મૂકનાર મતાત્મા ગાવીજની અહિસાને મ્હં ફાગીમાં
 મકલી-કેના વસાની ગણવી?

તે સૌમ્ય પ્રકૃતિનાળો હોય

(૩૨)

સૌમ્ય પ્રકૃતિ-વાત ન્વભાવ-ગમે તેવા C ગ્રામ્ય મ અ ઉપરિચિત
થવા છતાં પણ સ્વચ્છ મનોવૃત્તિ-અડોન ચિત્તવૃત્તિ જાગવી રાખનાર
મનુષ્ય પોતાનું ક્ષિત જાગવવા C પાત તેની માથે મગર્મમા આત્મનાર
અન્ય પુરુષોનું ક્ષિત પણ આવી રીતે સારી રહે છે અને તેને જીવન
બલદારના માર્ગમા મની પણ અણધારી મુશી ૧૧ આવી પડતી તથો
અને મચિત્ત કષ્ટ મુશ્કેલી આવી રહે છે તે તે તેનો મહેનાછથી
પ્રતિભા મરી રહે છે

પ્રાણ અને પ્રકૃતિ નાવ ન જાય એ દલતમા ની તર્યાસ
સમજતો હોય તો દરેક મનુષ્યો પોતાની પ્રકૃતિ જાણવાની જ રાખ્ય
રાખવાની જેવ પુગતા મનોજા સાથે પાડવી જાએ અને તરી દેવને
સુખપદે વળગી રહેવાની પ્રકૃતિના ઔચિત્યમા નિ મની જવાના
પરિણામે જીવનમા કષ્ટ- અવરોધ પડે એ અસર આવી જાય છે અને
જીવનમા સાતિની જમાવટ થતા અને- સમુદ્ધરોનો પણ આરિનાવ
અવગમેવ થવાનો

સૌમ્ય પ્રકૃતિવાળાનું જીવન પોતાની આરે બાલુ સુખ શાંતિનું
અને ગાંધારનું વાતાવરણુ ખુબ કરતું હોય છે ત્યારે અસૌમ્ય
પ્રકૃતિવાળાનું જીવન આરે બાલુ અસાતિ અને કાવચિના જરાવા
રેવાની રહેતું હોય છે સૌમ્ય પ્રકૃતિ અને સાત સ્વમ જ્યાં મનુષ્યનું
મિત્રમ જા તેમજ પ્રત્યક્ષ મનુષ્યનું વર્તુલ વાલુ જતું હોય છે
ત્યારે દુર્વાળાનું ઉપનામ ધાગજી રતા મનુષ્યનું મિત્ર મ જ થતી
જતાં તેના ગિતિ-ચિત્તોનું વર્તુલ મનુષ્ય જતું હોય છે

સૌમ્ય પ્રકૃતિવાળો સત્જન સાતિપૂર્વક જીવનની નીડારા મનુ
જવતો હોય છે ત્યારે ઉચ્ચ સ્વભાવવાળો મનુષ્ય ઝડપીર અન્યાય
ખાતે અને રમકીલ તેમજ નિદ્રાપૂર્ણ જીવન ગુમ તો જાય છે

જલદ ઉઝરલાવવાળા મનુષ્યને કમળે કમળે અપશુકનજ થતાં જાય એ-તે કોઈ પણ કામ માં છટ સિદ્ધિ મેળવી શકતો નથી-તેમ વિરોધીઓની સખ્યા વધતી જાય છે અને તેની મુશ્કેલીના વખતે પણ તેને કોઈ સલાય કરવા બદાર પડતું નથી જ્યારે સાત સ્વભાવ વાળા મનુષ્યની ધિનિ તેનાથી નહીં રીતની જ હોય છે તે શાંતિ અને ધીરજથી રોતાના હરેક કાર્યમાં આગ્રહ વડતો જતો હોવાથી સહેનાઈથી ક્ષેત્ર મેળવી શકે જે ત્યારે જાય અને ઉઝર સ્વભાવવાળા મનુષ્યને પોતાનું કાર્ય પાર પાડવામાં ઓછ મુશ્કેલીઓ પડતી થતી હોય છે

સૌમ્ય પ્રતિભાવાળા સજ્જનની માન-પ્રતિષ્ઠા અને આનંદમાં વધારો જ થતો રહે છે-વખત જતા તેનો મનો દુસ્મન પણ તેને અનુજાય થઈ પડે છે અને તેની માથેના વેર-વિગ્રહ આપોઆપ ઝોળાઈ જાય છે અસાર સ્વદો ના અનેક અવસારોમાં તેને જોઈતો સાથ મળી રહે છે એટલું જ નહિ પણ તેની સાથે કામ પાનામાં સૌ કોઈને આનંદ અને મજા રહે છે તે પોતાનું જીવન મારી રીતે બહુનારી શકે છે તેનું મન પણ ઉજ્જવળ વડવા પડતા નથી અગર તો ચિત્ત ઝરત ધિનિ ભોગવતી પડતી નથી આપત્તિકાળ પડે તે શાંતિથી સાર કરી શકે છે તેને ઉઝા નીચા થવાનું કે ભારા બની જવાનું કારણ ઉપચિત થતું નથી ઉઝડું અથવા પુકોને તે આધાસન અને નીમત આપનારા થઈ પડે છે સુખ-સમૃદ્ધિના કાળમાં પણ તે ગાડા-બેનો કે વેવનો થઈ જતો નથી આવા અર્થ સદગુણોથી વિમુક્ત માર્ગાગીને જ થઈ પોતાનો જીવન વિભાગ માધતો આગળ રૂઝા જાય છે એ સદાગમે તેને સાધુ જીવનમાં પ્રવેશ કરવાનું મને છે તો તે સાધુ જીવન પણ પૂર્ણ મૂળનાથી પાર પાડી શકે છે અને તેને આલસ રૂપ બનાવી શકે છે

જે પરોપકામપરાયણ હોય

(૩૩)

પરોપકારાય મતા વિમૂલય - સત જનોની-મહાનુભાવ પુર
 યોની વિગતિ રેમર-માધન સપતિ પરોપકાર માટે જ હોય છે
 સદ્ગુણ સચ્ચ છે-વ મેના વસ્તો એક જ ગ્યત્રે ગિય રહેતી નથી
 એટલે બનીશ અને કલુષ પુરો પોતા પ મેના દ્રવ્યો પોતાને માટે
 સુપરોજ ના નથી આર તો દાન દેવામા તેને ઉપયોગ કરના
 નથી, તો પડી આખરે તેનો નાશ જ થયો છે જ ન, બોલ
 અને નાશ જે રવા ગત્તા જ લક્ષ્મી કે દ્રવ્ય અને સ્તન સપતિ
 માટે નિર્મિત થયેના છે

પરોપકાર પાત્ર સગર્જો હશેચાંકાઈપણુ જાતના જ રાની
 અપેક્ષા રાખ્યા વિનાન અન્ય પુરોગો દરેકાઈ પ્રમરે ઉપયોગી થઈ
 પ વાની-ઉપાદ કી રૂટવાની આવ નાખના લાય છે અને તેવી
 તક મળતાં કીપણુ પાછી પાની કરના નથી કાઈપ્રા પ્રકાર ની
 જડીયન પરાવના પુરો માટે તેમના દાર હમેશો માત્ર ખુલ્લા-
 અમગ જ હોય છે, કવચિત દ્રવ્ય કે માધન સપતિની વિપુનતાથી
 જે માર થઈ શકુ થી તે મેવાશાની-પુરોગોની જનમનેનન અને
 દાઈક આશ્રમનથી થઈ શકે છે અને ખરી જડ ના વખતે
 અર્થિક મદ કરતાં પણુ શુદ્ધ દંડના સેગભાવપૂર્વકની જાત
 મેનન અને આશ્રમન વ્યાધિગ્રસ્ત પુરોગોને ધણી ધણી રીતે
 ઉપકાર અને પ્રેરણા થી થઈ પડે કે આમ સમગ્ર સકાય છે કે
 દાનેશ્વરો લક્ષ્મીનંનની પરોપકારપરાયણતા કરતા સેવાશાની
 જનોની પાપમગ્ધપરાયણતા કર્યાગત વડી જાત છે વળા
 આપણા અનુભવો વિષય છે કે લક્ષ્મીનંનનો સ્વભાવ મધુમે
 વરુ કઈક મે રમગી અર્થ ઉપેક્ષાભાવ સેરતા હોય છે ત્યારે

સહાયી સન્નજન પુરષો પોતાના સ્વધર્મો અધુઓ તરફ તેમજ તેથી આગળ વધીને સમસ્તસાન્નજનમમીજ તરફ પણ ઉપકાર કરી છૂટવાની તક મોંઘતા હોય છે. ।

વિપુલ સાધન સપતિમા ગચ્ચાત્યા હેતા લક્ષ્મીનદનો અભિમાનમાં એવાઈ, પોતાના કુટુંબની જગેમા જ જ્ઞાન અને ઉપકાર કરવાનું ક્ષેત્ર સંકુચિત થઈ જતું હોય એમ માની લે છે ત્યારે, સ્ત્રેયાધર્મો - પરમગહનો એ સૂત્રનું પ્રતિદિન અનુકરણ કરનારા શક્તિશાળી પુરુષ-હદારચ્ચિતાના તુલ્યુષેષ કુટુંબકર્મ સૂત્રની ભાવના હૃદયમાં દોડતરી રાખીસમસ્ત જનસમાજને પોતાનું કુટુંબ માની ક્ષમ જન કલ્યાણુ માટે કંઈ ને કંઈ જેજનાઓ થકી અને તેને અમલમાં મૂકતા દષ્ટિગત થાય છે સમાજવાદના આ જમાનામાં તેવા પુરુષોનું જીવન જ સફળ અને સાર્થક થતું જણાવ છે સમાજની જેમ્પકઈ પડી નથી તે કહીપથ્ય પોતાના માન-આનુષ્ઠા વધારી કરવા લાઝમશાળી થઈ શકેતો મથી" પરોપકાર પ્રશયજના એ પોતાના પ્રવક્ત્રજનામાં પરમ વૃદ્ધિ કરવાનું મુખ્ય સાધન છે અને માર્ગાનુસારીના સાથ તરફ લઈ જવામાં તે ધનુ ઉપયોગી થઈ પડે છે - ૧૧૧૧ ।

મંત્ર પોતાના અનુભવ અને જ્ઞાન-વલવ તેમજ અસાધારણ બ્યવહારકુશલતા આગળને ઉપકાર કરવામાં ધારી રીતે ઉપયોગી અને મુશ્કેલાર થઈ પડે છે માર્ગાનુસારીના અકાળીસમાં યુજીની ચર્ચા ટ્રસજે આ વિષયમાં કેટલુંક કરેવાઈ ધનુ છે એટલે અહીં ધંધાર ચર્ચાથી પુનરેકિત દોષનો લખરહે છે જતા પણ વિપર એઓ ધંધો સમાજને ઉપયોગી છે કે તેના ઉપર જેટલું લખીએ તેટલું પૂરતું ગળી શકાયગમદિ - ૧૧૧૧ ।

મંત્રાન શુરુપોના જીવનચરિત્રો અને ઇતિહાસના અભ્યાસથી આપણને તરતજ જણાઈ આવે કે પરોપકારપ્રશયજ પુરુષા સંવેદક

દેહમુક્ત થઈ ગયા, છતાં પણ તેમની કોર્તિ—નામનું અને સગોમાથાથી દુનિયામાં તેઓ અમર જ ગણાય છે. કોઈપણ પ્રકારના જાતની કે લાભ મેળવવાની અપેક્ષા રાખ્યા સિવાય કરવામાં આવે ન પરોપ માની સુવાસ કદી પણ જુલાઈ, જડી નથી.

પરોપકારી, સત્કર્મનું જીવનતત્ત્વ હિતચેતર પરોપકારી શ્રેણીથી વિવૃત્તિ થયે તો હોય છે અને, પરોપકાર માટે નાની-સોની તક મળતા તો તેઓ કદી પણ નિરર્થક જવા દેતા નથી અને તેથી જ તેમનું માર્ગનુસારીપણું જગત જિંદ છે.

જે છ અતરંગ શત્રુઓનો નાશ કરવામાં તત્પર હોય

જેનું હિત, કષ્ટ-કોષ-સોલ-માન-ભાવ અને મત્સર એ ૭ પ્રકારના કુર્ણોને અતરંગ શત્રુઓની કાટીમાં ખૂંદે છે અને જીવન બચાવવામાં સફળતા મેળવવાની અપેક્ષાનરામતા પુરોવાથી જાડીને તે છેતરતું મુમુક્ષુ જોડીને, કોડીમાં ગણાતા સત્કર્મો માટે આ ૭ પ્રકારના અતરંગ શત્રુઓનો, સર્વથા નાશ કરવાનું પરિહાર કરવાની અત્યંત આતરણ્યતા જણાય છે. આ ૭ શત્રુઓના અતરંગ શત્રુઓની, દુનિયામાં એટલી બધી પ્રમળતા અને વિપુલ સત્તા જામેની જણાય છે અને ધ્યેની સિદ્ધિ માટે તે દરેકએ જાણી નડતરરમ અને 'તુલ્યકર્તા' જણાય છે તેમજ હિતમોત્તમ સદ્મુલોને તેઓ એવી બધા નીચી પ્રતિમા લાવી ખૂંદે છે કે દરેકને માટે વિસ્તૃત નિર્ણય લખી શકાય તેમ છે પરંતુ અતિશય લખાણુ ધર જવાના ભયથી સક્ષિપ્ત ચર્ચા કરવાનું જ માર્ગ વારવામાં આવે છે.

આજ શત્રુઓને દરેક-સાક્ષીનો વિપુલતામાં અસ્તિત્વ સમ્પાદન સુસત્તજ અને મહાદુર તેમજ મત્સરીશ્વર સૈનિકની મદદથી જીતી શકાય છે અને તેવા શત્રુની લોકાઓની નાશાવળી નક્કી લાંબી થવા સક્ષમ છે, પરંતુ ઉપર જણાયા મુજબના અતરંગ શત્રુઓને

સર્વાંશે હતના । વિરવા સુભગે જ નજર પડે છે આવા સુભટોએ
 બાત્ર માગીની મ કરતાં પોતાના અતરંગ બળ ઉપર જ
 વધારે મૂકવાનું હોય છે ઉત્તમોત્તમ સદ્ગુણોથી જમા થતું પુણ્ય
 બળ-અવમ વાળનાગા ઉપરના અખંડ કાળ-ધર્મોને દમન કરી તેને
 સ્વવડા રાખવાની શક્તિ અને પૂરતું મોળવળ ધરાવતા સંજ્ઞાનો
 સહેનાઈથી યોગ્ય-વસ્તુઓ અરો અતરંગ શત્રુઓ ઉપર જીત મેળવી
 શકે છે અને તેમનો નાશ કરવામાં સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકે છે

આ ૭ શત્રુઓ ઉપર જીત મેળવવા માટે યૌદ્ધિક પ્રાથમિક
 તૈયારીની જરૂર જણાય છે આવી તૈયારીથી સાધન-સામગ્રીનો
 યોગ્ય સંચય કરી-પોતાના બળાનગનો પુખ્ત વિચાર કરીને જ
 આવા દુર્લભ અતરંગ શત્રુઓ સામે ખુલ્લા યુદ્ધમાં ઉતરવું જોઈએ
 આવા યુદ્ધમાં સભાગપૂર્વકની-કુનેહ-રી પીઠેદક પણ ધારીજ
 નુકસાનમાર છે એટલે તેને માટે સ્થાન રહેવા કેવું જોઈએ નહિ
 ઉપમિતિભવમપચાક્રધામા ઉપરોક્ત ૭ પ્રકારના અતરંગ શત્રુઓ
 અનિષ્ટકુરુણો-અધમવાસનાઓ અને સદ્ગુણો અને શુભ વાસનાઓ
 વચ્ચેના નીપજા સમામનુ ધણ જ તનુપરી અને બોવદાયક
 તેમજ રસનરપૂર વણન ધણ જ વિસ્તારપૂર્વક આપવામાં આવે
 છે અને પદના સુભટો અને ગરીર યોદ્ધાઓને પોતપોતાના
 પદના અન્ય સૈનિકો અને મરદાની મદદ કરીને કેવા સ્વરૂપમાં
 મળી રહે તેમજ શ્વાત્મા ઉપર તેઓ બધા કેવા પ્રગમની ભુગી
 ભુગી બન્યા નીપજાવે છે તેમજ જીવ વિકાસ ક્રમેક્રમ કરીરેતે
 સાધી ૧૫૨ ૧૭ તે બદ્ધ જ અટકાવી સમજાવવામાં આવે છે

જન ૮ રીતે ડિગતા જ-તે પોતાનું બળ અતરંગ બતાવી શકે તે
 પદ્ધતિ જાની કેવા જાહેર કે જેથી પાછળથી વધાર તાત્પર્ય કે
 મુશ્કેલીમાં ઉતરવું પડે નહિ તેથી જ રીતે ઉપરોક્ત અતરંગ

શુભોને પણ તેમને પ્રાદુર્ભાવ થતા ૮ તેમને દામી દેના જોઈએ
આ વાતમાં જસપણ પ્રમાણ કે જે રમરી સખવા જોઈએ નહિ

વિવાહિત પાણીને ઉત્તેજા આપનાથી-વિવાહમકિતમાં
તદ્વીન થઈ જવાથી, ૮ મની અને ઇન્ડ્રાઓની વૃદ્ધિ થતી જાર છે
મમથી કોવની, કોવથી સમોદની મમોદથી સ્મૃતિવિભમની અને
મૃતિભસથી શુદ્ધિનાથ, અને શુદ્ધિનાથથી જ્વાતમાની બધી
શક્તિ મો હણાઈ જાર છે (જુઓ ભગવદ્ગીતા અધ્યાય ૨, શ્લોક
૧૨-૧૩) ૮

આ કારણે વિવાહમકિત ઉપર અને તેટલો કાપ મૂકવાની
અકુશ ગણવાની જરૂર છે વિવાહમકિત અનેક પ્રકારની અધમ
વાસનાઓને જન્મ આપી તેમની વૃદ્ધિ કયે જાર છે અને તેમને
તામે થવાનું થતા કુર્બૂતો અને અનિષ્ઠ આવરણોમાં ફસી જવાય છે
કુર્બૂતિ અને અધમ વાસનાઓની તૃપ્તિ માટે અનેક પ્રકારના જોખમ
અને સ્વદમ ખેંચવાની પ્રવૃત્તિ વધી પડે છે તેવી પ્રવૃત્તિ વધી જતાં પાપ
મનો પુજ અધુધારી રીતે વધી જાય છે અને જ્વાતમાને કુમતિ તરફ
ખેંચી જાય છે કામની તૃપ્તિ માટે ન કરવા યોગ્ય કૃત્યો કરવાની પ્રેરણા
થઈ કરે છે કોવને અવમર મળતાં જ્વાતમા પોતાનું બહુ પુણ્ય
દામી જાર છે કોવથી વિવશ થયેન આત્મા પોતે બહુ બહુ મર્ષ
૨૬ ૭ મને ૮ અને પણ આળી મૂકે છે તેને કૃત્યાકૃત્યનો મર્ષ
વિવશ રહેતા નથી મિત્રો કે સખધીઓની પ્રીતિ અને મરભાગ તે
શુભાવી મેમ છે એટલું જ નહિ પરંતુ શુભોની સખ્યામાં વૃદ્ધિ
કરતા જવામાં છે મળનાર વાળ જતો પીને પણ તેના મર્મમાં
બવવાનું કોઈ પસંદ નથી તેવી જ મીને લોભ પણ બીજી
કુર્બૂત પેદીનો પ્રેક મળાન કુર્બૂત છે વોખને વાળ નથી મેમને કે
લોખી મુરખને જેમ જેમ લાજ મળતો જાય છે તેમ તેમ તેના

લોભમાં એન કેન પ્રમદથી લાભ મેળવવાની વૃત્તિમાં વૃદ્ધિ થતી જાય છે અને તે કયા જાત અટકશે તે કંપી ચકાવ નથી તેના પ્રતિકાર માટે સતોષવૃત્તિનું અનુભવ પરમ સુખરૂપ થઈ પડે છે લોભી મનુષ્ય પ્રતિનિ વચાગ વાન મેળવવાની ઝંખનામાં પ્રવૃત્ત રહેતો હોવાથી શાંતિ સુખ કે આરામની ખરી મજાદલા તે બેનમીય રહે

■ જ્યારે સતોરી પુરુષ હમેસો આનંદની ઊગા ઉઠાડતા રતી, સુખ-શાંતિની મોજ માણતા હોય છે લોભવશાત મનુષ્ય ગમે તેનું જોખમ અને સાહસ ખેડવા તૈયાર થઈ જાય છે અને આખરે ખુવાર થાય છે, છતાં પણ લોભના ફાગ , કરી , સકતો , નથી એટલું જ નહિ પણ મચિત પ્રુષ્ઠમગ દારી જતાં અનેક દુષ્કર્મનું કારણ થઈ પડે છે આન-મદ અને મત્સર આપસઆપસમાં એક બીજા દુગુણી, વૃદ્ધિના કારણભૂત થઈ પડે છે અભિમાની પુરુષ પોતાનામાં અવતા ગુણોના પણ સદ્ભાવ હોવાનું માની લઈ જે તે ગુણોના અવિભાજ માટે, કાષ્ઠપણ પ્રકારનેક પ્રયામ કરવા માટે, બેરકાર રહેતો હોવાથી જીવનભર જે તે ગુણથી તદ્દન બેનમીય જ રહે છે અને અભિમાનમાં ખેઠાઈ-ભ-આડખર ખાતી, રેખાવ, કરવાની પ્રવૃત્તિમાં જ રમ્યોપન્યો રહે છે અને, કવચિત પોતાનું પોકા ખુલ્લું થઈ જવાનો પ્રસંગ આવી પડે છે, તો જો પોતાની, બધ સુધારી નહી લેતા પોતે માની બેઠેલા તેના કારણભૂત મનુષ્યો તરફ નાહકનો દુશ્મનાવટ બોલી કરે છે અને એથીમદ દુ ખ અને સતાપની પરપરા દોરી લે છે

ગર્વ અને અભિમાનમાં તણાતો પુરુષ પોતાના જળ અને શક્તિની ખરી કીમત આકવાની કની પણ દરમત કરતો નથી વાસ્તવિક કીમત ફ તા પ્રણી વધારે કીમત જ મા ? બેસે , છે જ્યારે પોતાના સામાવાગીના જળ અને શક્તિની ખરી કીમત દરતા ઓઝી કીમત આકવા તૈયાર થઈ જાય છે અને પરિણામે

બ્યારે સધર્મલુનો પ્રસંગ આવ્યો પડે છે ત્યારે ઘરમજનક રીતે
 પાંખે પડે છે છતાં 'પણ પોતાની ભૂલ સુધારી' લેવા તૈયાર થતો નથી.
 આવા આવા અનેક કાગળોને લીધે અભિમા તો પુરુષ પોતાની મુરા
 દમાં મદી પણ સફળતા મેળવેલા હોઈએ છતાં યદ્યપિ સમજી નથી અને
 પોતાની નિષ્ફળતાના ખરા કાગળોની અવગણના કરી, તેને માટે
 ભગતા મરજો આગળ કરવા ફાફાં માગતો જણાય છે. આવા અભિ
 માની અને ગવિષ્ઠ પુરુષો પરિણામે પોતે પાગવાર નુકસાનીમાં કિતરે
 છે અને પોતાના સહાયકોને પણ નુશાનીમાં ઉતારે છે. પોતાના
 જળ-રૂપ-કુન જ્ઞાન વગેરે માટે મ ધરાવતા પુરુષોની સ્થિતિ પણ
 અભિમાની પુરુષોની સ્થિતિ માફક વાંજનક જ જણાય છે. તેવી જ
 રીતે મત્સર ધરાવતો પુરુષ પણ પોતાની મુશ્કેલીન્યાનો વિચાર
 કરવાની પરવા કંઈ નથી અને અન્યના સુધર્મોની ધ્યાન કરતો
 રહી સદૈવ ઇર્ષ્યાગિરિથી બળથી ઝડપે જ રહે છે. કાંઈ કુબળે કંપુ
 કે સારે સંહેરમી શીકરની કહેવતને અનુસરતો રહી મત્સરપૂર્વક
 જ પ જનો ઉપર આક્ષેપ કરવા તૈયાર થઈ જાય છે, પરંતુ પોતાની
 પરિસ્થિતિ તરફ આખંખી ચાંમણું જ કરતો રહે છે. કાગળો જેમ
 ઘોંઘે માધી કા? સેની માફક આવા ઇર્ષ્યાળુ કુળનો, સંજનનોની
 મનગા મોજી તરફ જ મીટ મોટી રહેલા હોય છે તેમની વૃત્તિ
 મુખ્યત્વે દૂષભાંધી પુરો જોળી કાઢેલા તરફ જ દળથી હાથ છે.
 સૌંદર્યવતી સમને ખરી કીમત કદી પણ સમજીતી નથી આ
 રીતે આપણે જોઈ સંકેત એ પ્રમરના અતરંગ વનુઓ આપણા
 પવિત્ર આત્માને ઘણી રીતે નુશાન અને હાનિ કરનારા જ છે એકેક
 સર્વ સ્વતંત્ર રીતે આપણે યદ્યપિ જ નુકસાન કરીએ છીએ છતાં પણ
 એ સંતુષ્ટા અધી ગાથે કટ્યું અધુ નુંકાનિ પહોચાડે તે કદી ચકાવ
 તેમ છે અને તેથી જ સ્વઅમર જાગૃતિના સજ્જનને તેનો નાશ
 મેલા મોટે તરફ રહેલી ફરમાવે છે. આવી તંત્રપરતા જ અંત

વિમલ સ્મૃતિ શકે છે અને આત્મકલ્યાણો માર્ગ સરળ અને
જળા-જળ ખરાથી મુક્ત કરી શકે છે

જેનો ઇન્દ્રિયોને વગ કરી હોય

(૩૫)

સ્પર્શોત્તિ, સંનેદિય, ધ્યાનેદિય ચતુર્દિય અને શ્રોતોત્તિય
જે પાંચે પ્રકારની ઇન્દ્રિયોને વચ્ચે પ્રાણી જગત જળાવવામાં આવેલ
છે' એકેક ઇન્દ્રિયના વિવરણપાથી જીવ પોતાના સદાગો નોતરે
છે તો પછી પાંચે ઇન્દ્રિયોનું વિવરણ ૪૮૩ નું તુલ્યાનમરક
મળ્યું જોઈએ તેની કલ્પના સદેજે થઈ શકે તેમ છે

હાથી મત્સ્ય ભ્રમર, પતંગ અને હરણ અનુક્રમે ઉપર
જળાવેલ જુદી જુદી ઇન્દ્રિયોના વિવરણપાથી, પોતાનું જ્ઞાન
જૂની પોતાનો જ્ઞાન ગુમાવી મેમે છે તે રેક પ્રાપ્તિનો જવલત
દાખલો આગળ ફરી આપણને જાણવું સમજાવવામાં આવે છે
કે પાંચે પ્રકારના મનુષ્ય પ્રાણી મ્પય, રસના (નિહા) ધ્યાન ચક્ષુ
અને શ્રોત્ર જે પાંચ પ્રકારની ઇન્દ્રિયોથી થતા વિવરણમાં તફતીન
ની વિવરણમત જની નાં જો તે ફરેક ઇન્દ્રિય ઉપર સંપૂર્ણ
કામૂ રાખવા પૂરતું વિજય મેળવવા પૂરતું આત્મચીર્ષ ન ફારવે-
આત્મચીર્ષ ન ફારવે તો તેના જીવાત્માને જીવ આત્મચીર્ષ-આત્માની
અનત કિત્તો હાલે જવાળો-ગુમાની મેળવાનો જ પ્રયત્ન આવી
પડે

વિવરણનાની તુલિ ખાતર-જુદી જુદી ઇન્દ્રિયોદ્વાર જે
કઈ સુખ મેળવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે તે સુખ સાચું
મુખ નથી પણ મુખાત્મક જ છે અને તે સુખિત્વ-આત્માના
નિર્મલ-દાનના થી થતા પારમાર્થિક સુખ આગળ કઈ વીચારમાં
જ નથી સ્થિતપ્રજ્ઞ ની વ્યવસ્થા રતાકહેવામાં આવે ૩-જગદે

મનુષ્ય મનમાં જે તો મધી કામનાગોનો ત્યાગ કરે છે અને આત્મા
 તેજ આત્મામાં સદૃશ રહે છે ત્યારે તે સ્થિત-પ્રજ્ઞ કહેવાય કે
 નહીં । જે તો કામનાગો-વિના વામનાઓની તૃપ્તિ ઈન્દ્રિયો દ્વારા
 / નથી રહ્યા છે પરંતુ શરીર આત્મા દ્વારા ઉપર
 જન મેળવી મધુર્ભૂ મનોનગપૂર્વક ઇન્દ્રિયોને કામૂર્મા
 વધી મનમાં ઉગી વામનાનો ત્યાગ કરવા સક્તિમાન થાય
 છે ત્યારે તેને આત્માન મોજ તત્ત્વોના જનમે છે અને આત્માનક
 મિત્રાણ તેને બીજા કોઈ પણ પ્રકારના મુખ કે આનંદની કામના
 રહેતી નથી બાદ્ય શત્રુઓ ઉપર વિજય મેળવવાનું મુનય છે પરંતુ
 ઈન્દ્રિયોના મધુર્ભૂ ઉપર વિજય મેળવવાનું તથા જ દુર્નિય છે અને
 ને દુર્લભને તેથી જ તેમાં પ્રમા ના વિશ્વયનુ મુખ થઈ જાય છે
 અને સાધના તેથી થા લાભ પામી અગ્રણીત જ છે

ઈન્દ્રિયોને તે વિશ્વોભાષી મમેગી નવી-પાછી વળતી, વિના
 સ્થિતિ એ સમ ઓછી મી નાખવી આ મનમાં કેળવી મનને મનમાં
 લાવવું અને આત્માને તથા થયેના મનની શુદ્ધિયો ઇન્દ્રિયો ઉપર
 વિજય મેળવવામાં આવે તો જ વશ-વિનમ્રની કષ્ટ આપકતા કે
 તે મિત્રાણ વશ-નિયમ પણ દેશના કાય-કનેલગપ થઈ પડે છે

મનની ચચગતા- જગતા કરે કરો થા ના તો જ ઇન્દ્રિય જર
 મધુર્ભૂ વધે છે ઇન્દ્રિયોના જનથી મનની શુદ્ધિ કમે કમે થતી જાય
 અને મનની શુદ્ધિયો મેદાપ્રાપ્તિ કુલ જની રહે છે તપ-
 જપ જન-નિયમ તેમ જ દેહ દમનના અન્ય મન ઉપાયો મનની
 શુદ્ધિ વિના નિરર્થક જ છે ઇન્દ્રિયો ઉપર જીત મેળવા મિત્રાણ
 મેળ માન-માયા અને લાભરૂપી કષાયો જીતી સમતા નથી ઉપર
 જીતેલ કષાયો ઉપર જીત મેળવવા માટે ક્ષમા, મૃદુતા, સળતા
 અને સ્વેદાદિપ સદગુણોને પૂર્ણ સ્વરૂપમાં ખોલવાની જરૂર છે

અને તે મટે ઈન્દ્રિયો ઉપરનો વિજય થયો. મદદગાર થઈ પડે છે એમદ ક્રોધ ઉત્તમ ગુણને વ્યતીત થી ચુસ્તપણે વગમી રહેવામાં આવે તો તે બીજા અનેક સદ્ગુણોનો આકર્ષક થઈ પડે છે અને વખત જતાં સદ્ગુણોની ઈચ્છા-પર પરાને નીચળવો શક્ય છે આવા સદ્ગુણોને દમરી ખમવા માટે તેમને સારા પ્રમાણમાં ખીલવવા માટે મન ઉપરનો કાબૂ અને ઈન્દ્રિય ઉપરનો વિજય આવશ્યક જણાય છે (અને) માર્ગાનુસારી સજ્જન એટલે લક્ષ્યની સારના મટિ ઈન્દ્રિયોને વશ રાખવા માટે સ. ૧૮૭ મવત રહેલુ જોઈએ ઈન્દ્રિયોનુ દમન મનોનિમદ્ધ સિદ્ધિ તદ્દન અશક્ય છે અને મોર્ગાનિમદ્ધ અર્ણવ યોગની સાધનાથી જ સરથ અને સુતર બનો શકે છે એ જોતાં યોગનો અભ્યાસ અને અભ્યાસ આવશ્યક થઈ પડે છે શ્રીમદ્ધ્યાનકથનશ્રુત સત્તરમા શ્રી કૃષ્ણનાચક્રનુ સ્તવન આ વિષયમાં મનોનિમદ્ધની બાતમાં આપણુ ખામ ધ્યાન જોએ છે 'મનુ કીમત્રીન બાઝે-હો કૃષ્ણમ્ ॥ મનુ કીમત્રીન બાઝે' એ પંથી સર થનુ સ્તવન ખાસ વિચારણા માગી લે છે શ્રીમદ્ધ્યાનકથનશ્રુત મનની ઘિરતા ઉપરનુ ૫૦ પંક્તિ સાદત વિચારણીય થઈ પડે છે જ્યાં લગ આવે નરિ મ. ૧૬ મ,

તત્ત્વગ ક્રોધ-ક્રિયા સર્વિ નિષ્ક્રુણ, જ્યોગમને ચિત્રામ જમ લગ ૧

ઉપરાંત સ્તવન અને પદના અભ્યાસથી મનને કાજમાં લાવવાનો પ્રયાસ કરવાથી ઈન્દ્રિય નિમદ્ધ ને ઈન્દ્રિયોને વશ તપ્તરાનુ સુસામ્ય છે

અન્તિમ નિવેદન

શ્રીમદ્દેવમયગ્રંથાપ્રણીત યોગશાસ્ત્રના વાંચન દરમીયાન માર્ગાનુસારીના ગુણો તરફ લક્ષ્ય જતાં વાચકમજાવિભવનામાં પહેલાં ગુણ ઉપરજ લેખ લખવાની પ્રેરણા થશે અને તે લેખ

પૂર્વ થતા અથવા ગુણોના વિવેચનપૂર્વક લખવાનું મન થતા પાત્રીસ ગુણો ઉપરનું વિવેચન કદાચ મનાપૂર્વક લખવાની જરૂર નથી. આને તે પાર પાડતા અથવા હેતુ જોઈએ કે-ઉપરના વિવેચનમાં સહજ વાચકને કંઈ પણ પ્રભરની રૂઝિ-તુની કે ખૂબ થોડી જણાય તે તે તરફ ધ્યાન એથવામા આપ્યેથી તે સુધારી શકે જરૂર તજવીજ કરવામા આવશે.

પાત્રીસ ગુણો ઉપરના વિવેચનથી સહજ સમજી શકાય તેમ છે કે તેમાંના ધણા ખરા ગુણો માર્ગાનુસારી ગૃહસ્થ ઉપરાંત સામાન્ય રીતે સદ્ગૃહસ્થ અને મનજનની કોનીમા ગણાવાની અપેક્ષા રાખનાર માટે પણ ખાસ ઉપયોગી છે અને સુયોગ્ય સદ્વર્તનના બધારણ માટે (Character building માટે) તે ધણા જ જરૂરના અને ઉપકારક છે. આનું જમાનામાં ધર્મપસવનું અને ધર્મોદ્ધાર ગણાતા અને સંજ્ઞાનોનું જીવન હાથીના દંતો જમ દેખાડનાના જુ. અને ચાવસના જુ. દેખ છે તેની માફક ધર્મગ્રાંથોમાં અને જીવનવ્યવહારમાં કાર્યોમા કઈક કમનભણુ-નીરનિરાણુ જણાવુ હોવાથી અને સદ્વર્તનના બધારણ સળધમા કઈક આશ્લેષ મૂકતો હોવાથી, તેના પ્રતિકાર માટે યોગ્ય પ્રયાસની આવશ્યકતા સ્વીકારવામાં આવે, તે ગૃહસ્થીથી વિવેચનનું કામ હાથ ધરે. કે એટલે તેના વાચનનો લાભ લઈ સદ્વર્તનના બધારણ માટે આપમેં વધારાકિત પ્રયાસ કરના મહ જઈએ અને આપણી તમામ શક્તિને તે નિર્માણ જ વાળી લઈએ તો આ પ્રયાસ સફળ અને માર્થક થવાનો ખતોય લગાનું નથી. એ સદ્ગૃહસ્થ તરોકેનું સદ્વર્તન-કેવળ મિત્રનું જીવન સીડીય માનનામા સપાર-હિરોમના ૨૧૧૧૨૦મા આગિત કાર્યોમા દેખાદાર માટેના પ્રવર્તનોમા તેમજ ધાર્મિક કાર્યોમા પણ અનેતો બાંધ પાડનારુ થઈ પડે તેમ છે એટલું જ નહિ પણ હૃદયસિદ્ધિમા પણ તે વણુ જ મનમાર થઈ પડવા સભવ છે.

વત માન પરિસ્થિતિનું દીર્ઘદિયી નિરીક્ષણ કરતા સ
ચરિત્ર તિલ-સદ્ગુણનિધાની મનુષ્યોની સમાજો દેખેલાના
આગળ ધપાવવા માટે-આનંદને પૂર્ણ પાવવા માટે
દેખીને સમયમાં જોડી જરૂર છે તે ૧ જ પ્રથમ તો
દેખી ખરી કોઈની સત્તા નીતિમતાની ઉચ્ચ
વિષયી આપણી સમાજો દોટી બાગ, જોડતો બેસી ની
પડ્યો છે, ઉપરોક્ત પાત્રીતો શુભાશ મહત્તમ પાયાપ
માનવતાના મુખ્ય ગુણો-આવશ્યક સદ્ગુણો
બાળ વચિત રહેનો દર્શિત થાય છે કે અત્યારે ચારે
સમાજો ગમેલા સારવા માટેના તનતોડ પ્રયત્નો થઈ ગયા
સાચા મનવ ધર્મને તેમ જ યોગ્ય રચાને સ્થાપિત કરી
જહારથી ખીનવવા માટે બહાર દેશનાયો અને સમાજ
બાળી આગેવાનો સાચા હૃદય પૂર્વક વિદ્યારા અને પ્રવચન
સમમ પ્રયત્નો કરીને જરૂર અને જવા નિરીક્ષેનું કા
જ છે તેઓ તેમ જ આવિરત પ્રયામમાં મદદગાર ન
જો જ અન્યથા

ପଞ୍ଜି-ନିଆ-ନୟନ ସମ୍ଭବ୍ୟ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

સાન્યો જન

ਨੈਨ ਜੇ ਮੈਂ ਗਾਵਾਂ ਮਗਰ ਨੈਨ ਕਰੇ ਕਈ ਹੋਵੇ
ਪੁਰ ਉਪਾਏ ॥ ੮੫ ॥ ਚੰਦ ਮਾ ਚੰਦ ਨੈਨ ਵੇ
ਪਰਮ ਪੁਰੀ ਨੈਨ ਕਰੇ ਮਾ ਹੋਵੇ ॥

મહત્ત્વ ધરાવેલા રામ-જન્મ કીર્તિ, કમ-ગ્રામ જે થયે
જનન પાપમન નગન માત્ર શુદ્ધ સ્વરૂપ નિજ વતેને પ

સ્વાસ્થ્ય પૂર્ણ જો જાને, નય ગર્ભિત જન્મ વાગ્યા
 ૩ જી પરાય નય જો જુએ મોઝ જોઈ હે સાચા પરમ
 કિંવા મુશ્કેલી જો જાનાની, જાન જાન અપૂર્ણ,
 ૪ જો ગાંઠોની નાની, પદ મો ગમતી જુની પરમ
 ૫ પરિણતિ અમલી કરી માને દિરિગ જાં વેનો
 ૬ જો જોઈ કહો કયુ પછીજે એ નુરખમે પડેનો પરમ
 જો જોઈ જાવ-ગતિ સમમાર્ગી રોવસાવન મઠીરો
 નામ વેષ સુ કામ ન સીએ, જાવ ઉદ્યમે રહિયે પરમ,
 જાન સમ્પદ નર માવન સાવો, કયા જાનકી દામી
 કિંવા કમલ ધરણ હે મમતા યાની જે મે દામી પરમ
 કિંવા ખીન જાન નહી કમલ કિંવા જાન ખીનુ નાહિ
 કિંવા જાન દોઢ ખીનન ગદગદ, જો ૦ લક્ષ્ય જામાડી પરમ
 કિંવા મગનના પાદિર નિસન જાન રક્તિ જલ જાલે,
 સદગુરુ ગ્રીષ્મ સુને નહિ કમલ મો જન જનતે વાગે પરમ
 ન વ જુદિ જનમે પરિણતિ હે સમ્પદ સૂત્ર કી કની
 જો જસ વાં વટે ઉતરીકા જો ગા જન્મ યમી પરમ ૧૦

૧ સ ખાવો — મહાભાજને અત્યંત પ્રિય સુપ્રસિદ્ધ જનન
 'વૈષ્ણવ' તો તેને કહીયે જે પીઝા પગલ જાણે ૩
 ૫૦ કુખે ઉપમાર રે તોયે મન અતિમાન ન માણે ર
 ઉરોક્ત જાનન ગેટુ બધુ રસિક યોગ્યન બોધક સર્વ
 માન્ય અને તત્ત્વમ મમત યત્ન પડ્યુ ૬ કે દરેકોઈ વર્મનો અનુયાયી
 'વૈષ્ણવ' સ ની જગત્તે પોતાના સમ્રાટ જાણે ૭
 હાતયે રાણી રાકતો નહી

૨ જાન કિયાગ્યામ મોહ ૧

માનવધર્મને પદ્મવિત કરતાં વચનામૃતો

૧ માનવધર્મને પદ્મવિત કરતા વચનામૃતો વિશ્વવાત્સલ્યનો પાયો માનવતા છે. માણસાઈ કે માનવધર્મ નહોતો ત્યાં લગી માણસ મનુષ્ય તરીકે જાને પામ્યો હોય, છતાં પણ તે સાચો મનુષ્ય ન બન્યાય (તે સાચો મનુષ્ય ન બને ત્યાં લગી એ ગમે તેવો પોતાની જાતને ધર્મનિષ્ઠ માનતો હોય, પરંતુ એની એકેએક ધર્મ ક્રિયા એકઠા વગરના મિઠા જેવી છે. પછી એ જોઈએ તો જન સેવક મથાતો હોય અથવા તો ખુશ્ખુ મથાતો કે તપસ્યા કરતો હોય કે માળા ફેરવતો હોય, તીર્થાટન કરતો હોય કે નિરમા વસતો હોય.

આટલા માટે જ એકેએક ધર્મશાસ્ત્રમાં માનવતા વિશેની માગણી પ્રથમ મુકવામાં આવી છે)

૨ મિત્રિ મોક્ષન જૂએસુ વેર મગ્ગ ન, કેલ્લિ-વદીતાસ્રમ

૩ યદ્ય એટલે હજીય પરાપકારી મમ તેનં સાઃ નૃપી ધનની જરૂર, નથી શુદ્ધિની જરૂર કે નથી લાભતરની જરૂર. જેતુ જીવન આપુ સમય હોય તેને માટે કહી સકાય કે તે ચોરીનું અજ ખાતો નથી તે પોતાનું તરીકે મન, શુદ્ધિ જે કંઈ હોય તે પરમાર્થને સાકાર વાપર છે

૪ સાચી પ્રતિષ્ઠા બીજી તમામ પ્રતિષ્ઠાઓ કરતાં ચડી જાય છે

૫ વવદાર અને ધર્મ જુગી જુગી વરતુ નથી બવદારમાં ધર્મ નકામો નીવડે તો તે ધર્મની કંઈ ખીમત નથી

૬ સાચું માનવ દ્રષ્ટિ મિદુ એજ છે કે એક માણસ પોતાનું કામ બીજા પાસેથી ન લે, તે બીજા પાસે પોતાની યુગની ન કાંઈ પોતાના લાભ ખાતર બીજાને સુસે-નીચો નહીં

૭ આ મશુદ્ધિ ને માટે અમરજાન આપવું નથી અક્ષરજાન વિનાના અનંત સપ્તએ આત્મશુદ્ધિ સાધીને જ જાતની પગમ મેવા મરી વા જે પણ અક્ષરજાન લેતુજ હોય, વિદ્યા પ્રાપ્ત કરી જ હોય તો તે વિદ્યાની આત્મશુદ્ધિને પામે તેની રીતે બનાવવાની છે મા વિદ્યા યા વિમુક્તયો

શુદ્ધિ પત્રક

૫ ૫	લીટી	૨૦	શરતે	ને	બહે	કારણે
૫ ૭	લીટી	૨૨	તો		„	નો
૫ ૮	લીટી	૨૦	તો		„	નો
૫ ૯	લીટી	૨૬	શીખ્યા		„	શીખ્યા
૫ ૧૧	લીટી	૬	નો		„	તો
૫ ૧૪	લીટી	૧૩	જો		,	નો
૫ ૧૫	લીટી	૧૭	મા		,	ના
૫ ૧૭	લીટી	૧૦	તળા		„	ફારી
૫ ૨૧	લીટી	૩	તેમ		,	તો
૫ ૨૪	લીટી	૨૬	મળ		,	પણ
૫ ૩૧	લીટી	૧૧	છે		,	કે
૫ ૩૮	લીટી	૧૨	પમદગી	ને	પગથી	ઉમેરે અપાવ
૫ ૪૦	લીટી	૫	બેની	ને	બહે	બોળા
૫ ૪૧	લીટી	૨૪	ધરીને			ધરીને
૫ ૪૧	લીટી	૨૫	વેન		„	વેદના
૫ ૪૩	લીટી	૭	રૂતિ		,	બહેની
૫ ૪૩	લીટી	૮	પારી		„	હારી
૫ ૪૩	લીટી	૨૧	નેનો		„	ને તો
૫ ૪૫	લીટી	૧૮	ન		„	ત
૫ ૪૭	લીટી	૨	જોન		„	જોનને

૪૭	લીટી	૧૩	આપના	,	અથવા
૪૭	લીટી	૧૬	"	"	ને
૪૮	લીટી	૧૪	લી 'હેના ઉમેરો		નતન
૫૦	લીટી	૧૮	જતા પત્રી ઉમેરો		અનુ
૫૨	લીટી	૫	વખતમા ને જ ને		હેતુમાં
૫૫	લીટી	૫	એકાત્રી ને બને		એકમરી
૫૫	લીટી	૨૦	દેવ્યા કરતાં સુધીનો		ભાગ એવી નાખો
૫૭	લીટી	૫	મળી ને મને		મળી
૫૮	લીટી	૬	પના ને જ ને		તા
૬૧	ધીટી	૧૪	તમજ સત ને		તેમનાજ
૬૨	લીટી	૩	આને ને		મને અથવા
૬૩	લીટી	૮	તેઓ		તેમને
૬૫	લીટી	૨૦	જાન પત્રી ઉમેરો		રાખી નિષ્કૃપ
૭૬	લીટી	૧૪	જગમર પત્રી ઉમેરો		સાથ
૮૬	લીટી	૧	ના ને બને		ખોટા
૧૦૧	લીટી	૨૫	૧		તો
૧૦૬	લીટી	૧૫	૧૫મમા	,	અથવામાં
૧૧૧	લીટી	૧૪	૬ જે	,	જનોને
૧૧૨	ધીટી	ઉદી રાથ		,	કામ
૧૧૭	લીટી	૨	પાના	,	વિષ્ણુ
૧૨૦	લીટી	૬	સામાજ્ય પત્રી ઉમેરો		એતુ

